

BOŽÍ LÁSKA A SPRAVEDLNOST

1/2025

Průvodce studiem Bible

V tomto čtvrtletí otevíráme témata
sobotní školy s teologem

OLDŘICHEM SVOBODOU

**POŘAD BIBLE PRO
DNEŠEK SLEDUJTE
VŽDY OD SOBOTNÍHO
POLEDNE NA
WWW.HOPETV.CZ**

Najdete nás také na:
fb.com/HopeTV

Web sobotní školy:
sobotniskola.casd.cz

HopeTV

BOŽÍ LÁSKA A SPRAVEDLNOST

1/2025

Průvodce studiem Bible

Obsah

1. Dobrovolná Boží láska
2. Láska jako oboustranný vztah
3. Můžeme něčím potěšit Boha?
4. Soucitný a horlivý Bůh
5. Boží láska a hněv
6. Bůh miluje spravedlnost
7. Problém zla
8. Svobodná vůle, láska a Boží prozřetelnost
9. Vesmírný spor
10. „Pravidla hry“
11. „Co jsem měl ještě udělat?“
12. Dvě největší přikázání: Láska a spravedlnost
13. Láska je naplněním zákona

Boží láska a spravedlnost

Průvodce studiem Bible

1. čtvrtletí 2025

Autor: John C. Peckham

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

Foto: iStock

Grafická úprava a sazba Grafická studio

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2024

ISBN 978-80-88026-58-7

ISSN 0409-3208

Úvod

Bůh lásky a spravedlnosti

Bůh je láska. Říkají to verše 1J 4,8.16 a tuto skutečnost dosvědčuje i celá Bible. Křesťané se vírou spoléhají na láskyplný Boží charakter. Láska je Boží podstatou, centrem všeho, čemu věříme, a měla by být podstatou všeho, co děláme. Proto způsob, jakým chápeme lásku, ovlivňuje naši víru a všechno naše jednání. Pokud je například někdo přesvědčen, že Boží lásku je třeba si zasloužit, bude zřejmě vycházet z předpokladu, že ho Bůh nemiluje, protože je hříšný a je nehodný jeho lásky. A pokud si totéž myslí i ve vztahu k ostatním lidem, je to hotový recept na katastrofu.

To, jak rozumíme podstatě Boží lásky, má obrovské důsledky pro naši víru a naše skutky. Co je však láska? Pokud požádáte deset lidí, aby definovali lásku, zřejmě dostanete deset různých odpovědí. I mezi křesťany koluje mnoho mýtů a nedorozumění o Boží lásce.

Křesťané nabízejí různé odpovědi na následující otázky:

Je pravda, že Boží láska jen dává, ale nikdy nepřijímá? Je Boží láska jen obětující se, nebo se Bůh může z lidí radovat? Je Boží láska emocionální? Opravdu se Bůh zajímá o lidi? Můžeme Boží lásku odmítnout? Můžeme přijít o Boží lásku? Vstupuje Bůh do vztahu lásky se svým stvořením a zase z něho vystupuje? Je hněv neslučitelný s láskou? Jak spolu souvisí láska a spravedlnost? Je-li Bůh láska, proč je na tomto světě tolik zla? Mohou lidé milovat tak, jako miluje Bůh? Pokud ano, jak by to vypadalo?

Odpovědi na některé z těchto otázek se mohou zdát zřejmé, ale podle toho, jak křesťané přistupují k Boží lásce, se mohou i lišit. A mnohé odpovědi, které se někdy považují za jasné, se při bližším zkoumání ukáží jako neslučitelné s tím, co učí o Boží lásce Písmo.

Na tyto otázky nebudeme odpovídat najednou. Během našeho studia však budeme na tyto a podobné otázky hledat společně odpovědi. A uvidíme, že Boží láska je mnohem větší, než by se nám mohlo zdát. Boží láska, jak je představena v Písmu, přesahuje myšlenky, které za „lásku“ považuje většina dnešního světa. V následujících týdnech se podrobněji podíváme na některé z nejvýznamnějších a nejkrásnějších aspektů Boží lásky, které nám zjevuje Bible.

Při našem studiu také poznáme neoddělitelné propojení Boží lásky a spravedlnosti. Bůh Bible miluje spravedlnost (viz např. Iz 61,8). Bible nám ukazuje, že Boží láska a spravedlnost jsou natolik propojeny, že jedna bez druhé nemohou existovat. Protože Bůh je láska, je hluboce znepokojen nespravedlností a utrpením v tomto světě. Proto se Bůh ztotožňuje s utlačovanými a trpícími a ochotně vstupuje do světa bolesti a žalu, které ve stvoření způsobilo zlo. On sám trpí nejvíc ze všech, a to až tak, že samotný Bůh je největší obětí zla.

V celé Bibli je Bůh opakovaně zarmoucen a ztrápen zlem a utrpením, protože miluje každého člověka víc, než si dokážeme představit. Hloubku Boží lásky můžeme vidět v Kristově nářku nad svým lidem, když řekl: „Jeruzaléme, Jeruzaléme, který zabíjíš proroky a kameňuješ ty, kdo byli k tobě posláni; kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, tak jako kvočna shromažďuje kuřátka pod svá křídla, a nechtěli jste!“ (Mt 23,37).

Bůh Bible, který je Láska, je v Písmu často vykreslován jako zlomený a zarmoucený odmítnutou a ztracenou láskou. Celý příběh Písma mluví o tom, co Bůh udělal a dělá, aby obnovil lásku v celém vesmíru. To a ještě mnohem více je tématem lekcí tohoto čtvrtletí.

John C. Peckham je redaktorem časopisu Adventist Review. V době vzniku těchto úkolů byl profesorem teologie a křesťanské filozofie na Teologickém semináři církve adventistů sedmého dne na Andrews University.

Dobrovolná Boží láska

Texty na tento týden

Ex 33,15–22; Oz 14,2–5; Zj 4,11; J 17,24; Mt 22,1–14; J 10,17,18

Základní verš

„Jejich odvrácení uzdravím, rád si je zamiluji, neboť můj hněv se od nich odvrátil.“ (Oz 14,5)

Přestože Petr třikrát zapřel Ježíše, přesně jak to Kristus předpověděl (Mt 26,34), příběh tím neskončil. Po vzkříšení se Ježíš zeptal Petra: „Šimone, synu Janův, miluješ mne víc než ti zde?“ Odpověděl mu: „Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád.“ Řekl mu: „Pas mé beránky!“ Zeptal se ho podruhé: „Šimone, synu Janův, miluješ mne?“ Odpověděl: „Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád.“ Řekl mu: „Buď pastýřem mých ovcí!“ Zeptal se ho potřetí: „Šimone, synu Janův, máš mne rád?“ Petr se zarmoutil nad tím, že se ho potřetí zeptal, má-li ho rád. Odpověděl mu: „Pane, ty víš všechno, ty víš také, že tě mám rád.“ Ježíš mu řekl: „Pas mé ovce!“ (J 21,15–17). Tak jako Petr třikrát zapřel Ježíše, Ježíš prostřednictvím zásadní otázky: „Miluješ mě?“ – třikrát uzdravil Petrovo selhání.

Jakkoli se naše životní okolnosti mohou lišit od Petrových, princip je v mnoha ohledech stejný. Otázka, kterou Ježíš položil Petrovi, je tou nejdůležitější otázkou, kterou zde a teď klade Bůh každému z nás: *Miluješ mě?*

Na naší odpovědi na tuto otázku závisí vše.

Osnova lekce

V první lekci tohto studia se zaměříme na skutečnost, že Bible představuje Boží lásku k hříšnému světu jako jeho svobodné, dobrovolné rozhodnutí. A stejně jako se Bůh svobodně rozhodl nás milovat (i když nemusel), dává i nám možnost se rozhodnout tuto lásku opětovat (i když nemusíme).

- ▶ Ex 33,15–22: Boží svobodná láska jako základ jeho charakteru (neděle)
- ▶ Iz 14,2–5: Boží dobrovolné rozhodnutí milovat „navzdory“ (pondělí)
- ▶ Zj 4,11; Ž 33,6; J 17,24: Boží rozhodnutí milovat hříšníky (úterý)
- ▶ Mt 22,1–14: My a naše svoboda rozhodnutí (středa)
- ▶ J 10,17,18; Ga 2,20: Naše láska jako odpověď na Boží lásku (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

VÍCE, NEŽ BY SE OČEKÁVALO

¹⁷Hospodin Mojžíšovi odpověděl: „Učiním i tuto věc, o které mluvíš, protože jsi u mne našel milost a já tě znám jménem.“ ¹⁸I řekl: „Dovol mi spatřit tvou slávu!“ ¹⁹Hospodin odpověděl: „Všechna má dobrota přejde před tebou a vyslovím před tebou jméno Hospodin. Smiluji se však, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji.“ (Ex 33,17–19)

Osobní studium

Bůh se nás nejen ptá: „Miluješ mě?“, ale on sám miluje každého člověka a dělá to dobrovolně. Je tomu tak. Bůh miluje svobodně, dobrovolně tebe, mě a každého jiného člověka – a to víc, než si dovedeme představit. Tuto lásku poznáme podle toho, jak jednal v dějinách svého lidu.

Přečti si text Ex 33,15–22. Uvažuj o kontextu těchto veršů a příběhu, ve kterém se objevují. Co prozrazuje tato pasáž, zejména 19. verš, o Boží vůli a lásce?

Všechno se zdálo ztracené. Krátce po úžasném Hospodinově vysvobození Izraelců z egyptského otroctví se Boží lid vzbouřil a začal uctívat zlaté tele. Když Mojžíš sestoupil z hory a viděl, co lidé udělali, hodil tabulky s Desaterem na zem a rozbil je. Lid ztratil jakékoli právo na smluvní privilegia a požehnání, která mu Bůh ze svého vlastního svobodného rozhodnutí udělil. Hospodin se však i tak dobrovolně rozhodl s Izraelci pokračovat ve smluvním vztahu s žehnat jim – navzdory jejich nehodnosti.

Hospodin říká: „Smiluji se však, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji“ (Ex 33,19). Tato slova jsou často nesprávně chápána tak, že Bůh se *svévolně* rozhoduje být vůči někomu milosrdný a milostivý, zatímco vůči jiným ne. Kontext však nijak nenaznačuje, že by Bůh říkal, že bude *svévolně* k někomu laskavý a soucitný, zatímco k druhému ne. Tak Bůh nejedná, na rozdíl od toho, jak to chápou teologické směry, podle nichž Bůh některé předurčuje, aby byli zatraceni a čelili věčnému odsouzení.

Co tu tedy Hospodin vyjadřuje? Bůh v podstatě prohlašuje, že jako Stvořitel všeho má právo a pravomoc *svobodně* udělovat milost a soucit i těm lidem, kteří si to ani trochu (nebo dokonce vůbec) nezaslouží. A jedná tak i v této konkrétní situaci, kdy se vůči němu lidé vzbouřili a uctívali zlaté tele. Hospodin uděluje Izraelcům, svému lidu, milosrdenství, i když si to nezasloužili.

Toto je jeden z mnoha případů, kdy Bůh projevuje svou lásku a činí to nad rámec všech rozumných očekávání. Je to dobrá zpráva pro každého z nás!

Aplikace

Jakými způsoby ti Bůh zjevuje a projevuje svou lásku, dokonce i nad to, co si sám umíš představit?

NEOPĚTOVANÁ LÁSKA

²Navrať se, Izraeli, k Hospodinu, svému Bohu, neboť jsi upadl pro svoji nepravost. ³Vezměte s sebou tato slova, obraťte se k Hospodinu, řekněte mu: „Promiň nám všechnu nepravost, přijmi nás laskavě, když chceme oběti býčků nahradit svými rty. ⁴Ašúr nás nezachrání, na oře nevsedneme a výrobku svých rukou nebudeme už říkat: „Náš Bože!“ U tebe přece nalézá sirotek slítování.“
⁵Jejich odvrácení uzdravím, rád si je zamiluji, neboť můj hněv se od nich odvrátil. (Oz 14,2–5)

Osobní studium

Výrazný příklad Boží lásky k padlému lidstvu se nachází v příběhu proroka Ozeáše. Bůh prorokovi přikázal: „Jdi, vezmi si nevěstku a ze smilstva měj děti. Země jen smilní a smilní, odvrací se od Hospodina“ (Oz 1,2). Ozeáš a jeho nevěrná manželka měli být živými příklady toho, že Bůh miluje svůj lid i přes nevěnost a duchovní smilství Izraele. Jde tedy o příběh o Boží lásce k lidem, kteří si takovou lásku nezaslouží.

I přes Boží věrnost a lásku se proti němu lidé opakovaně bouřili. Proto Písmo znovu a znovu popisuje Boha jako milujícího partnera, kterému manželka neopětuje jeho lásku. Dokonale a věrně miloval svůj lid. Ti však jím pohrdali a sloužili jiným bohům, hluboce ho zarmucovali a vztah s Hospodinem ničili tak, až se to zdálo nenapravitelné.

Co říkají úvodní verše (Oz 14,2–5) o Boží neochvějné lásce ke svému lidu?

Po opakované vzpouře svého lidu Hospodin prohlašuje: „Jejich odvrácení uzdravím, rád si je zamiluji, neboť můj hněv se od nich odvrátil“ (Oz 14,5). Výraz „rád“ je překladem hebrejského slova *nedava*, které evokuje představu něčeho, co je dobrovolné, co se děje na základě svobodného rozhodnutí. Jedná se o tentýž výraz, který se používá pro dobrovolné oběti a dary v kontextu svatyně nové služby (viz např. Ex 35,29; 36,3; Nu 29,39).

U Ozeáše (ale i v ostatních příbězích Písma) Bůh projevuje svému lidu úžasnou oddanost a ohromující soucit. I když Izraelité šli opakovaně za jinými „milenci“ a zdánlivě nenapravitelně porušili smluvní vztah s Bohem, on je ze své svobodné vůle nadále obdarovával velkou láskou. Lidé si nezasloužili Boží lásku. Odmítli ji a přišli o jakýkoli oprávněný nárok na ni. Přesto je Bůh nadále miloval bez jakéhokoli morálního či jakéhokoli jiného nátlaku. Písmo důsledně ukazuje Boží lásku jako svobodnou a dobrovolnou.

Aplikace

Mnozí lidé považují Boha za nezúčastněného a tvrdého vládce a soudce. Jaký vliv má na tvé vnímání Boha obraz, ve kterém je Bůh představen jako opovrhovaný a zarmoucený partner nevěrné manželky? Jak to mění tvůj vztah k Bohu?

DAROVANÁ LÁSKA

Jsi hoden, Pane a Bože náš, přijmout slávu, čest i moc, neboť ty jsi stvořil všechno a tvou vůli všechno povstalo a jest. (Zj 4,11)

Nebesa byla učiněna Hospodinovým slovem, dechem jeho úst pak všečen jejich zástup. (Ž 33,6)

Otče, chci, aby také ti, které jsi mi dal, byli se mnou tam, kde jsem já; ať hledí na mou slávu, kterou jsi mi dal, neboť jsi mě miloval již před založením světa. (J 17,24)

Osobní studium

Bůh pokračoval v prokazování své lásky Izraeli i přes opakované vzpoury, kterých se národ dopouštěl. Jeho láska byla zcela nezištná a vycházela z Božího svrchovaného rozhodnutí. A nejen to. Bůh svobodně dává svou lásku i nám, přestože jsme také hříšníci. Boží lásku si ničím sami nezasloužíme, a to se nikdy nezmění. Bůh na nás není závislý. Bůh Bible od nás nic nepotřebuje (Sk 17,25). Boží láska k tobě, ke mně a ke všem lidem má svůj původ jedině v jeho vlastní vůli.

Porovnej verše Zj 4,11 a Ž 33,6. Co se z těchto textů dovídáme o Boží svobodě ve vztahu k tomu, co stvořil?

Bůh stvořil tento svět, protože sám chtěl. A proto je Bůh hoden vši slávy, cti a moci. Bůh nepotřeboval svět stvořit pro sebe. Už před založením světa se Bůh těšil z láskyplného vztahu, který existoval v Božství.

Co se z úvodního textu J 17,24 dozvídáme o Boží lásce ještě předtím, než byl stvořen svět?

Bůh nepotřeboval stvořené bytosti jako předmět své lásky. Ale v souladu se svým láskyplným charakterem se Bůh rozhodl svět stvořit a vstoupit do vztahu lásky se svým stvořením.

Bůh nejen svobodně, dobrovolně stvořil tento svět jako dar své štědré lásky, ale i nadále ze své svobodné vůle miluje lidi, dokonce i poté, co padli do hříchu v Edenu, a dokonce i tehdy, když hřešíme my sami.

Po pádu v Edenu neměli Adam a Eva právo dále žít a přijímat Boží lásku. Ale Bůh, který vše udržuje „svým mocným slovem“ (Žd 1,3), ve své velké lásce a milosti a ve svém nesmírném milosrdenství udržuje životy stvořených bytostí a připravil možnost, jak v lásce opět smířit lidstvo se sebou. A toto smíření se týká i nás.

Aplikace

Co nám o Boží lásce a o jeho charakteru říká skutečnost, že navzdory mravní zkaženosti a hříšnosti světa mu nadále dává svou lásku? Jak by nás tato pravda měla přivést k tomu, že jej budeme vděčně milovat i my?

„MNOZÍ JSOU POZVÁNI, ALE MÁLOKDO BUDE VYBRÁN“

¹A Ježíš k nim znovu mluvil v podobenstvích: ²„S královstvím nebeským je to tak, jako když jeden král vystrojil svatbu svému synu. ³Poslal služebníky, aby přivedli pozvané na svatbu, ale oni nechtěli jít. [...] ⁸Potom řekl svým služebníkům: „Svatba je připravena, ale pozvaní nebyli jí hodni; ⁹jděte tedy na rozcestí, a koho najdete, pozvěte na svatbu.“ ¹⁰Služebníci vyšli na cesty a shromáždili všechny, které našli, zlé i dobré; a svatební síň se naplnila stolovníky. [...]

¹⁴„Neboť mnozí jsou pozváni, ale málokdo bude vybrán.“ (Mt 22,1–3.8–10.14)

Osobní studium

Bůh nejenže lidi miluje ze své svobodné vůle, ale zve je, aby i oni milovali jeho. To, že nám Bůh dává možnost svobodně se rozhodnout, zda přijmeme nebo odmítneme jeho lásku, je zjevné (mimo jiné) v Kristově podobenství o svatební hostině.

Přečti si text Mt 22,1–14. Jak rozumíš tuto podobenství?

V Kristově podobenství o svatební hostině král organizuje svatbu pro svého syna a posílá sluhy, aby „přivedli pozvané na svatbu, ale oni nechtěli jít“ (Mt 22,3). Král opakovaně posílá své sluhy, aby zavolali pozvané, ale ti ignorovali jeho nabídku, a co bylo ještě horší, někteří z nich sluhy chytili a zabili (Mt 22,4–6).

Později, když se král vypořádával s vrahy svých sluhů, řekl: „Svatba je připravena, ale pozvaní nebyli jí hodni; jděte tedy na rozcestí, a koho najdete, pozvěte na svatbu“ (Mt 22,8.9). Potom následuje další epizoda, kdy byl ze svatby vyhozen člověk bez svatebního roucha, protože bez roucha od krále se nikdo nesměl hostiny zúčastnit. A konečně Ježíš uzavírá podobenství záhadným, ale

velmi důležitým vyjádřením: „Neboť mnozí jsou pozváni, ale málokdo bude vybrán“ (Mt 22,14).

Jak rozumět těmto slovům? Ti, kdo jsou nakonec „vybráni“, jsou ti, kdo přijali Královo pozvání na svatbu. Slova přeložená v podobenství jako „pozvání“ vycházejí z řeckého slovesa *kaleó* (volat, povolát, pozvat). Takových je podle Ježíše mnoho. Jak se z „pozvaného“ stává „vybraný“ (řecky *eklektos*)? Jediný způsob, jak se z „pozvaného“ může stát „vybraný“, je, zda tento člověk svobodně, dobrovolně přijme doručené pozvání.

Ve skutečnosti Bůh zve (čili *povolává*) na svatební hostinu *všechny* (Mt 22,9). Každý z nás však může odmítnout Boží lásku. Svoboda je nezbytnou součástí lásky. Bůh nikdy nikomu nebude svou lásku vnučovat. A ať to zní jakkoli smutně, je pravdou, že vztah lásky s Bohem můžeme opravdu odmítnout.

„Vybrání“ jsou ti, kteří přijímají pozvání. Pro ty, kteří milují Boha, Bůh připravil něco mnohem úžasnějšího, než si vůbec dokážou (a než si dokážeme i my sami) představit. Podstatou toho, o čem jsme mluvili, je láska a svoboda, která je nedílnou součástí lásky.

Aplikace

Co ve tvém životě ukazuje na skutečnost, že jsi pozván na svatbu přijal a že jsi náležitě oblečen?

UKŘIŽOVÁN PRO NÁS

¹⁷Proto mě Otec miluje, že dávám svůj život, abych jej opět přijal. ¹⁸Nikdo mi ho nebere, ale já jej dávám sám od sebe. Mám moc svůj život dát a mám moc jej opět přijmout. Takový příkaz jsem přijal od svého Otce. (J 10,17,18)

Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus. A život, který zde nyní žiji, žiji ve víře v Syna Božího, který si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne. (Ga 2,20)

Osobní studium

Bůh zve každého člověka do vztahu lásky s ním. Ale jen ti, kteří toto pozvání svobodně přijmou, se mohou těšit z věčných důsledků jejich rozhodnutí. Jak je vidět v podobenství o svatební hostině, mnozí z těch, které král pozval, „nechtěli jít“ (Mt 22,3).

Proto krátce před Kristovým ukřižováním zaznívá jeho nárek: „Jeruzaléme, Jeruzaléme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kdo byli k tobě posláni; kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, tak jako kvočna shromažďuje kuřátka pod svá křídla, a nechtěli jste!“ (Mt 23,37). Kristus je chtěl shromáždit, ale oni nechtěli. Řecké sloveso *theló*, ve významu „chtít“ (ale také „toužit“), je použito nejen tam, kde se píše o Kristově touze spasit lidi, ale i tam, kde Bible konstatuje, že oni spasení být nechtějí (stejný výraz se nachází i v Mt 22,3).

Přesto šel Kristus na kříž – za tyto lidi i za nás. Úžasná láska! Zatímco lidský hřích si zaslouží smrt, sám Bůh (v Kristu) zaplatil cenu a vytvořil cestu, jak napravit naruše-

ný vztah mezi nebem a zemí. Mezitím nám prokazuje svou lásku. Tento neustálý projev Boží lásky je motivován jedině jeho svobodným závazkem nás milovat.

Jaké poselství můžeš pochopit z úvodních veršů (J 10,17,18; Ga 2,20)?

Na kříži, při největším projevu Boží lásky, vidíme Krista, který se za nás vydal ze své svobodné vůle. Kristus položil život „sám od sebe“. Nikdo mu život nevezal; on ho daroval svobodně podle plánu vykoupení dohodnutého v nebi před založením světa.

„Plán našeho vykoupení nebyl dodatečným řešením, které Bůh vymyslel až po Adamově pádu. Byl zjevením ‚tajemství, které od věčných časů nebylo vysloveno‘. (Ř 16,25). Odhalením zásad, které jsou od věčnosti podstatou Boží vlády. Bůh i Kristus od počátku věděli, že satan odpadne a svede člověka k hříchu. Existence hříchu nebyla Božím záměrem. Bůh ji však předvídal a připravil plán, jak jí čelit. Miloval svět natolik, že zaslíbil dát svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3,16).“ (DA 22; TV 10)

Aplikace

Co vypovídá o Kristu skutečnost, že on sám od sebe „dává svůj život“? V čem může toto jeho jednání ovlivnit náš způsob života?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 29. kapitulu „Vstříc ženichovi“ z knihy *Perly moudrosti* (COL 405–421; PM 208–215). „Svět zahaluje temnota nedostatečného poznání Boha. Lidé neznají Boží charakter, nesprávně jej chápou a představují. V této době má být hlášáno Boží poselství, které má osvětující vliv a spásnou moc. Toto poselství má seznámit lidi s Božím charakterem. Do temnoty světa má zazářit světlo Boží slávy, světlo jeho lásky, milosrdenství a pravdy.

Prorok Izajáš vylíčil toto dílo slovy: „Co nejvíc zesil svůj hlas, Jeruzaléme, který neseš radostnou zvěst, zesil jej, neboj se! Řekni judským městům: *Hle, váš Bůh! Panovník Hospodin přichází s mocí, jeho paže se ujme vlády. Hle, svoji mzdu má s sebou, u sebe svůj výdělek*“ (Iz 40,9.10).

Lidé, kteří očekávají Ženicha, mají ostatním říkat: „Hle, váš Bůh!“ Poslední paprsky světla milosti, poslední poselství milosti, které má osvětlit svět – to je zjevení Božího charakteru, Boží lásky. Boží děti mají slávu svého Otce zobrazit svým životem a povahou, mají ukazovat, co pro ně vykonala Boží milost.

Světlo Slunce spravedlnosti – Ježíše Krista – má vyzářovat z praktického života, ze slov a nesobeckých činů.“ (COL 415.416; PM 212)

Otázky k rozhovoru

1. Horší než myslet si, že Bůh není, by byla představa, že nás Bůh nenávidí. V čem by byl náš svět jiný, kdyby to byla pravda?
2. Proč dnešní svět tak málo chápe Boží charakter? Jak byste mohli lidem pomoci, aby jasněji vnímali Boží charakter lásky?
3. Jaké poselství o Božím charakteru bychom dnes měli hlásat? Jak byste vysvětlili toto poselství někomu, kdo ještě nezná realitu Boží lásky? Pokuste se uvést nějaké důkazy, které zjevují realitu Boží lásky a jeho úžasného charakteru.
4. Mluvit o Boží lásce je jedna věc. Zrcadlit a zjevovat tuto lásku v našich životech je něco jiného. Jaké „skutky svatosti“ mohou lidem kolem nás odhalit Boží lásku?

Láska jako oboustranný vztah

Texty na tento týden

2Pt 3,9; Dt 7,6–9; Ř 11,22; 1J 4,7–20; J 15,12; 1J 3,16

Základní verš

„Ježíš mu odpověděl: ‚Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něho přibýtek...‘“ (J 14,23)

Při studiu Písma se často zmiňuje, že řecké slovo *agapé* popisuje jedinečnou Boží lásku, zatímco jiné výrazy pro lásku, jako například *fileó*, označují jiné druhy lásky, které však nedosahují úrovně lásky *agapé*. Někteří také tvrdí, že *agapé* je jednostranná láska, která pouze dává, ale nikdy nepřijímá, láska zcela nezávislá na odezvě člověka.

Pozorné studium Boží lásky v celém Písmu však ukazuje, že takový pohled je mylný. Za prvé, řecký výraz *agapé* se nevztahuje jen na Boží lásku, ale také na lidskou lásku, dokonce někdy i na nesprávně zaměřenou lidskou lásku (2Tm 4,10). Za druhé, v celém Písmu se Boží láska popisuje i různými jinými výrazy než *agapé*. Ježíš například učil: „Vždyť Otec sám vás miluje [*fileó*], protože vy milujete [*fileó*] mne a uvěřili jste, že jsem vyšel od Boha“ (J 16,27). Řecký výraz *fileó* se zde používá nejen k vyjádření lásky lidí k Bohu, ale také lásky Boha k člověku. Vztah *fileó* tedy v žádném případě nelze vnímat jako jakýsi méně významný typ lásky, neboť označuje i samotnou lásku Boha k nám.

Písmo také učí, že Boží láska není jednostranná, ale že je svou podstatou založena na vztahu. Pro Boha je totiž nesmírně důležité, zda lidé odrážejí jeho lásku zpět k němu a také k druhým lidem.

Osnova lekce

V druhé lekci se blíže podíváme na Boží lásku jako dvoustranný vztah, který je jednou stranou z Božího rozhodnutí nabízen, ale vyžaduje také odpověď a přijetí z druhé (naší) strany.

- ▶ Ž 145,9; 2Pt 3,9; Jr 31,3: Boží věčná láska ke všem lidem (neděle)
- ▶ Dt 7,6–9: Boží láska stvrzená ve smlouvě (pondělí)
- ▶ Oz 9,15; Jr 16,5; Ř 11,22; Ju 1,21: Lidská možnost tento vztah lásky přijmout či odmítnout (úterý)
- ▶ Mt 18,23–28: Lidská neochota předávat Boží lásku dalším (středa)
- ▶ 1J 4,7–12: Láska k druhým jako reakce na Boží lásku (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

VĚČNÁ BOŽÍ LÁSKA

Hospodin je ke všem dobrotivý, nade vším, co učinil, se slitovává. (Ž 145,9)

Pán neotálí splnit svá zaslíbení, jak si to někteří vykládají, nýbrž má s námi trpělivost, protože si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání. (2Pt 3,9)

Hospodin se mi ukázal zdaleka: „Miloval jsem tě odvěkou láskou, proto jsem ti tak trpělivě prokazoval milosrdenství.“ (Jr 31,3)

Osobní studium

Písmo říká jasně: Bůh miluje každého. O této pravdě hovoří také nejznámější verš Písma: „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3,16).

Co říkají verše Ž 33,5 a Ž 145,9 o Boží dobrotivosti, slitování a milosrdenství?

Někteří lidé si myslí, že na nich není nic, proč by je Bůh mohl nebo měl milovat. Jsou dokonce i takoví, kteří jsou přesvědčeni, že Bůh může milovat všechny kromě nich. V Bibli však opakovaně nacházíme velmi jasné texty o tom, že Bůh miluje každého člověka. Neexistuje nikdo, koho by nemiloval. A protože Bůh miluje každého, chce také, aby byl každý spasen.

Co říkají tyto texty o Boží touze zachránit každého člověka?

2Pt 3,9

1Tm 2,3.4

Ez 33,11

Text následující po J 3,16 dodává: „Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen“ (J 3,17). Kdyby záleželo jen na Bohu, každá lidská bytost by přijala jeho lásku a byla spasena. Bůh však svou lásku nikomu nenucuje. Lidé ho mohou svobodně přijmout nebo odmítnout.

A i když někteří Boží lásku odmítají, on je nikdy nepřestane milovat. Hospodin svému lidu říká: „Miloval jsem tě odvěkou láskou, proto jsem ti tak trpělivě prokazoval milosrdenství“ (Jr 31,3). Na jiném místě Bible opakovaně zdůrazňuje, že Boží láska trvá navěky (viz např. Ž 136). Boží láska nikdy nekončí. Je věčná. Pro nás může být náročné něco takového pochopit, protože je pro nás často velmi snadné druhé nemilovat.

Kdybychom se však jako jednotlivci naučili prožívat realitu Boží lásky, to znamená, že bychom měli osobní zkušenost s touto láskou, pak by to ovlivnilo nejen náš život, ale také náš postoj k druhým lidem.

Aplikace

Pokud Bůh miluje každého, znamená to, že miluje i špatné lidi. Co nás Boží láska ke každému člověku učí o tom, jaký postoj bychom měli mít k druhým?

SMLUVNÍ LÁSKA

⁶Jsi přece svatý lid Hospodina, svého Boha; tebe si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil ze všech lidských pokolení, která jsou na tváři země, abys byl jeho lidem, zvláštním vlastnictvím. ⁷Nikoli proto, že byste byli početnější než kterýkoli jiný lid, přilnul k vám Hospodin a vyvolil vás. Vás je přece méně než kteréhokoli lidu. ⁸Ale protože vás Hospodin miluje a zachovává přísahu, kterou se zavázal vašim otcům, vyvedl vás Hospodin pevnou rukou a vykoupil tě z domu otroctví, z rukou faraóna, krále egyptského. ⁹Poznej tedy, že Hospodin, tvůj Bůh, je Bůh, Bůh věrný, zachovávající smlouvu a milosrdenství do tisíců pokolení těm, kteří ho milují a dbají na jeho příkázání. (Dt 7,6–9)

Osobní studium

Bible často zobrazuje zvláštní vztah lásky Boha k nám pomocí přirovnání k rodinným nebo příbuzenským vztahům. Mezi nejčastější patří obrazy lásky mezi manželem a manželkou a obraz matky plně lásky ke svému dítěti. Tyto metafory se používají zejména k zobrazení zvláštního vztahu lásky mezi Bohem a lidem, s nímž uzavřel smlouvu. Tento vztah v sobě zahrnuje nejen Boží lásku k jeho lidu, ale také očekávání, že lidé tuto lásku přijmou a budou na oplátku milovat zase jeho (a také jeden druhého).

Co říká úvodní text (Dt 7,6–9) o vztahu mezi Bohem uzavírajícím smlouvy a Boží milující laskavostí?

Verš Dt 7,9 popisuje zvláštní druh lásky, kterou projevuje Bůh svému lidu, se kterým uzavřel smlouvu. Je to vztah, který částečně závisí na tom, zda mu lidé zůstanou věrní, nebo ne. Boží láska sice podmíněná není, ale smluvní vztah s jeho lidem ano.

Hebrejské slovo *chesed* přeloženo v Dt 7,9 jako „milosrdenství“ nebo „laskavost“ (PMP),

je příkladem pohledu na Boží lásku (a nejen na ni) očima smlouvy. *Chesed* se často používá k popisu velikosti Božího milosrdenství a jeho dobroty a lásky. *Chesed* se mimo jiné vztahuje na laskavost nebo neochvějnou lásku k druhému v rámci stávajícího vzájemného láskyplného vztahu. Také takový vztah iniciuje s očekáváním, že i druhá strana ve své reakci projeví podobnou laskavost.

V souvislosti s Bohem *chesed* vyjadřuje, že jeho přízeň je mimořádně spolehlivá, pevná a trvalá. Zároveň však platí, že přijímání požehnání pramenících z *chesed* je podmíněno. Závisí totiž na ochotě jeho lidu poslouchat Boha a udržovat svou stranu vztahu (viz 2S 22,26; 1Kr 8,23; Ž 25,10; Ž 32,11; 2Pa 6,14).

Neochvějná Boží láska je základem všech vztahů lásky a my se jí nikdy nemůžeme vyrovnat. Bůh nám nejen daroval existenci, ale v Kristu se za nás dobrovolně vydal. „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele“ (J 15,13). Není pochyb, že největší projev Boží lásky se zjevil tehdy, když se Kristus „ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži“ (Fp 2,8).

Aplikace

Jakým způsobem si můžeme uchovávat skutečnost Boží lásky v našich myšlenkách? Proč je to důležité?

PODMÍNĚNÝ VZTAH

V Gilgálu je zdroj všech jejich zlořádů, proto jsem je tam začal nenávidět. Pro jejich zlé skutky je vypudím ze svého domu. Lásku jim už znovu neprokážu. Všichni jejich velmoži jsou umíněnci. (Oz 9,15)

Toto praví Hospodin: „Nevcházej do domu smuteční hostiny, nechod tam, kde se naříká, a ne-projevuj jim soustrast, neboť já jsem tomuto lidu vzal svůj pokoj, je výrok Hospodinův, spolu s milosrdenstvím a slítováním.“ (Jr 16,5)

Považ dobrotu i přísnost Boží: přísnost k těm, kteří odpadli, avšak dobrotu Boží k tobě, budeš-li se jeho dobroty držet. Jinak i ty budeš vyřazen. (Ř 11,22)

Uchovejte se v lásce Boží a očekávejte milosrdenství našeho Pána Ježíše Krista k věčnému životu. (Ju 1,21)

Osobní studium

Bůh volá a zve každého člověka do důvěrného vztahu lásky s ním (viz Mt 22,1–14). Náležitou reakcí na takové pozvání je uposlechnutí Božího příkazu milovat Boha a milovat druhé (viz Mt 22,37–39). To, zda bude člověk prožívat radost ze vztahu s Bohem, závisí na tom, jestli se svobodně rozhodne přijmout nebo odmítnout jeho lásku.

Co říkají úvodní texty (Oz 9,15; Jr 16,5; Ř 11,22; Ju 1,21) o možnosti odmítnout dobrodiní Boží lásky, nebo o ně dokonce přijít?

V těchto a jiných textech je užívání výhod vztahu lásky s Bohem opakovaně podmíněno pozitivní odpovědí člověka na tuto lásku. Přesto bychom si neměli myslet, že Bůh někoho přestane milovat. Jak jsme viděli, Boží láska je věčná. A přestože v Oz 9,15 Bůh v souvislosti se zkažeností svého lidu říká „lásku jim už znovu neprokážu“, je důležité si uvědomit, že později v téže knize Bůh o svém lidu prohlašuje: „Budu je svobodně milovat“ (Oz 14,5). Text Oz 9,15 tedy nemůže znamenat, že Bůh úplně, navždy a defini-

tivně přestane milovat svůj lid. Jde spíše o odkaz na podmíněnost nějaké konkrétní výhody plynoucí ze vztahu s Bohem. A způsob, jakým odpovíme na jeho lásku, je pro pokračování tohoto vztahu rozhodující.

Ježíš říká svým učedníkům: „Kdo přijal má přikázání a zachovává je, ten mě miluje. A toho, kdo mě miluje, bude milovat můj Otec; i já ho budu milovat a dám se mu poznat“ (J 14,21). A podobně: „Vždyť Otec sám vás miluje, protože vy milujete mne a uvěřili jste, že jsem vyšel od Boha“ (J 16,27).

Abychom mohli přijímat vše, co nám zachraňující vztah s Bohem může dávat, je třeba přijmout Boží lásku (což zahrnuje i ochotu tuto lásku odrážet). I kdybychom Boží lásku odmítli, neznamená to, že by nás někdy přestal milovat. Nemůžeme zabránit slunci, aby svítilo, ale můžeme se schovat před jeho paprsky. Podobně nemůžeme udělat nic, co by zastavilo věčnou Boží lásku, můžeme však odmítnout vztah s Bohem, a tak se „odstříhnout“ od toho, co nám nabízí – zejména od zaslíbení věčného života.

Aplikace

Jakými způsoby mohou lidé vidět a zažívat realitu Boží lásky, ať už na ni odpovídají jakkoli? Jakým způsobem odhaluje příroda – i přes následky hříchu – Boží lásku?

„ODPOUŠTĚJTE, A BUDE VÁM ODPUŠTĚNO“

Milovaní, milujme se navzájem, neboť láska je z Boha, a každý, kdo miluje, z Boha se narodil a Boha zná. (1J 4,7)

My milujeme, protože Bůh napřed miloval nás. (1J 4,19)

²³S královstvím nebeským je to tak, jako když se jeden král rozhodl vyžádat účty od svých služebníků. ²⁴Když začal účtovat, přivedli mu jednoho, který mu byl dlužen mnoho tisíc hřiven. ²⁵Protože mu je nemohl vrátit, rozkázal ho pán prodat i s ženou a dětmi a se vším, co měl, a nahradit ztrátu. ²⁶Tu mu ten služebník padl k nohám a na kolenou prosil: „Měj se mnou strpení, a všechno ti vrátím!“ ²⁷Pán se ustrnul nad oním služebníkem, propustil ho a dluh mu odpustil. ²⁸Sotva však ten služebník vyšel, potkal jednoho ze svých spoluslužebníků, který mu byl dlužen sto denárů; chytil ho za krk a křičel: „Zplatť mi, co jsi dlužen!“ (Mt 18,23–28)

Osobní studium

Boží láska je věčná a vždy nezasloužená. Lidé ji však mohou odmítnout. Máme možnost tuto lásku přijmout nebo odmítnout, ale jen díky tomu, že nás Bůh dobrovolně a rád miluje svou dokonalou, věčnou láskou dříve, než cokoli uděláme (Jr 31,3). Naše láska k Bohu je odpovědí na to, co jsme dostali, dříve než jsme o to poprosili.

Přečti si text 1J 4,7–21 se zvláštním důrazem na verše 7 a 19. Co se z těchto veršů dozvídáme o významu Boží lásky pro nás?

Boží láska je vždy na prvním místě. Pokud by nás Bůh nemiloval jako první, my bychom nemohli milovat jeho. Bůh nás sice stvořil se schopností milovat a být milován, ale základem a zdrojem vši lásky je on sám. My však máme na výběr, zda ji přijmeme a dovolíme, aby se projevila v našem životě. Tato skutečnost je zobrazena v Kristově podobnosti o nemilosrdném služebníku (viz Mt 18,23–35).

V podobnosti můžeme vidět, že služebník by nikdy nemohl splatit svůj dluh. Podle

Mt 18 dlužil svému pánovi deset tisíc talentů. Jeden talent byl asi šest tisíc denárů. A jeden denár vydělal dělník za den práce (porovnej s Mt 20,2). Průměrný dělník by tedy potřeboval šest tisíc pracovních dní, aby vydělal jeden talent. Po započtení dní volna můžeme předpokládat, že obyčejný dělník by mohl pracovat tři sta dní v roce, a tedy získat tři sta denárů za rok. Takže průměrnému dělníkovi by trvalo přibližně dvacet let splatit jeden talent (šest tisíc denárů). Na získání deset tisíc talentů by tento dělník musel pracovat dvě stě tisíc let. Takový dluh by služebník nemohl nikdy splatit. Pán však s ním soucítil a dobrovolně mu obrovský dluh odpustil.

Když však služebník, kterému jeho pán tolik odpustil, odmítl odpustit mnohem menší dluh sto denárů jednomu ze svých spoluslužebníků a nechal ho kvůli tomu uvrhnout do vězení, pán se rozhněval a své milosrdné odpuštění odvolal. Sluha ztratil lásku a odpuštění svého pána. A ačkoli se Boží slitování a milosrdenství nikdy nevyčerpá, může je člověk odmítnout a přijít o požehnání, které z nich plyne.

Aplikace

Co Ježíš odpustil tobě? Co tě toto odpuštění stálo? Co se z toho můžeš naučit o odpuštění druhým?

„ZADARMO JSTE DOSTALI, ZADARMO DEJTE“

⁷Milování, milujeme se navzájem, neboť láska je z Boha, a každý, kdo miluje, z Boha se narodil a Boha zná. ⁸Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska. ⁹V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život. ¹⁰V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako oběť smíření za naše hříchy. ¹¹Milování, jestliže Bůh nás tak miloval, i my se máme navzájem milovat. ¹²Boha nikdy nikdo neviděl, ale jestliže se milujeme navzájem, Bůh v nás zůstává a jeho láska v nás dosáhla svého cíle. (1J 4,7–12)

Osobní studium

Tak jako služebník nemohl nikdy splatit pánovi svůj dluh, ani my nikdy nemůžeme splatit Bohu to, co pro nás udělal. Nikdy a ničím si nemůžeme zasloužit jeho lásku. „Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní“ (Ř 5,8). Jak úžasná je Boží láska! Jak říká verš 1J 3,1: „Hleďte, jak velikou lásku nám Otec daroval: byli jsme nazváni dětmi Božími, a jsme jimi.“

Co bychom však mohli a měli udělat, je „odrážet“ Boží lásku k druhým, jak nejlépe můžeme a umíme. Když jsme dostali tak velké milosrdenství a odpuštění, o kolik více bychom měli projevovat soucit a odpuštění druhým lidem! Připomeňme si, že služebník přišel o milosrdenství a odpuštění svého pána, protože je neprokázal svému spoluslužebníkovi. Pokud skutečně milujeme Boha, nepřestaneme odrážet jeho lásku k druhým.

Co nás uvedené texty učí o vztahu mezi Boží láskou, naší láskou k Bohu a láskou k druhým?

J 15,12

1J 3,16

1J 4,7–12

Na myšlenku ve verši J 15,12 Ježíš navazuje slovy adresovanými jeho učedníkům: „Vy jste moji přátelé, činíte-li, co vám přikazuji“ (J 15,14). A co jim Ježíš přikázal? Ježíš učedníkům (a tedy i nám) mimo jiné přikazuje milovat druhé tak, jak je miloval on. Zde i na jiných místech nám přikazuje milovat Boha a milovat se navzájem.

Jinými slovy, měli bychom znát, že nám Bůh odpustil nekonečně velký dluh. Je to dluh, který my sami nikdy nemůžeme splatit a který za nás splatil Ježíš na kříži. Proto bychom měli milovat a chválit Boha a vůči druhým projevovat lásku a milost. Jak říká Ježíš, hodně se odpouští tomu, kdo hodně miluje, ale: „Komu se málo odpouští, málo miluje“ (L 7,47). Každý z nás by si měl uvědomovat, kolik mu Bůh odpustil, a měl by za to projevovat vděčnost.

Pokud milovat Boha znamená milovat druhé, měli bychom naléhavě sdílet poselství o Boží lásce slovem i skutkem. Měli bychom pomáhat lidem v jejich každodenním životě tady a teď, být prostředníky Boží lásky a nasměrovat lidi k tomu, který jim nabízí zaslíbení věčného života v novém nebi a na nové zemi. Vše bude nově stvořeno odlišně od našeho světa poznamenaného hříchem a smrtí, žalostným ovocem odmítnutí Boží lásky.

Aplikace

Jaké konkrétní kroky můžeš udělat, aby se tvá láska k Bohu projevila láskou k druhým? Co bys dnes a v nejbližších dnech mohl udělat, abys lidem ukázal Boží lásku a pozval je, aby i oni měli radost z toho, co znamená mít zaslíbení věčného života?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si kapitolu „Síla modlitby“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 93–104; CVP 96–104).

„Přinášej Bohu své potřeby, své radosti, své starosti, svá přání i své obavy. Tvé břímě ho neobtěžují ani ho neunaví. Ten, jenž ví o každém vlasu na tvé hlavě, není lhostejný k potřebám svých dětí. Vždyť Pán je plný soucitu a slitování‘ (Jk 5,11). Naše strasti a naše volání se dotýkají jeho laskavého srdce. Přinášej mu všechno, co znepokojuje tvou mysl. Není nic tak těžké, aby to nemohl unést, neboť Bůh nese všechny světy a vládne nad všem věcmi vesmíru. Nic, co se týká našeho pokoje, není tak malé, aby si toho nevšiml. Žádná kapitola našeho života není tak temná, aby si ji nemohl přečíst, žádná situace, v níž se octneme, není tak těžká, aby ji nemohl zvládnout. Žádná pohroma, která postihne nejmenší z jeho dítek, žádná starost, která trápí srdce, žádná projevená radost ani žádná upřímná modlitba neunikne našemu nebeskému Otci, aniž by o ni projevil okamžitý zájem. Uzdravuje ty, kdo zkrušeni jsou v srdci, jejich rány obvazuje‘ (Ž 147,3). Mezi Bohem a jednotlivcem je tak jasný a plný vztah, jako by nebylo jiného člověka na světě, o kterého by pečoval a za nějž dal svého milovaného Syna.“ (SC 100; CVP 101)

Otázky k rozhovoru

1. *„Mezi Bohem a jednotlivcem je tak jasný a plný vztah, jako by nebylo jiného člověka na světě, o kterého by pečoval a za nějž dal svého milovaného Syna.“ (SC 100; CVP 101) Jakou útěchu vám přináší tato myšlenka? Jak bychom měli žít svůj život, když jsme si vědomi Boží blízkosti a péče? Jak se můžeme naučit žít s realitou tohoto úžasného zaslíbení? Představte si, jak by vypadal náš život, kdybychom tomu skutečně každý den věřili.*
2. *Jak rozumíte slovům v Ž 103,17.18 v kontextu lekce tohoto týdne? Co tato slova odhalují o skutečnosti, že Boží láska je věčná? Jak rozumíte tomu, že přednosti plynoucí ze vztahu s Bohem závisí na tom, zda přijmeme jeho lásku?*
3. *Jakým způsobem toto poznání mění váš vztah s Bohem? Jak to ovlivňuje způsob, jakým přemýšlíte o bolesti a soužení druhých lidí?*

Můžeme něčím potěšit Boha?

Texty na tento týden

L 15,11–32; Sf 3,17; Ef 5,25–28; Iz 43,4; Ř 8,1; Ř 5,8; Mk 9,17–29

Základní verš

„Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe, bohatýr, který zachraňuje, raduje se z tebe a veselí, láskou umlká a opět nad tebou jásá a plesá.“ (Sf 3,17)

Představ si následující scénář: pětileté dítě přijde za svým tatínkem s dárkem k narozeninám, zabaleným ve zmačkaném a pokresleném papíře, a nadšeně mu ho podá.

Představ si, že mu táta řekne: „Můj milý, tvůj dárek mě nezajímá. Věc se má totiž tak, že mi nemůžeš dát nic, čím bys mi udělal radost. Ať mi dáš cokoli, mohl bych si to pořídit i sám. A navíc, všechny tvé dárky jsou buď koupeny za mé peníze, nebo vyrobeny z něčeho, za co jsem zaplatil. Takže si svůj dárek nech. Nepotřebuji ho a ani ho nechci. Ale stejně tě mám rád.“

Au, to by bolelo!

Jak bys zhodnotil reakci tohoto otce? Použil bys slova jako „bezcitný“, „chladný“ a „necitlivý“? Odpovídá takto Bůh na to, co děláme? Můžeme se vůbec něčím Bohu zavděčit? Můžeme udělat něco, co by se Bohu líbilo nebo co by ho potěšilo? Je sice těžké si to představit, ale dokonce i my jako padlé bytosti, zkažené hříchem a náchylné ke zlu, můžeme být Bohu milí! Jinými slovy, Bůh se na nás ani na dary, které mu přinášíme, nedívá očima otce z úvodního příběhu. Naopak, svým jednáním můžeme Boha potěšit, ale pouze skrze Krista.

Osnova lekce

Třetí lekce nám připomene biblická svědectví o Bohu, který se jako milující Otec dokáže radovat ze svých dětí, navzdory jejich slabosti a nedokonalosti. Uvidíme, co a proč mu přináší radost a potěšení.

- ▶ L 15,11–32: Boží radost z „návratu ztracených synů“ (neděle)
- ▶ Sf 3,17: Boží radost ze záchrany jeho „milované“ (pondělí)
- ▶ Iz 43,4; Ž 149,4; Př 15,8,9: Boží radost z nás vychází z jeho charakteru lásky (úterý)
- ▶ 1Pt 2,4–6 a Žd 11,6: Boží radost z nás vychází z jeho milosti, kterou prokázal v Kristu (středa)
- ▶ Mk 9,21–25: Boží radost z naší důvěry (čtvrtek)

MÁME NEPŘEDSTAVITELNOU CENU

¹⁷Tu šel do sebe a řekl: „Jak mnoho nádeníků u mého otce má chleba nazbyt, a já tu hynu hladem! ¹⁸Vstanu, půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. ¹⁹Nejsem už hoden nazývat se tvým synem; přijmi mne jako jednoho ze svých nádeníků.“ ²⁰I vstal a šel k svému otci. Když ještě byl daleko, otec ho spatřil a hnut lítostí běžel k němu, objal ho a políbil. (L 15,17–20)

Osobní studium

Jak jsme viděli v předchozí lekci, neexistuje nikdo – ani ten nejhorší hříšník nebo zločinec – koho by Bůh nemiloval. Lidé mají pro Boha větší hodnotu, než si umíme představit. Zároveň platí, že hřích se mu protiví, protože nás miluje a ví, co s námi hřích dělá.

Přečti si podobenství o marnotratném synu (L 15,11–32). Co tento text odhaluje o marnotratném synu a co o Božím soucitu a lásce? Jaké varování adresuje „starším synům“?

V Ježíšově podobenství syn žádá svého otce o předčasnou vyplacení dědictví. Tím prakticky odmítá nejen otce, ale také celou rodinu. Tento syn pak promrhá své dědictví a upadne do takové chudoby, že hladový závidí i prasatům, která krmil zbytky. Když si uvědomí, že i sluhové v domě jeho otce mají jídla více než dost, rozhodne se vrátit domů v naději, že ho otec přijme alespoň jako sluhu.

To, co následuje, je velmi silné a působivé. Někteří otcové by takového syna po návra-

tu odmítli se slovy: „Vyplatil jsem ti dědictví, ty ses sbalil a odešel. Už nemáš místo pod mou střechou.“ To by byl patrně logický, dokonce rozumný postoj, nebo ne? V očích některých lidských rodičů už syn zašel příliš daleko na to, aby ho přijali zpět domů jako syna.

Ale v podobenství otec (představující samotného Boha) takto nereaguje. Naopak, místo toho se dozvídáme: „Když ještě byl [syn] daleko, otec ho spatřil a hnut lítostí běžel k němu, objal ho a políbil“ (L 15,20). I když se v těch dobách považovalo za nedůstojné, aby pán domu vyběhl někomu naproti, otec plný soucitu běžel vstříc svému synovi. A co je ještě překvapivější, vrátil mu zpět postavení syna, otevřel pro něj svůj dům, a dokonce uspořádal slavnost k jeho uvítání. Otcovo jednání je obrazem velkého Božího milosrdenství vůči každému zbloudilému člověku. Je také ukázkou radosti, kterou má Bůh z každého, kdo se vrátí domů. Jak nádherný obraz Boha to je!

Aplikace

Pozoruhodná je reakce staršího syna. V čem byla tato reakce „lidská“ a „pochopitelná“? Proč tak moc toužíme po tom, aby vše bylo „fér“? Co nás příběh druhého syna učí o tom, že lidské představy o spravedlnosti nevystihují hloubku evangelia a Boží lásky k nám?

BOŽÍ RADOST

Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe, bohatýr, který zachraňuje, raduje se z tebe a veselí, láskou umlká a opět nad tebou jáásá a plesá. (Sf 3,17)

²⁵Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval, ²⁶aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; ²⁷tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná. ²⁸Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. (Ef 5,25–28)

Osobní studium

I když je pro nás těžké si to představit, pro Boha mají všichni lidé nezměřitelnou hodnotu, a proto se raduje ze záchran každého člověka.

Jak nám úvodní verš (Sf 3,17) pomáhá lépe pochopit podobnost o marnotratném synovi?

Tento verš velmi jasně zdůrazňuje Boží radost ze svého vykoupeného lidu. V tomto jediném verši se nacházejí téměř všechna hebrejská slova pro radost a potěšení. Je to, jako kdyby žádný z výrazů sám o sobě nestačil k popisu velikosti Boží radosti v den záchran.

Všimněme si, kde se podle tohoto verše Bůh nachází – je „uprostřed“ svého lidu. Smíření, které vzniká ze vztahu lásky, se přetavuje do bezprostřední Boží přítomnosti. Stejně jako otec běží za synem, kterého vidí přicházet, i tady je důraz na blízkost. Bůh je „uprostřed“ svého lidu.

Zajímavý je v tomto smyslu i verš Iz 62,4, ve kterém jsou podobně formulovány výrazy vycházející z obrazu manželství. Podle tohoto verše se Boží lid bude jmenovat *chefci-bah*, což znamená „oblíbená“ nebo „mám v ní zálibu“, a země se bude jmenovat *beula*, což znamená „vdaná“. Proč? Text to zdůvodňuje slovy: „protože si tě Hospodin oblíbil a tvá země se vdala“ (Iz 62,4). Samotný vrchol Boží radosti je vyhrazen pro den obnovy, kdy přijme svůj lid a bude se radovat z nás, tak jako se otec radoval ze svého marnotratného syna.

Co se v úvodním textu Ef 5,25–28 říká o lásce, kterou jsme povoláni projevovat?

Tato pasáž vybízí manžele, aby milovali své manželky, „jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval“, a aby milovali své manželky „jako své vlastní tělo“ (Ef 5,25.28). Tyto texty zdůrazňují nesobeckou a obětavou lásku, kterou má manžel milovat svou manželku. Zároveň tato stať ukazuje, že sám Kristus miluje svůj lid (církev) jako svou součást.

Aplikace

Jak můžeme ve svém každodenním životě projevovat stejnou nesobeckou a obětavou lásku vůči svým blízkým, jakou Kristus miluje církev?

MŮŽEME POTĚŠIT BOHA?

Protože jsi v očích mých tak drahý, vzácný, protože jsem si tě zamiloval, dám za tebe mnohé lidi a národy za tvůj život. (Iz 43,4)

Hospodin má ve svém lidu zalíbení, pokorné oslaví spásou. (Ž 149,4)

⁸Hospodinu je ohavností obětí svévolníků, kdežto v modlitbě přímých má zalíbení. ⁹Hospodinu je ohavností cesta svévolníka, ale miluje toho, kdo následuje spravedlnost. (Př 15,8,9)

Osobní studium

Jak je možné, že Bůh vesmíru má radost z obyčejných lidí, prchavých kapiček protoplazmy na jedné malé planetě uprostřed pravděpodobně nekonečného vesmíru? Jak je možné, že Nejvyšší bytosti, která je všemocná a která nic nepotřebuje, na lidech tolik záleží? Tyto otázky lze rozdělit do dvou okruhů. Za první, jak lze potěšit samotného Boha? Za druhé, jak bychom mohli být zdrojem jeho radosti my lidé, tak velmi poznamenání hříchem? Dnes se zaměříme na první okruh těchto otázek, zítra na druhý.

Co říkají úvodní texty o tom, že Bůh má zalíbení ve svém lidu?

Iz 43,4

Ž 149,4

Př 15,8,9

Jak jsme naznačili už včera, Boha mohou lidé naplňovat radostí, protože je miluje. Jeho láska se zajímá o to nejlepší pro nás,

podobně jako lidé touží po tom nejlepším pro své milované.

A naopak, Bůh je nespokojený a zlobí se, když lidé páchají zlo. Text Př 15,8,9 ukazuje, že „obět“ a „cesta“ bezbožných se Hospodinu protiví (jsou mu „ohavností“). Naproti tomu „v modlitbě přímých má zalíbení“ a „miluje toho, kdo následuje spravedlnost“. Tato pasáž ukazuje nejen to, že Bohu se nelíbí zlo, ale také že má potěšení z dobra. Text dává do vzájemného vztahu Boží lásku a radost. Odhaluje hluboké propojení mezi Boží láskou a jeho radostí, které se objevuje v celém Písmu.

Podle Ž 146,8 „Hospodin miluje spravedlivé“. Text 2K 9,7 dodává, že „radostného dárce miluje Bůh“. Nejprve si všimněme, co tyto texty neříkají. Neříkají, že Bůh miluje pouze spravedlivé nebo že Bůh miluje pouze radostné dárce. Bůh miluje každého. Aby tyto texty přinášely nějaké poselství, musí znamenat, že Bůh miluje „spravedlivého“ a „radostného dárce“ nějak zvláštně, mimořádně. To, co je napsáno v Př 15,8,9, poskytuje určité vodítko: Bůh tyto lidi miluje tak, že v nich má zalíbení a raduje se z jejich jednání.

Aplikace

Skutečnost, že Bůh vesmíru má s námi důvěrný a blízký vztah plný emocí, ukazuje, že nebesa a země jsou úzce propojeny. V čem může být toto poznání pro nás nadějí a povzbuzením, když procházíme těžkým obdobím života?

ŽIVÉ KAMENY

“Přicházejte tedy k němu, kameni živému, jenž od lidí byl zavržen, ale před Bohem je „vyvolený a vzácný“. ⁵1 vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům, abyste byli svatým kněžstvem a přinášeli duchovní oběti, milé Bohu pro Ježíše Krista. ⁶Neboť v Písmu stojí: „Hle, kladu na Siónu kámen vyvolený, úhelný, vzácný; kdo v něj věří, nebude zahanben.“ (1Pt 2,4–6)

Bez víry však není možné zalíbit se Bohu. Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest a že se odměňuje těm, kdo ho hledají. (Žd 11,6)

Osobní studium

Jak to, že my, jako padlé, hříšné bytosti, můžeme být milí svatému Bohu?

Co říkají tyto texty o našem postavení před Bohem?

Ř 5,8

Ř 8,1

Bůh dává lidem milost dříve, než lidé jakkoli zareagují na jeho jednání. Dříve než cokoli řekneme nebo uděláme, Bůh nás osloví a dá nám příležitost přijmout nebo odmítnout jeho lásku. „Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní“ (Ř 5,8; porovnej s Jr 31,3). Díky tomu můžeme být smířeni s Bohem, a dokonce být „příjemní“ v jeho očích, vírou skrze dílo našeho Vykupitele.

Porovnej úvodní texty (1Pt 2,4–6 a Žd 11,6). Co tyto verše říkají o tom, jak se můžeme líbit Bohu?

Bez Božího zásahu padlí lidé nejsou schopni přinést Bohu nic, co by mělo opravdovou hodnotu. Bůh však ve své milosti a svém milosrdenství připravil cestu prostřednictvím Kristova díla. Konkrétně „skrze Ježíše Krista“ můžeme přinášet „duchovní oběti, milé Bohu pro Ježíše Krista“ (1Pt 2,5). Ačkoli „bez víry [...] není možné zalíbit se Bohu“ (Žd 11,6), skrze Kristovo zprostředkovatelské dílo nás Bůh „zdokonalí“. On „vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků! Amen“ (Žd 13,21). Ti, kdo odpovídají Bohu vírou, jsou v jeho očích považováni za spravedlivé prostřednictvím Krista, jehož spravedlnost je dostatečná. A ti, kdo přijmou Boží laskavou nabídku, jsou prostřednictvím Kristovy služby „hodni dosáhnout budoucího věku“ (L 20,35) a Bůh je promění ke své podobě (1K 15,51–57; 1J 3,2). Boží vykupitelské dílo se tak koná nejen pro nás, ale také v nás.

Aplikace

V čem je pro tebe povzbuzující vědomí, že Kristus je naším prostředníkem v nebesích?

CÍL, KTERÝ STOJÍ ZA TO

²¹Ježíš se zeptal jeho otce: „Odkdy to má?“ Odpověděl: „Od dětství. ²²A často jej zlý duch srazil, dokonce do ohně i do vody, aby ho zahubil. Ale můžeš-li, slituj se nad námi a pomoz nám.“ ²³Ježíš mu řekl: „Můžeš-li! Všechno je možné tomu, kdo věří.“ ²⁴Chlapcův otec rychle vykřikl: „Věřím, pomoz mé nedověře.“ ²⁵Když Ježíš viděl, že se sbíhá zástup, pohrozil nečistému duchu: „Duchu němý a hluchý, já ti nařizuji, vyjdi z něho a nikdy už do něho nevrátíš!“ (Mk 9,21–25)

Osobní studium

Bůh je milosrdný a dělá vše pro naši záchranu. Díky tomu se Bůh raduje i z naší nejmenší pozitivní odpovědi na jeho lásku. Prostřednictvím toho, který jediný je hoden lásky a sám je dokonale spravedlivý, může být každý z nás považován za spravedlivého a může patřit mezi Boží milované, kteří s ním budou žít v dokonalé lásce po celou věčnost. To je ta velká naděje na vykoupení, která zahrnuje Kristovo dílo pro nás v nebi.

Každý z nás si však může položit otázku: *Týká se to i mě? Co když nejsem dost dobrý? Bojím se, mám vůbec dostatek víry?*

Přečti si text Mk 9,17–29. Jak Bůh reaguje na muže v příběhu? Kolik víry je dost?

Učedníci nemohli vyhnat démona, který chlapce sužoval. Zdálo se, že pro něj už není naděje. Ježíš však na otcovu pochybnost reagoval slovy: „Můžeš-li! Všechno je možné tomu, kdo věří“ (Mk 9,23). Otec zareagoval velmi pokorně: „Věřím, pomoz mé nedověře!“ (Mk 9,24).

Všimněme si, že Ježíš tomu muži neřekl: „Vrát se ke mně, až budeš mít větší víru...“

Místo toho stačilo otcovo zvolání: „Pomoz mé nedověře!“

Bez víry není možné líbit se Bohu (Žd 11,6), a přece Ježíš přijímá i ten nejmenší projev víry a právě díky této víře (skrže Krista) v nás může mít Bůh zálibu. Prostřednictvím víry a díky Kristovu dílu v náš prospěch můžeme reagovat tak, že se to Bohu líbí. Je to podobné, jako když má lidský otec radost z dárku od jeho dítěte, i když sám o sobě nemá žádnou cenu.

Proto bychom se měli řídit Pavlovou radou, abychom si stanovili cíl „líbit se Bohu“ (2K 5,9.10; porovnej s Ko 1,10; 1Te 4,1 a Žd 11,5). A měli bychom Boha prosit, aby změnil naše zájmy tak, aby zahrnovaly touhu po tom nejlepším pro ty, které milujeme. Prosme Boha, aby naši lásku rozšířil i na ostatní. „Milujte se navzájem bratrskou láskou, v účtě dávejte přednost jeden druhému. V horlivosti nechabujte, buďte vroucího ducha, služte Pánu. Z naděje se radujte, v soužení buďte trpěliví, v modlitbách vytrvalí.“

Sdílejte se s bratřími v jejich nouzi, ochotně poskytněte pohostinství“ (Ř 12,10–13).

Aplikace

Pokud nás Bůh přijímá prostřednictvím Krista, o co víc bychom my měli přijímat druhé! Jak tuto myšlenku osvětluje příkaz milovat svého bližního jako sebe sama (Lv 19,18; Mt 22,39) a zlaté pravidlo chovat se k lidem tak, jak chceme, aby se oni chovali k nám?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 73. kapitolu „Nebojte se!“ z knihy *Touha věků* (DA 662–680; TV 424–436).

„Bohu je líto, když se jeho lid podceňuje. Chce, aby se jeho vyvolení hodnotili podle ceny, kterou za ně zaplatil. Bůh o ně stojí. Kdyby tomu tak nebylo, neposílal by svého Syna, aby pro jejich vykoupění podstoupil tak velikou oběť. Má pro ně důležitý úkol a s radostí jim splní i ty nejodvážnější prosby, aby mohli oslavit jeho jméno. Pokud se spoléhají na jeho zaslíbení, mohou očekávat veliké věci.

Modlit se v Ježíšově jménu znamená mnoho. Zavazuje nás to, abychom přijali jeho povahu, projevovali jeho ducha a konali jeho skutky. Spasitel ke svému zaslíbení připojil i podmínku. Řekl: ‚Milujete-li mne, budete zachovávat má přikázání‘ (J 14,15). Kristus nezachraňuje lidi v hříchu, ale osvobozuje je od hříchu. Všichni, kdo jej milují, mu svou lásku dokazují poslušností.

Pravá poslušnost vychází ze srdce. Kristus to dokazoval celým svým životem. Pokud mu dovolíme, aby vstoupil do našeho myšlení a našich záměrů, potom naše srdce i mysl natolik splynou s jeho vůlí, že poslušnost pro nás bude naprostou samozřejmostí. On očistí naši mysl a posvěti ji a my mu budeme s největší radostí sloužit. Pokud využijeme přednosti, kterou máme, a poznáme Boha tak, jak se nám dává poznat, bude náš život životem neustálé poslušnosti. Budeme-li si vážit Kristovy povahy a udržovat společenství s Bohem, hřích se nám zoškliví.“ (DA 668; TV 427)

Otázky k rozhovoru

1. Co znamená někoho „nezištně přijímat“? Jaký bude podle vás vztah mezi dáváním a přijímáním na nové zemi?
2. Nebeští poslové pocházející ze vzdálené části vesmíru – z větší dálky, než kam „dohlédnou“ nejzaostřenější pohledy vesmírného teleskopu Jamese Webba – se o proroku Danielovi vyjadřovali jako o chamudot, tedy „milovaném, oblíbeném, vzácném, milém“. A učinili tak třikrát. V Da 9,23 Gabriel říká ki chamudot atta, „neboť jsi vzácný Bohu“ („velmi milý“; BK). V Da 10,11 ho nebeská bytost (možná opět Gabriel) oslovuje iš chamudot, „muži vzácný“ („muži velmi milý“; BK). Tato slova se později opakují i v Da 10,19. Zamyslete se nad tím, co to říká o Bohu a o tom, jak je nám blízko. Jakou naději můžeme čerpat z této úžasné pravdy?
3. Jak souvisí příklady hrdinů víry, o kterých se hovoří v Žd 11, s tématem lekce z tohoto týdne? Co konkrétně prozrazují takové příklady o tom, jak se člověk může „líbit Bohu“ prostřednictvím víry? Co se z takových příkladů víry a věrnosti můžeme naučit? Jak jejich příklad můžeme uplatnit ve svém každodenním životě?

Soucitný a horlivý Bůh

Texty na tento týden

Ž 103,13; Iz 49,15; Oz 11,1–9; Mt 23,37; 2K 11,2; 1K 13,4–8

Základní verš

„Cožpak může zapomenout žena na své pacholátko, neslítovat se nad synem vlastního života? I kdyby některé zapomněly, já na tebe nezapomenu.“ (Iz 49,15)

Emoce se v souvislosti s vírou často považují za nechtěné či nevídané a je prý třeba se jim vyhýbat. Jsou lidé vnímající emoce jako iracionální, a proto by podle nich dobrý křesťan neměl být považován za „emocionálního“. Některé filozofické směry ve starověkém Řecku považovaly naopak za ideál „racionálního člověka“, který (většinou) umí vzdorovat různým touhám nebo dokáže své emoce ovládat prostřednictvím střizlivého uvažování.

Ano, nespoutané emoce mohou být problematické. Bůh však stvořil lidi se schopností prožívat emoce. A nejen to. Bůh sám se v Písmu představuje jako bytost cítící hluboké emoce. Pokud Bůh může prožívat hluboké emoce, jak to důsledně vykresluje Bible, pak emoce nemohou být ve své podstatě špatné nebo iracionální – protože Bůh Bible je dokonale dobrý a má dokonalou moudrost.

Jestliže poznáme a uvědomíme si, že Boží láska k nám je naplněna emocemi, můžeme z toho odvodit nádherné pravdy o našem Stvořiteli a Vykupiteli. Vždy je však třeba mít na paměti, že jeho láska (emocionální nebo jiná) je dokonalá a neměli bychom ji považovat za stejnou, jak ji prožíváme my lidé.

Osnova lekce

Při studiu čtvrté lekce uvidíme, že Písmo představuje Boha nejen jako velkého a nás převyšujícího, ale také jako toho, kdo je schopný prožívat hluboké emoce ve vztahu ke svému stvoření.

- ▶ Ž 103,13; Iz 49,15; Jr 31,20: Boží mateřská/otcovská láska (neděle)
- ▶ Oz 11,8.9: Boží láska, která cítí bolest z odmítnutí (pondělí)
- ▶ Mt 9,36: Ježíšova soucitná láska (úterý)
- ▶ Ž 78,58.59; 2K 11,1.2: Boží žárlivá láska (středa)
- ▶ 1K 13,4–8: Boží láska jako vzor pro naši lásku (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

VÍCE NEŽ LÁSKA RODIČŮ

Jako se nad syny slitovává otec, slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí. (Ž 103,13)

Cožpak může zapomenout žena na své pacho látko, neslitovat se nad synem vlastního života? I kdyby některé zapoměly, já na tebe nezapomenu. (Iz 49,15)

Což je mi Efraim syn tak drahý, dítě mého potěšení? Kdykoli však o něm mluvím, znovu a znovu si ho připomínám. Proto je mé nitro nad ním zneklidněno. Slituji, slituji se nad ním, je výrok Hospodinův. (Jr 31,20)

Osobní studium

Snad největší láskou, se kterou máme jako lidé zkušenost, je láska rodičů k dětem. Bible často používá obrazy vztahu rodiče k dítěti k vylíčení úžasného Božího soucitu s lidmi, přičemž zdůrazňuje, že Boží soucit je exponenciálně větší než ten nejhlubší a nejkrásnější lidský projev téže emoce.

Co říkají úvodní texty o povaze a hloubce Božího soucitu?

Ž103,13

Iz 49,15

Jr 31,20

Podle těchto veršů se k nám Bůh chová jako ke svým milovaným dětem, miluje nás jako dobří rodiče milují své děti. Ale jak ukazuje text Iz 49,15, dokonce i lidská matka může zapomenout na své miminko nebo se neslitovat nad svým vlastním synem. Bůh však na své děti nikdy nezapomene a jeho milosrdenství a slitování nikdy nekončí (Pl 3,21.22).

Předpokládá se, že hebrejský výraz *racham*, který se zde a v mnoha jiných tex-

tech popisujících velkou soucitnou Boží lásku překládá jako „slitování“ nebo „milosrdenství“, pochází z hebrejského výrazu pro dělohu (*rechem*). Teologové na základě toho poznamenávají, že Boží soucit je podobný *lásce matky k dítěti, které nosí pod srdcem*. Tato Boží láska je ve skutečnosti nepředstavitelně větší než jakýkoli lidský soucit, dokonce i soucit matky s novorozencem.

Podle Jeremjáše se Bůh na lid smlouvy dívá jako na „drahého syna“ a „dítě, v němž mám potěšení“ (Jr 31,20; ČSP), navzdory tomu, že se proti němu často bouřili a zarmucovali ho. Bůh prohlašuje: „mé nitro [je] kvůli němu rozrušeno“ a „jistě se nad ním slituji“ (ČSP). Výraz přeložený jako „slituji se“ nebo „smiluji se“ je již zmíněný výraz použitý pro Boží soucit (*racham*). Za povšimnutí stojí i slovní spojení „mé nitro [je] kvůli němu rozrušeno“ (Jr 31,20; ČSP). Takový popis ukazuje nesmírnou hloubku Božích emocí a soucitné Boží lásky k jeho lidu. I přes lidskou nevěrnost Bůh stále cítí soucit a dává svému lidu bohaté milosrdenství, které převyšuje veškerou naši představivost a možná očekávání.

Aplikace

Uvědomit si, že Boží soucit s námi je podobný soucitu milujícího rodiče, je pro některé z nás hlubokou útěchou. Jsou však i takoví, co mají s tímto obrazem problém, protože jejich rodič nebo rodiče nebyli milující. Jakými jinými způsoby bychom jim mohli představit Boží soucit?

LÁSKA, KTERÁ SVÍRÁ SRDCE

8Což bych se tě, Efrajime, mohl vzdát, mohl bych tě, Izraeli, jen tak vydat? Cožpak bych tě mohl vydat jako Admu, naložit s tebou jako se Sebójimem? Mé vlastní srdce se proti mně vzepřelo, jsem pohnut hlubokou lítostí. 9Nedám průchod svému planoucímu hněvu, nezničím Efrajima, protože jsem Bůh, a ne člověk, jsem Svátý uprostřed tebe; nepřijdu s hněvivostí. (Oz 11,8.9)

Osobní studium

V Ozeášovi je představena nezměřitelná hloubka soucitné Boží lásky k lidstvu. Bůh prorokovi přikázal: „Jdi, vezmi si nevěstku a ze smilstva měj děti. Země jen smilní a smilní, odvrací se od Hospodina“ (Oz 1,2). Ozeáš 11. kapitola později zobrazuje vztah Boha ke svému lidu, tentokrát prostřednictvím vztahu milujícího otce ke svému dítěti.

Přečti si text Oz 11,1–9. Jak obrazy v těchto verších přibližují způsob, jakým Bůh miluje svůj lid a jak o něj pečuje?

Boží láska k jeho lidu je přirovnávána k něžné náklonnosti rodiče k dítěti. Písmo používá obraz rodiče pečujícího o své dítě. Bůh jako laskavý rodič učí svůj lid jako malé dítě chodit, bere ho do náruče, uzdravuje ho a živí. Text uvádí i další obrazy Boha, který něžně pečuje o svůj lid. Písmo také říká, že Hospodin „nesl“ svůj lid „jako nosí muž svého syna“ (Dt 1,31) a „svou láskou a shovívavostí je vykupoval, bral je na svá ramena a nosil je po všechny dny dávné“ (Iz 63,9).

Na rozdíl od neochvějně Boží věrnosti byl jeho lid opakovaně nevěrný a odmítal Boha, přivolával na sebe soud a hluboce ho zarmoval. Bůh je soucitný, ale nikdy na úkor spravedlnosti. (Jak uvidíme v dalších lekcích, láska a spravedlnost patří k sobě.)

Stalo se ti někdy, že tě něco tak rozzlobilo, až tě z toho rozbolel žaludek? Právě takový obraz používá Písmo k popisu hloubky toho, co Bůh cítí k jeho lidu. Obraz sevřeného srdce a vzplanutí soucitu je idiomatickým jazykem hlubokých emocí, které prožívá Bůh i lidé.

„Mé vlastní srdce se proti mně vzepřelo, jsem pohnut hlubokou lítostí“ (Oz 11,8). Podobný obraz hlubokého pohnutí a vzplanutí (*kamar*) citů se objevuje i v příběhu o dvou ženách, které přišly před Šalomouna, přičemž si obě dělaly nárok na stejné dítě. Když Šalomoun nařídil, aby dítě rozsekli na dvě části (bez úmyslu ublížit dítěti), právě takový obraz popsal emocionální reakci skutečné matky: její „srdce [se] svíralo soucitem“ (1Kr 3,26; porovnej s Gn 43,30).

Aplikace

Každý, kdo je rodičem, ví, o čem tato lekce mluví. K síle lásky otce a matky k dětem nelze přirovnat žádný jiný pozemský cit. Jak nám to pomáhá pochopit Boží lásku k nám? V čem může být toto poznání pro nás povzbuzením?

JEŽÍŠŮV SOUCIT

Když viděl zástupy, bylo mu jich líto, protože byli vysílení a skleslí jako ovce bez pastýře. (Mt 9,36)

Osobní studium

V Novém zákoně se k zobrazení Božího soucitu používá stejný druh obrazů jako ve starozákonních knihách. Apoštol Pavel říká, že Bůh je „Otec milosrdenství a Bůh veškeré útěchy“ (2K 1,3). Dále Pavel vysvětluje, že Bůh je „bohatý v milosrdenství, z velké lásky, jíž si nás zamiloval“ (Ef 2,4).

V různých podobenstvích Kristus k vylíčení Otcova soucitu opakovaně používá výrazy, které popisují niterné emoce (Mt 18,27; L 10,33; L 15,20). A tentýž jazyk, který zobrazuje Boží soucit ve Starém a Novém zákoně, se používá i v evangeliích k popsání Ježíšových soucitných reakcí na lidi v nouzi.

Jak tyto verše objasňují, jak na Krista působila těžká situace lidí?

Mt 9,36

Mt 14,14

Mk 1,41

Mk 6,34

L 7,13

V evangeliích se opakovaně říká, že Kristus prožíval hluboký soucit s lidmi v nouzi nebo jiných obtížných situacích. On však nejen prožíval soucit, ale také lidem pomáhal a jejich problémy řešil.

Ano, Ježíš nařikal nad svým lidem. Můžeme si živě představit slzy v Kristových očích, když hledí na Jeruzalém: „Kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, tak jako kvočna shromažďuje kuřátka pod svá křídla, a nechtěli jste!“ (Mt 23,37). Zde vidíme, že se Kristův nářek v mnohém shoduje s tím, jak je popisován nářek Boha ve Starém zákoně. Mnozí teologové poznamenávají, že obraz ptáka, který pečuje o svá mláďata, je obrazem používaným na starověkém Blízkém východě. Mnozí zde vidí narážku na obraz v Dt 32,11, v němž je Hospodin popisován jako orel, který se vznáší nad svými mláďaty, chrání je a pečuje o ně.

Aplikace

Není většího příkladu velké soucitné Boží lásky k nám, než je samotný Ježíš, který se za nás vydal v tom největším projevu lásky. Kristus však není jen dokonalým obrazem Boha. Je také dokonalým vzorem lidství. Jak můžeme žít podobně jako Kristus, který pomáhal a konal dobro? Jak můžeme nejen kázat o Boží lásce, ale také tuto lásku projevat hmatatelnými způsoby?

ŽÁRLIVÝ BŮH?

⁵⁸Na posvátných návrších ho uráželi, svými modlami ho podnítili k žárlivosti. ⁵⁹Bůh se rozlítl, když to vše slyšel, velmi si zprotivil Izraele. (Ž 78,58.59)

‘Kéž byste ode mne snesli trochu nerozumu – ano, snášejte mne! ²Vždyť vás žárlivě střežím Boží žárlivostí; zasnoubil jsem vás jedinému muži, abych vás jako čistou pannu odevzdal Kristu. (2K 11,1.2)

Osobní studium

Bůh Bible je „milosrdný, soucitný Bůh“. V hebrejštině se Bůh nazývá *el rachum* (Dt 4,31). Výraz *el* znamená „Bůh“ a *rachum* je jiný tvar kořene pro soucit (*racham*). Bůh se však nazývá nejen soucitným Bohem, ale také Bohem žárlivým, *el kana*. Jak praví Dt 4,24: „Neboť Hospodin, tvůj Bůh, je oheň šířící, Bůh žárlivě milující [el kana].“ (Viz Dt 6,15; Joz 24,19 a Na 1,2.)

Jednou z charakteristik, kterými popisuje lásku apoštol Pavel, je, že „láska nezávidí“ (1K 13,4). Řecké sloveso *zeloó* se dá přeložit také jako „nežárlí“. Jak tedy máme rozumět výroku, že Bůh je „žárlivě milující“? Prostuduj si verš 2K 11,2 a uvažuj nad nevěrností Božího lidu v dějinách (viz např. Ž 78,58.59). Jak nám tyto texty pomáhají v pochopení Boží „žárlivosti“?

Boží „žárlivost“ je často špatně chápána. Pokud o někom řekneme, že je „žárlivec“, téměř určitě to nemyslíme jako kompliment. Výraz „žárlivost“ má v mnoha jazycích hlavně negativní konotace. V Bibli však Boží žár-

livost nemá žádný negativní význam. Jedná se o vyjádření spravedlivého požadavku milujícího manžela na výhradní vztah se svou manželkou.

Přestože existuje takový typ žárlivosti, který je v rozporu s láskou (1K 13,4), podle 2K 11,2 existuje i dobrá a spravedlivá „žárlivost“ („horlivost“). Pavel o ní mluví jako o „Boží žárlivosti“ (2K 11,2). Boží žárlivost (ve významu „horlivost“) je vždy spravedlivá a lépe by se dala vyjádřit jako vášnivá Boží láska k jeho lidu.

Boží vášeň (*kana*) pro svůj lid pramení z jeho hluboké lásky k němu. Bůh touží po výlučném vztahu se svým lidem. On jediný má být jejich Bohem. Přesto je Bůh často zobrazován jako opovržený milenec, jehož láska není opětována (viz Oz 1–3; Jr 2,2 a Jr 3,1–12). Boží „žárlivost“ nebo „vášeň“ je tedy reakcí na nevěru a jednání hříšníků. Boží žárlivosti (nebo „vášnivě lásce“) chybí negativní konotace lidské žárlivosti. Nikdy není spojena se závistí, nýbrž vždy je to správná, spravedlivá vášeň pro výhradní vztah s jeho lidem a pro dobro tohoto lidu.

Aplikace

Jak se můžeme naučit prožívat stejnou dobrou „žárlivost“ vůči druhým, jakou Bůh projevuje k nám?

SOUCITNÝ A VÁŠNIVÝ BŮH

“Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. ⁵Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. ⁶Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. ⁷Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. ⁸Láska nikdy nezanikne. Proroctví – to pomine; jazyky – ty ustanou; poznání – to bude překonáno. (1K 13,4–8)

Osobní studium

Bůh Bible je soucitný a vášnivý a tyto božské emoce jsou plně vyjádřeny v Ježíši Kristu. Bůh je laskavý a soucitný (viz Iz 63,9; Žd 4,15), hluboce zasažený bolestmi svého lidu (Sd 10,16; L 19,41) a je ochotný vyslechnout, odpovědět a potěšit (Iz 49,10.15; Mt 9,36; 14,14).

Jakým způsobem nás dnešní úvodní text (1K 13,4–8) vyzývá, abychom zrcadlili Boží soucitnou a úžasnou lásku v našich vztazích s druhými?

Toužíme být ve vztahu s lidmi, kteří jsou příkladem lásky popsané v 1K 13,4–8. Ale jak moc se snažíme stát se takovým člověkem pro ostatní? Nemůžeme se sami od sebe stát trpělivými a laskavými, nemůžeme se přimět nezávidět, nebýt domýšliví, nečestní nebo nehledat jen svůj prospěch. Nemůžeme v sobě shromáždit lásku, která „vydrží, věří, má naději, vytrvá“ a která „nikdy nezanikne“ (podle 1K 13,7.8). Taková láska se může v našem životě projevit jen jako ovoce Ducha svatého. A chvalme Boha, že Duch

svatý vlévá Boží lásku do srdcí těch, kteří jsou vírou v Kristu Ježíši (Ř 5,5)!

Jakými praktickými způsoby můžeme díky Boží milosti a moci Ducha svatého reagovat na Boží hluboce emotivní, ale vždy dokonale spravedlivou lásku a zrcadlit ji? (1) Tou nejlepší odpovědí je, že máme uctívat Boha, který je láska. (2) Měli bychom reagovat na Boží lásku aktivním projevováním soucitu a dobrotivé lásky druhým. Neměli bychom se jen sami radovat z naší křesťanské víry, ale měli bychom aktivně potěšovat jiné. (3) A konečně, měli bychom uznat, že své srdce nemůžeme změnit, ale že ho může změnit pouze Bůh.

Prosme tedy Boha, aby nám dal nové srdce pro něho i pro druhé – čistou a očišťující lásku, která rozvine to, co je dobré, a odstraní z našeho nitra všechno špatné a sobecké.

Ať jsou slova apoštola Pavla i naší modlitbou: „Nechť Pán dá bohatě růst vaší vzájemné lásce i lásce ke všem, tak jako i my vás milujeme, ať posílí vaše srdce, abyste byli bezúhonní a svatí před Bohem, naším Otcem, až přijde náš Pán Ježíš se všemi svými svatými“ (1Te 3,12.13).

Aplikace

Proč je nutnost „zemřít“ sobě, vlastnímu sobectví a zkaženosti našich přirozených srdcí jediným způsobem, jak projevovat Boží lásku? Jaká rozhodnutí můžeme učinit, abychom byli schopni nechat „zemřít“ svoje staré „já“?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 2. kapitolu „Blahoslavenství“ z knihy *Myšlenky o naději* (MB 6–44; MON 12–31).

„Všichni, kdo si uvědomují svou duchovní chudobu a cítí, že v nich samých není nic dobrého, mohou získat spravedlnost a sílu tím, že budou vzhlížet k Ježíši. Spasitel řekl: ‚Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny‘ (Mt 11,28). Vyzývá vás, abyste vyměnili svou chudobu za bohatství jeho milosti. Nejsme hodni lásky Boží, avšak Kristus, naše záruka, je jí hoden a může spasit všechny, kdo k němu přijdou. Ať jste prožili v minulosti cokoli, ať jsou vaše nynější poměry sebetíživější, přijdete-li ke Kristu takoví, jací právě jste, slabí, bezmocní a zoufalí, vyjde vám náš soucitný Spasitel zdaleka vstříc. Přijme vás do svého laskavého náručí a oděje vás svým rouchem spravedlnosti. Představuje nás Otcí, oděné bílým rouchem své povahy. Přimlouvá se za nás u Boha slovy: Já jsem se postavil na místo tohoto hříšníka. Nehleď na zbloudilé dítě, nýbrž hleď na mne! I kdyby na nás satan žaloval, i kdyby nás obviňoval z hříchu a požadoval nás za svou kořist, krev Kristova se za nás přimlouvá s větší mocí.“ (MB 8.9; MON 13.14)

Otázky k rozhovoru

1. *Ve výše uvedeném citátu se říká, jak nás Ježíš představuje Otcí: „Představuje nás Otcí, oděné bílým rouchem své povahy.“ Nezáleží na tom, jak moc jsme někdy zklamáni z našich chyb a nedostatků nebo jak neumíme druhým prokázat lásku, kterou na nás vylévá Bůh. Důležité je, abychom se vždy znovu vraceli k úžasné zprávě, že Otec nás přijímá, protože Ježíš nás představuje svému Otcí oblečené v bílém rouchu své povahy. Proč je důležité si to připomínat?*
2. *Představte si, jak se musela cítit skutečná matka v případě dvou žen, které předstoupily před Šalomouna ve sporu o dítě? Uvažujte nad jazykem emocí popsaných v 1Kr 3,26. V čem nám tento verš pomáhá pochopit popis Božích emocí ve vztahu k jeho lidu v Oz 11,8?*
3. *V evangeliích jsme viděli, že se Ježíše velmi často bolestně dotýkaly potřeby lidí. Co tehdy dělal? Reagoval na ně. Jaké jsou praktické možnosti, kterými jako jednotlivci nebo možná jako společenství můžete naplnit potřeby těch, kteří touží po útěše a pobuzení?*

Boží láska a hněv

Texty na tento týden

Ž 78; Jon 4,1–4; Mt 10,8; Mt 21,12.13; Jr 51,24.25; Ř 12,17–21

Základní verš

„Ale on se slitovával, zprošťoval je nepravostí, nevydal je zkáze, často odvrátil svůj hněv a nedal zcela procitnout svému rozhořčení...“ (Ž 78,38)

Přestože často chválíme a vyzdvihujeme Boží soucit a milosrdenství, mnohé znepokojuje pomyšlení na jeho hněv. Lidé předpokládají, že je-li Bůh láska, neměl by nikdy projevovat hněv. Tato představa je však mylná. Boží hněv totiž vychází přímo z jeho lásky.

Někteří tvrdí, že Bůh Starého zákona je Bohem hněvu a Bůh Nového zákona je Bohem lásky. Ani tento pohled však není správný. Je jen jeden Bůh, který se zjevuje v celém Písmu. Bůh, který je láska, se zlobí na zlo – ale zlobí se právě proto, že je láska. Sám Ježíš vyjadřoval hluboký hněv vůči zlu. Nový zákon nás opakovaně učí o spravedlivém a oprávněném Božím hněvu.

Boží hněv je vždy jeho spravedlivou a milující odpovědí na zlo a nespravedlnost. Je to spravedlivé rozhořčení motivované dokonalou dobrotou a láskou a jeho cílem je rozkvet celého stvoření. Boží hněv je jednoduše přiměřenou odpovědí lásky na zlo a nespravedlnost. V souladu s tím zlo vede Boha k zásahu ve prospěch obětí zla a proti jeho pachatelům. Boží hněv je tedy dalším projevem jeho lásky.

Osnova lekce

V rámci studia páté lekce se zaměříme na biblické pasáže, které jsou někdy pro čtenáře náročné k pochopení – na texty, které hovoří o Bohu, který se hněvá. Budeme sledovat, jak tento Boží hněv souvisí s jeho láskou, aniž by ji jakkoliv vylučoval.

- ▶ Ž 78,19–22: Boží hněv namířený proti zlu, které ubližuje jeho dětem (neděle)
- ▶ Jon 4,1–4: Neuvěřitelně trpělivý Bůh (pondělí)
- ▶ J 2,13–17: Ježíšův spravedlivý hněv (úterý)
- ▶ Ezd 5,12 a Jr 51,24.25.44: Bůh, který nemá radost z trestání (středa)
- ▶ Ř 12,17–21: Bůh hněvu, lásky i soucitu (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ZARMOUCENÝ ZLEM

¹⁹A reptali proti Bohu: „Může Bůh prostrít stůl v poušti? ²⁰Do skály sic udeřil a potoky vod tekly proudem. Může však dát také chleba nebo opatřit pro svůj lid maso?“ ²¹Hospodin se rozlítíl, když to vše slyšel. Oheň prudce vzplanul proti Jákobovi, hněv vyšlehl proti Izraeli, ²²neboť nevěřili Bohu, nedoufali v jeho spásu. (Ž 78,19–22)

Osobní studium

Bůh Bible miluje spravedlnost a nenávidí zlo. Hřích a zlo u něho vzbuzují touhu zasáhnout ve prospěch utlačovaných, ponižovaných a zneužívaných. Bůh nenávidí zlo, protože zlo vždy ubližuje jeho stvoření. I tehdy, kdy si za ně může samo. V biblických příbězích je Bůh opakovaně popuzován k hněvu tím, co teologové označují jako koloběh vzpoury. Tento cyklus probíhá následovně:

- Lidé se bouří proti Bohu a páchají zlo, někdy až nevyslovitelná zvěrstva, která jsou ohavností v očích Hospodina (například dětské oběti).
- Bůh se vzdaluje, což je následek rozhodnutí lidí.
- Lid prožívá útlak ze strany cizích národů.
- Lidé volají k Bohu a prosí o vysvobození.
- Bůh milostivě vysvobozuje svůj lid.
- Lidé se opět bouří proti Bohu, často ještě hůře než dříve.

Jak reaguje Bůh na tento koloběh neslýchaného zla a do očí bijící nevěrnosti? Sklání se ke svému lidu s nekonečnou věrností, trpělivou shovívavostí, úžasnou milostí a hlubokým soucitem.

Přečti si Žalm 78. Co se v textu dozvídáme o Boží reakci na opakované vzpoury jeho lidu?

Podle Bible jsou láska a spravedlnost spojeny. Boží hněv je správnou odpovědí lásky na zlo, protože zlo vždy zraňuje někoho, koho Bůh miluje. V Písmu nenacházíme žádnou zmínku o tom, že by se Bůh na někoho zlobil svévolně nebo nespravedlivě.

A zatímco Boží lid ho opakovaně opouštěl a zrazoval, Bůh po staletí trpělivě projevoval větší soucit, než mohli lidé očekávat (Neh 9,7–33). Tím prokazoval nevyzpytatelnou hloubku svého dlouhotrvajícího soucitu a milosrdné lásky. „Ale on se slitovával, zprošťoval je nepravostí, nevydal je zkáze, často odvrátil svůj hněv a nedal zcela prociťnout svému rozhořčení...“ (Ž 78,38).

Aplikace

Zřejmě máš zkušenost s hněvem nad tím, když se někomu dělo bezprávi, přikoří nebo jiné zlo. Jak ti tato emoce pomáhá lépe pochopit Boží hněv vůči zlu?

SHOVÍVAVÝ BŮH

*¹Jonáš se velice rozezlil a planul hněvem. ²Modlil se k Hospodinu a řekl: „Ach, Hospodine, což jsem to neřikal, když jsem byl ještě ve své zemi? Proto jsem dal přednost útěku do Taršíše! Věděl jsem, že jsi Bůh milostivý a plný slitování, shovívavý a nesmírně milosrdný, že tě jímá lítost nad každým zlem. ³Nyní, Hospodine, vezmi si prosím můj život. Lépe abych umřel, než abych žil.“
*“Hospodin se však otázal: „Je dobře, že tak planeš?“ (Jon 4,1–4)**

Osobní studium

Bůh se zlobí na zlo, protože Bůh je láska. Bůh je tak soucitný a milostivý, že prorok Jonáš dokonce pokáral Boha za to, že je milosrdný až moc!

Zamysleme se nad příběhem Jonáše a nad jeho reakcí na Boží odpuštění Ninivetským (Jon 4,1–4). Co nám to říká o Jonášovi a o Bohu? (Viz také Mt 10,8.)

Jonášova reakce na Boží milosrdenství vypovídá o dvou důležitých skutečnostech:

1. Poukazuje na prorokovu zatvrzelost a jeho nedostatek soucitu. Tak moc nenáviděl Asyřany za to, co provedli Izraeli, že nechtěl, aby jim Bůh projevil nějaké milosrdenství. To je poučení i pro nás! Musíme být opatrní a vyvarovat se stejného postoje, ať už je jakkoli pochopitelný. Ze všech lidí by si právě ti, kteří přijali Boží milost, měli uvědomovat, že milost je opravdu nezasloužená. To by je pak mělo vést k projevům milosrdenství vůči druhým.
2. Potvrzuje, že podstatou Božího charakteru je právě jeho soucit a slitování. Jonáš

tyto Boží vlastnosti dobře znal. Věděl, že Hospodin ustoupí od vykonání rozsudku nad městem Ninive, protože je „milostivý a plný slitování, shovívavý a nesmírně milosrdný“ (Jon 4,2). Bůh jedná spravedlivě a milosrdně se všemi lidmi a národy.

Hebrejský výraz přeložený jako „shovívavý“, „pomalý k hněvu“ (ČSP) či „dlouhočekající“ (BK) lze doslovně přeložit jako „dlouhý nos“. Hebrejské ustálené slovní spojení vyjadřuje hněv metaforicky jako nos a délka nosu obrazně ukazuje, jak dlouho trvá, než se člověk rozzlobí.

Odkazy na Boha jako toho s „dlouhýmnosem“ pak vyjadřují, že Bůh je shovívavý, trpělivý a pomalý k hněvu. Mnozí z nás se umí rozzlobit či „vytočit“ velmi rychle. Bůh je však nesmírně shovívavý a trpělivý a uděluje milost zdarma a v hojnosti, aniž by však omlouval hřích nebo zavíral oči před nespravedlností. Místo toho sám Bůh vzal na sebe trest za hřích a zlo na kříži, aby mohl být spravedlivý a zároveň mohl dát milost těm, kteří v něho věří (Ř 3,25.26).

Aplikace

Stalo se ti někdy, že jsi neprokázal milosrdenství někomu, kdo ti ublížil? Jak si nejlépe zapamatuješ, co pro tebe Bůh udělal, aby ses stal laskavějším k druhým v reakci na hojnou milost, kterou ti Bůh prokázal? Jak můžeme my sami prokazovat milosrdenství a milost, aniž bychom schvalovali hřích nebo umožnili zneužívání či útlak?

SPRAVEDLIVÉ ROZHOŘČENÍ

¹³Byly blízko židovské velikonoce a Ježíš se vydal na cestu do Jeruzaléma. ¹⁴V chrámu našel prodáváče dobytka, ovcí a holubů i penězoměnče, jak sedí za stoly. ¹⁵Udělal si z provazů bič a všechny z chrámu vyhnal, i s ovceci a dobytkem, směnárníkům rozházel mince, stoly z převracel ¹⁶a prodáváčům holubů poručil: „Pryč s tím odtud! Nedělejte z domu mého Otce tržiště!“ ¹⁷Jeho učedníci si vzpomněli, že je psáno: „Horlivost pro tvůj dům mne stráví.“ (J 2,13–17)

Osobní studium

Přestože existuje mnoho nevhodných forem hněvu, z Bible se dozvídáme, že existuje také „spravedlivé rozhořčení“.

Představme si matku, která sleduje svou tříletou dceru, jak si hraje na hřišti, a pak najednou na její dceru zaútočí neznámý muž. Neměla by se zlobit? Samozřejmě. Hněv je za takových okolností správnou reakcí lásky. Tento příklad nám pomáhá pochopit i Boží „spravedlivé rozhořčení“.

Přečti si texty Mt 21,12.13 a J 2,13–17. Co se z Ježíšovy reakce na zneužívání chrámu dozvídáme o Božím hněvu vůči zlu?

V uvedených případech Ježíš projevuje „zbožnou horlivost“ a „spravedlivé rozhořčení“ vůči těm, kteří považovali Boží chrám za obyčejnou stavbu a proměnili jej v „doupě lupičů“. To vše proto, aby zneužívali vdovy, sirotky a chudé (Mt 21,13; porovnej s J 2,16). Chrám a bohoslužby, které měly představovat a zjevovat laskavé Boží odpuštění a očistění hříšníků, se místo toho používaly k okrádání

a utlačování těch nejzranitelnějších. Neměl se Ježíš nad takovou ohavností rozzlobit?

Texty Mk 10,13.14 a Mk 3,4.5 nabízejí další příklady Ježíšova spravedlivého rozhořčení. Když lidé k němu přinášeli malé děti a „učedníci jim to zakazovali“, Ježíš se „rozhněval“ a řekl jim: „Nechte děti přicházet ke mně, nebraňte jim, neboť takovým patří království Boží“ (Mk 10,13.14).

Když farizeové vyčkávali, aby mohli obvinit Ježíše z porušení soboty, protože během ní uzdravoval, Ježíš se jich zeptal: „Je dovoleno v sobotu jednat dobře, či zle, život zachránit, či utratit?“ (Mk 3,4). „Tu se po nich rozhlédl s hněvem, zarmoucen tvrdostí jejich srdce“ a před jejich očima uzdravil člověka s ochrnutou rukou (Mk 3,5). Kristův hněv je zde spojen se smutkem nad tvrdostí lidského srdce. Z jeho strany jde o spravedlivý hněv lásky. Jde o stejný hněv, jaký je připisován Bohu ve Starém zákoně. Proč by nemělo být správné, když se láska znepokojuje nad zlem, které ubližuje předmětu této lásky?

Aplikace

Proč bychom si měli dát pozor na to, abychom se nesnažili ospravedlnit svůj sobecký hněv jako „spravedlivé rozhořčení“? Proč je snadné sklouznout k takovému jednání? Jak se před ním můžeme chránit?

BOHA NETĚŠÍ SOUŽENÍ

Když však naši otcové rozhněvali Boha nebes, vydal je do rukou Kaldejce Nebúkadnesara, krále babilónského. Ten zbořil tento dům a lid přesídlil do Babilónu. (Ezd 5,12)

²⁴Odplatím před vašimi zraky Babilónu a všem obyvatelům Kaldejska za všechno to zlo, jež spáchali na Sijónu, je výrok Hospodinův. ²⁵„Chystám se na tebe, horo zkázy, je výrok Hospodinův, horo zkázy pro celou zemi! Napřáhnu na tebe svou ruku, svalím tě ze skal, změním tě v horu – spáleniště. [...]“ ⁴⁴Ztrestám Béla v Babilónu, vyrvu mu z úst, co zhltl, nebudou již k němu proudit pronárody, hradby Babilónu padnou. (Jr 51,24.25.44)

Osobní studium

V celé Bibli Bůh opakovaně projevuje svou velkou snahu pomáhat utlačovaným a ponižovaným a své spravedlivé rozhořčení proti těm, kdo je utlačují. Kdyby neexistovalo zlo, Bůh by se nehněval. Jeho hněv je vždy namířen jen proti tomu, co škodí jeho stvoření.

Podle veršů Pl 3,32.33 Bůh neubližuje „z rozmaru“. Nechce soudit a trestat zločince, ale láska v konečném důsledku vyžaduje spravedlnost.

Tato pravda je ilustrována tím, jak dlouho Bůh odpouštěl svému lidu a opakovaně mu dával příležitosti k pokání a usmíření s ním. Znovu a znovu prostřednictvím proroků Hospodin oslovoval svůj lid, ale oni odmítli poslouchat (viz Jr 35,14–17 a Ž 81,12–15).

Porovnej úvodní verše a uvažuj nad nimi (Ezd 5,12 a Jr 51,24.25.44). Co se z nich dovídáme o soudu, který přišel na Jeruzalém prostřednictvím Babilóna? (Viz také 2Pa 36,16.)

Podle Ezdráše 5, poté, co lidé vytrvale a bez ochoty k pokání provokovali Boha k hněvu, ten nakonec poodstoupil a „vydal“ lid „do rukou Kaldejce Nebúkadnesara, krále babilónského“ (Ezd 5,12). Pak „Hospodinovo rozhořčení dolehlo na jeho lid a nebyl, kdo by ho zhojil“ (2Pa 36,16). Bůh později odsoudil Babilón za nepřiměřenou zkázu, kterou Judsku způsobil (Jr 51,24.25.44; porovnej se Za 1,15).

I mnohé další soudy, za nichž původce Písmo označuje Boha, jsou vysvětleny jako případy, kdy Bůh „vydává“ lidi do rukou jejich nepřátel (Sd 2,13.14; Ž 106,41.42) v souladu s rozhodnutími lidí opustit Hospodina a sloužit „bohům“ jiných národů (Sd 10,6–16; Dt 29,24–26). Boží hněv proti zlu, který nakonec jednou provždy vyvrcholí vykořeněním všeho zla, vyvěrá z jeho lásky ke všem a z jeho touhy po konečném vítězství dobra ve vesmíru. Vždyť celý vesmír je zatažen do problému hříchu, vzpoury a zla.

Aplikace

Řekli jsme si, že Bůh netouží a nechce nikoho odsoudit. Jak toto poznání ovlivňuje tvé chápání Božího hněvu a rozhořčení? Pokud je Bůh „pomalý ke hněvu“, neměli bychom být i my trpělivější a showívavější vůči lidem kolem nás? Jak můžeme zaujmout stejný postoj, a zároveň chránit oběti bezpráví a pečovat o ně?

PROKAZOVÁNÍ SOUCITU

¹⁷Nikomu neodplácejte zlým za zlé. Vůči všem mějte na mysli jen dobré. ¹⁸Je-li možno, pokud to záleží na vás, žijte se všemi v pokoji. ¹⁹Nechtějte sami odplácet, milovaní, ale nechte místo pro Boží soud, neboť je psáno: „Mně patří pomsta, já odplatím, praví Pán.“ ²⁰Ale také: „Jestliže má tvůj nepřítel hlad, nasýt ho, a má-li žízeň, dej mu pít; tím ho zahanbíš a přivedeš k lítosti.“ ²¹Ne-dej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem. (Ř 12,17-21)

Osobní studium

Přestože je Boží hněv „hrozný a děsivý“, v žádném případě není nemorální ani nelaskavý. Naopak, ve Starém i Novém zákoně Bůh vyjadřuje hněv proti zlu právě proto, že miluje. Boží hněv je strašný, protože zlo je nesmírně zákeřné a je v ostrém protikladu k čisté dobrotě a nádheře Boha.

Z tohoto pohledu je pro Boha podstatná láska. Kde nejsou přítomny zlo a nespravedlnost, tam není ani Boží hněv. Nejlaskavější Boží čin, kterým nakonec vykoření z vesmíru zlo, bude zároveň ukončením veškerého hněvu a rozhořčení. Už nikdy totiž nebude existovat žádná nespravedlnost ani žádné zlo. V dokonalých vztazích lásky budou po celou věčnost přítomny jen blaženost a spravedlnost. Už nikdy se nezjeví Boží hněv, protože už nikdy nebude potřeba. Jak úžasná myšlenka!

Někteří lidé se obávají, že by Boží hněv mohl být neúmyslně považován za svolení k tomu, aby se lidé mstili. Jak tyto texty chrání před myšlenkou lidské pomsty?

Dt 32,35

Př 20,22

Př 24,29

Ř 12,17-21

Žd 10,30

Podle Bible má právo vynést rozsudek jen Bůh, a když tak učiní, vždy je to dokonale spravedlivé. Starý i Nový zákon výslovně vyhrazují pomstu jedině Bohu. Jak píše apoštol Pavel: „Nechtějte sami odplácet, milovaní, ale nechte místo pro Boží soud, neboť je psáno: ‚Mně patří pomsta, já odplatím, praví Pán‘“ (Ř 12,19; cituje přitom z Nu 32,35).

I když Bůh nakonec vynese soud nad vši nespravedlností a zlem, Kristus připravil cestu pro všechny, kdo v něj věří. Vždyť je to Ježíš, „jenž nás vysvobozuje od přicházejícího hněvu“ (1Te 1,10; porovnej s Ř 5,8,9). A to je podle Božího plánu: „Vždyť Bůh nás neurčil k tomu, abychom propadli jeho hněvu, nýbrž abychom došli spásy skrze našeho Pána Ježíše Krista“ (1Te 5,9). Boží hněv se tím neruší ani neztrácí platnost, ale ti, kdo věří v Ježíše, budou díky Kristu od takového hněvu osvobozeni.

Aplikace

Jakým způsobem Kristovo smíření potvrdilo spravedlnost a zároveň nás osvobodilo od hněvu? Pěstujeme v sobě vděčnost za to, co pro nás Kristus vykonal? Jak by jeho dílo mělo ovlivňovat náš vztah k druhým lidem?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 28. kapitolu „Zlaté tele“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 315–330; NUD 148–154).

V souvislosti s odpadnutím Izraelců a uctíváním zlatého telete čtete: „Avšak i zde se projevilo Boží milosrdenství. Bůh každému nabídl možnost svobodného rozhodnutí a poskytl příležitost k pokání. Zabití byli pouze ti, kdo setrvali ve vzpouře.“

Bylo nutné, aby byl tento hřích potrestán na svědectví okolním národům, že Bůh se staví proti modlářství. Když budou Izraelci později odsuzovat modlářství, jejich nepřátelé by jim opáčili, že lid, který tvrdí, že jejich Bohem je Hospodin, si pod Chorébem udělal tele a uctíval ho. Ačkoli budou nuceni uznat tuto ostudnou pravdu, Izrael bude moci poukázat na hrozný úděl přestupníků jako na důkaz, že jejich hřích nebyl omluven.

Jak láska, tak spravedlnost vyžadovaly, aby byl vykonán soud. Bůh odstraňuje ty, kdo se rozhodli mu odpírat, aby nemohli vést druhé do zkázy. Na Kainovi, který byl ponechán naživu, Bůh ukázal, jaké to má následky, když se dovolí, aby hřích zůstal nepotrestán. Jeho život a učení vedly k hrozné zkaženosti, která si vyžádala zničení celého světa potopou. Dějiny předpotopního světa svědčí o tom, že Bůh svou úžasnou trpělivostí nepřemohl jejich bezbožnost.“ (PP 324.325; NUD 151.152)

Otázky k rozhovoru

1. Proč podle vás tolik lidí zápasí s otázkou Božího hněvu? Co vám pomáhá pochopit koncept Božího hněvu?
2. Jaké problémy vznikají, když o pomstu usilují lidé? Co by se nestávalo, kdyby pomstu vykonával Bůh?
3. V čem byl Boží soud nad Izraelem po vzpouře na Sínaji příkladem Božího milosrdenství? Jaké další příklady v Písmu ukazují, že i Boží soud je aktem lásky?
4. Přestože chápeme, proč se Bůh hněvá kvůli zlu a že vynáší dokonale spravedlivý rozsudek, proč je důležité, abychom se sami zdrželi odsuzování druhých? Uvažujte o tom v kontextu 1K 4,5.

Bůh miluje spravedlnost

Texty na tento týden

Ž 33,5; Ž 85,11; Dt 32,4; Jk 1,17; Tt 1,2; Ex 32,14; Mt 5,43–48

Základní verš

„Chce-li se něčím chlubit, ať se chlubí, že je prozíravý a zná mne; neboť já Hospodin prokazuji milosrdenství a vykonávám na zemi soud a spravedlnost; to jsem si oblíbil, je výrok Hospodínův.“ (Jr 9,23)

Na Blízkém východě byli ve starověku „bohové“ nejen nestálí, nemorální a nepředvídatelní, ale přikazovali i ukrutnosti, mezi které patřily dětské oběti. A ani potom se pohané nemohli spolehnout na přízeň svých „bohů“, takže se neodvážili jakkoli se jim protivit.

Podle Dt 32,17 byli v pozadí takových „bohů“ démoni (viz také 1K 10,20.21). Takové formy uctívání vedly ke zneužívání a ponechávaly lidi ve velké duchovní a morální temnotě.

Bůh Bible se diametrálně liší od těchto démonických sil. Hospodin je dokonale dobrý a jeho charakter je neměnný. A jen díky neustálé Boží dobrotě můžeme mít naději nyní i navěky.

V úplném kontrastu s falešnými bohy starověkého světa, a dokonce i s moderními „bohy“ současnosti, Hospodina hluboce znepokojuje zlo, utrpení, nespravedlnost a útlak – to vše neustále a jednoznačně odsuzuje. A co je nejdůležitější, jednoho dne se zlem navždy skoncuje.

Osnova lekce

Studium šesté lekce zaměří naši pozornost na biblické poselství o neměnném charakteru milujícího Boha, který touží po spravedlivém světě pro všechny, které stvořil.

- ▶ Ž 33,5; 85,11; 89,15: Boží láska a touha po spravedlivém světě (neděle)
- ▶ Ž 9,8.9; 145,9.17: Bůh aktivně prosazující spravedlnost (pondělí)
- ▶ Mal 3,6; Jk 1,17: Boží neměnný charakter (úterý)
- ▶ Ex 32,14 a Jr 18,4–10: Může neměnný Bůh litovat svého jednání? (středa)
- ▶ Mt 5,43–48: Boží touha po spravedlnosti jako vzor pro nás (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

LÁSKA A SPRAVEDLNOST

Miluje spravedlnost a právo, Hospodinova milosrdenství je plná země. (Ž 33,5)

Setkají se milosrdenství a věrnost, spravedlnost s pokojem si dají políbení. (Ž 85,11)

Spravedlnost a právo jsou pilíře tvého trůnu, před tebou jde milosrdenství a věrnost. (Ž 89,15)

Osobní studium

V celém Písmu vystupují láska a spravedlnost společně. Pravá láska vyžaduje spravedlnost a opravdová spravedlnost se určuje a dosahuje jen v lásce. Nejsme příliš zvyklí uvažovat o těchto dvou pojmech společně. Je to však jen proto, že lidé překroutili a zkazili skutečný význam lásky i spravedlnosti.

Co tyto texty vypovídají o Božím vztahu ke spravedlnosti?

Ž 33,5

Iz 61,8

Jr 9,23

Ž 85,11

Ž 89,15

Uvedené texty velmi jasně vypovídají o tom, že Bůh miluje spravedlnost (Ž 33,5; Iz 61,8; „právo“). V Písmu jsou myšlenky lásky a spravedlnosti neoddělitelně spojeny. Boží láska a Boží spravedlnost jsou nerozdělitelně propojeny. Bohu velmi záleží na tom, aby se v tomto světě děla spravedlnost a uskutečňovalo se právo.

Proroci tedy měli dobrý důvod k odsouzení všech druhů nespravedlnosti, včetně

nespravedlivých zákonů, podvodů při obchodu a utlačování chudých a vdov nebo kohokoli zranitelného. Přestože lidé páchají mnoho zla a nespravedlnosti, Bůh je ten, kdo neustále prokazuje milosrdenství a vykonává „na zemi soud a spravedlnost“, protože si to „oblíbil“ (Jr 9,23). Jelikož spravedlnost je v Písmu představena jako něco velmi dobrého, lidé věrní Bohu podle Bible netrpělivě očekávají Boží soud. Právě soud totiž na jedné straně přináší trest pro zločince a utiskovatele a na druhé straně přináší spravedlnost a vysvobození pro oběti nespravedlnosti a útlatku.

Spravedlnost a právo jsou základem Boží vlády. Vláda dobrého Boha je spravedlivá a správná. Tím se naprosto liší od zkažených vlád tohoto světa, které často udržují nespravedlnost pro vlastní zisk a moc. Právě v Bohu a díky Bohu se nakonec setkají „milosrdenství a věrnost, spravedlnost s pokojem si dají políbení“ (Ž 85,10).

Bůh dává jasně najevo, co od nás očekává: „Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem“ (Mi 6,8). Pokud existuje něco, v čem bychom měli odrážet Boží charakter, pak je to určitě láska – a z ní pramenící spravedlnost a milosrdenství.

Aplikace

Jak a v čem se i dnes projevuje pokřivená lidská spravedlnost? Proč tak moc toužíme po tom, aby jednoho dne přišla dokonalá Boží spravedlnost?

DOKONALE DOBRÝ A SPRAVEDLIVÝ BŮH

⁸Hospodin však bude trůnit věčně, soudnou stolicí má připravenou. ⁹Rozsoudí svět spravedlivě, povede při národů dle práva. (Ž 9,8.9)

¹⁰Hospodin je ke všem dobrotivý, nade vším, co učinil, se slitovává. [...] ¹¹Hospodin je spravedlivý ve všech svých cestách, milosrdný ve všech svých skutcích. (Ž 145,9.17)

Osobní studium

Boží láska ke spravedlnosti není jen prázdným gestem. Ani jeho výzvy, abychom se navzájem milovali a konali spravedlnost, nejsou jen nic neříkajícími výroky. Bůh sám totiž svými jednáním dokonale a neotřesitelně potvrzuje tyto vlastnosti. Písmo učí, že Bůh je zcela svatý, věrný, spravedlivý a milující. Bůh vždy koná jen to, co je milující, spravedlivé a čestné. Nikdy nedělá nic špatného.

Co tyto texty říkají o Boží věrnosti a spravedlnosti?

Dt 32,4

Ž 92,16

Tyto a mnohé další pasáže prohlašují, že Bůh je spravedlivý a milující a „podlosti v něm není“ (Ž 92,16; viz také Ž 25,8; Ž 129,4). Hospodin „bezpráví neučiní, každé jitro vynáší na světlo svůj soud, denně, bez ustání, ale ten, kdo se dopouští bezpráví, nezná studu“ (Sf 3,5). Všimněme si přímého kontra-

stu mezi Božím charakterem a charakterem těch, kteří milují nespravedlnost.

Bůh ví, co je pro každého nejlepší, a stále jedná tak, aby pro každého dosáhl dokonalého výsledku.

Přečti si Ž 9,8.9 a Ž 145,9–17. Jak tyto úvodní verše charakterizují Boha?

Bůh Bible je „spravedlivý soudce“ (Ž 7,12), nemá rád nepravost a nepřebývá v něm žádné zlo („zlý nemůže být u tebe hostem“; Ž 5,5). Jak píše apoštol Jan: „Bůh je světlo a není v něm nejmenší tmy“ (1J 1,5). Skutečně, Bůh je nejen dokonale dobrý, ale podle apoštola Jakuba: „Bůh nemůže být pokoušen ke zlému“ (Jk 1,13; porovnej s Abk 1,13).

V tom všem se nerozlučně spojují Boží dobrota a Boží sláva. Mnozí lidé si dělají z moci modlu. Bůh je všemocný, ale svou moc uplatňuje pouze způsoby, které jsou založeny na spravedlnosti a lásce. Není náhoda, že když Mojžíš žádal Boha: „Dovol mi spatřit tvou slávu!“ (Ex 33,18), Bůh odpověděl slovy: „Všechna má dobrota přejde před tebou...“ (Ex 33,19).

Aplikace

Proč dobrý Bůh dovoluje, aby se dělo na světě tolik zla?

BOŽÍ NEMĚNNÝ CHARAKTER

Já, Hospodin, jsem se nezměnil, ani vy jste nepřestali být syny Jákobovými. (Mal 3,6)

„Každý dobrý dar a každé dokonalé obdarování“ je shůry, sestupuje od Otce nebeských světél. U něho není proměny ani střídání světla a stínu. (Jk 1,17)

Osobní studium

Co říkají o Bohu úvodní texty (Mal 3,6; 1,17)?
Jak těmto veršům rozumíš?

Bůh prohlašuje: „Já, Hospodin, jsem se nezměnil.“ Někdo se zaměřuje jen na tuto část verše a vnímá ji tak, že Bůh se žádným způsobem nemění. Zbytek verše a jeho bezprostřední kontext však ukazují, že neměnnost Boha, o které se zde hovoří, se zaměřuje na Boží *morální neměnnost*. Zbytek verše naznačuje, že Bůh se může měnit v prožívání vztahů. Bůh totiž říká: „Vy jste nepřestali být syny Jákobovými.“ V následujícím verši však Bůh prohlašuje svému lidu: „Navratte se ke mně a já se navrátím k vám“ (Mal 3,7).

Bůh tedy vstupuje do (a vystupuje ze) vztahu se svým stvořením, ale ve všech těchto vztazích (a ve všem ostatním) zůstává Boží charakter neměnný. Tuto myšlenku potvrzuje i apoštol Jakub, když říká, že všechno dobro pochází od Boha: „U něho není proměny ani střídání světla a stínu“ (Jk 1,17). Z Boha nepochází nic špatného.

Písmo opakovaně zdůrazňuje, že Boží charakter je neměnný. Jinými slovy, Bible důsledně učí, že Bůh je *morálně neměnný*. Přesto Bůh vstupuje do skutečných vztahů se stvořenými bytostmi (v tom spočívá změna), reaguje na ně, ale vždy jedná laskavě a spravedlivě (v tom spočívá neměnnost).

Co se z následujících textů dovídáme o Bohu?

2Tm 2,13

Tt 1,2

Žd 6,17.18

Bůh nemůže zapřít sám sebe, Bůh nikdy nelže a Boží zaslíbení jsou neporušitelná. Můžeme si být jisti, že Bůh Bible je tentýž Bůh, který na kříži v Kristu dobrovolně vydal sebe sama za nás. Je to Bůh, kterému lze bez výhrad důvěřovat. Můžeme mít důvěru a naději do budoucnosti, protože: „Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky“ (Žd 13,8).

Aplikace

*Jak se můžeme naučit důvěřovat v Boží dobrotu, i když se nám v životě opravdu nedaří?
Jak nám představa Boha na kříži pomáhá naučit se důvěřovat v jeho dobrotu?*

LITUJÍCÍ BŮH?

A Hospodin se dal pohnout k lítosti nad zlem, o němž mluvil, že je dopustí na svůj lid. (Ex 32,14)

⁷Jednou promluvíím proti pronárodu a proti království, že je vyvrátím, podvrátím a zničím.

⁸Avšak odvrátí-li se onen pronárod od zla, jež páchal a proti němuž jsem mluvil, budu litovat toho, že jsem zamýšlel způsobit mu něco zlého. ⁹Jindy promluvíím o pronárodu a o království, že je vybuduji a zasadím. ¹⁰Budou-li se však dopouštět toho, co je zlé v mých očích, a nebudou mě poslouchat, budu litovat toho, že jsem slíbil prokázat jim dobré věci. (Jr 18,7–10)

Osobní studium

Může Bůh „litovat svého jednání“? Pokud ano, co to vlastně znamená a jaké to má následky? Viděli jsme, že Boží charakter se nikdy nemění. Některé biblické texty však hovoří o Bohu, který „lituje“ svého jednání nebo „upouští“ od určitého svého zamýšleného jednání. Lidé, kteří něčeho litují většinou uznávají, že udělali něco špatného. Jak tedy mohou některé biblické pasáže zobrazovat Boha jako „litujícího“?

Uvažuj o úvodních textech (Ex 32,14 a Jr 18,4–10). Jak rozumíš těmto zmínkám o tom, že Bůh „litoval“ svého jednání nebo že „upustil“ od svého (zamýšleného) jednání?

V těchto a mnoha dalších pasážích Bible je Bůh představen jako ten, kdo „ustupuje“ od soudu v reakci na konkrétní pokání nebo určitou reakci lidí. Bůh zaslubuje, že pokud se lidé odvrátí od své bezbožnosti, on se odvrátí od soudu, který naplánoval. Myšlenka,

že Bůh „upustí“ od zamýšleného soudu jako odpověď na lidské pokání, se v Písmu objevuje často.

Prostuduj si texty Nu 23,19 a 1S 15,29. Co říkají tyto verše o tom, že by Bůh měl „litovat“ svých slov, myšlenek nebo jednání?

Uvedené texty velmi zřetelně prohlašují, že Bůh „není [...] člověk, aby litoval“ (1S 15,29) a že „Bůh není člověk, aby lhal, ani lidský syn, aby litoval. Zdali řekne, a neučiní, promluví, a nedodrží?“ (Nu 23,19). V kontextu celé Bible nemůžeme tyto verše chápat tak, že by Bůh „nelitoval“ vůbec. Namísto toho vyjadřují pravdu, že „nelituje“ nebo neustupuje ze svého jednání („řekne a neučiní?“) tak, jak to běžně dělají lidé. Bůh vždy dodrží svá zaslíbení. Může však změnit svůj záměr v reakci na lidské pokání. Vždy se tak děje v souladu s jeho dobrotou a jeho slovem. Bůh „ustupuje“ od soudu jako odpověď na pokání člověka právě proto, že Boží charakter je dobrý, spravedlivý, milující a milosrdný.

Aplikace

Jaký význam mají biblická zobrazení Boží „lítosti“ nebo Božího „ustoupení“ od určitého jednání? Co to vypovídá o stálosti Božího charakteru v souvislosti s tím, že Bůh vstupuje do skutečných vztahů, které ho opravdu ovlivňují?

„ZACHOVÁVEJ MILOSRDENSTVÍ A SPRAVEDLNOST“

⁴³Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřitele svého.“ ⁴⁴Já však vám pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, ⁴⁵abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. ⁴⁶Budete-li milovat ty, kdo milují vás, jaká vás čeká odměna? Což i celníci nečiní totéž? ⁴⁷A jestliže zdravíte jenom své bratry, co činíte zvláštního? Což i pohané nečiní totéž? ⁴⁸Bud'te tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec. (Mt 5,43–48)

Osobní studium

Písmo jasně a důsledně učí, že „Hospodin, tvůj Bůh, je Bůh, Bůh věrný, zachovávající smlouvu a milosrdenství do tisícího pokolení těm, kteří ho milují a dbají na jeho přikázání“ (Dt 7,9). Jeho charakter plný dobroty a lásky nejzřetelněji ukázal Ježíš na kříži (viz Ř 3,25.26; Ř 5,8). V Žalmech čteme: „Hospodin je dobrý, jeho milosrdenství je věčné, jeho věrnost do všech pokolení!“ (Ž 100,5; porovnej se Ž 89,3). Bohu můžeme zcela důvěřovat. Svým dětem dává jen dobré dary (Jk 1,17; porovnej s L 11,11–13). Ve skutečnosti však uděluje dobré dary i těm, kteří se chovají jako jeho nepřátelé.

Co říká úvodní text o úžasné Boží lásce (Mt 5,43–48)? Jak bychom se měli chovat vůči druhým ve světle Ježíšova učení?

Matouš 5 popisuje Boží lásku jako dokonalou lásku. Nedokonalá láska je láska, která miluje jen ty, kteří milují nás. Ale Bůh miluje i ty, kteří ho nenávidí, dokonce i ty, kteří vůči

němu zajímají nepřátelský postoj. Jeho láska je absolutní, a proto dokonalá.

Přestože Boží láska a jeho milosrdenství přesahují jakákoli rozumná očekávání, nikdy nepřevyšují spravedlnost a ani jí neprotiřečí. Naopak, Boží láska spojuje spravedlnost a milosrdenství (Ž 85,11). Podobně nás vybízí i Bible: „Navrať se tedy ke svému Bohu, dbej na milosrdenství a právo, s nadějí vytrvale čekej na svého Boha“ (Oz 12,7; porovnej s L 11,42).

Nakonec Bůh sám přinese dokonalou spravedlnost. Apoštol Pavel píše, že konec času bude i dnem „kdy se zjeví spravedlivý Boží soud“ (Ř 2,5). A konečně, vykoupení budou zpívat: „Veliké a podivuhodné jsou tvé činy, Pane Bože všemohoucí; spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů.

Kdo by se nebál tebe, Pane, a nevzdal slávu tvému jménu, neboť ty jediný jsi Svátý; všechny národy přijdou a skloní se před tebou, neboť tvé spravedlivé soudy vyšly najevo“ (Zj 15,3.4; porovnej se Zj 19,1.2).

Aplikace

Prorok Izajáš říká: „Hospodine, ty jsi můj Bůh! Tebe budu vyvyšovat, vzdávat chválu tvému jménu, neboť činíš podivuhodné věci, tvé odvěké úradky jsou věrná pravda“ (Iz 25,1). Jak se můžeme naučit chválit Boha i ve zlých časech? Jakým způsobem může být náš život obětí chvály Bohu, aby podporoval spravedlnost v našem okolí?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si kapitolu „Bezpodmínečná láska“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 9–15; CVP 10–15).

„Bible nám představuje Boží charakter. Bůh sám nás ujistil o své nekonečné lásce a o svém milosrdenství.

Mojžíš kdysi prosil: ‚Dovol mi spatřit tvou slávu.‘ Bůh mu na to odpověděl: ‚Dobrá, projdu před tebou v celé své dobrotě a podhalím ti svůj charakter. Dám ti bytostně poznat svou milost a soucit, který mám s lidmi‘ (Ex 33,18.19). Boží dobrota, to je jeho sláva.

Bůh procházel kolem Mojžíše a prohlásil: ‚Jsem Hospodin, soucitný Panovník a laskavý Bůh. Jsem shovívavý, milující a věrný. Prokazuji svou přízeň tisícům obyvatel země a odpouštím jim jejich viny, vzdor i nepravosti. Přesto však žádnou špatnost jen tak nepřehlížím a dopouštím, aby se zhoubné důsledky provinění rodičů podepsaly na jejich potomcích až do třetí nebo čtvrté generace‘ (Ex 34,6.7). Bůh projevuje vždy trpělivost a slitování, jeho láska se nemění.

Bůh nás k sobě přitahuje různými způsoby. Promlouvá k nám prostřednictvím přírody i nejhlubší a nejsoucinnější lásky, jakou člověk může prožít. Nic z toho však plně nepředstavuje Boží lásku.

Přestože nám Bůh o sobě podal tolik důkazů, nepřítel dobra, satan, zaslepil lidi tak, že Boha neuznávají nebo ho považují za tvrdého a bezcítěného soudce a mají z něho strach. Našeptává, že Stvořitel stále hledá na lidech chyby, aby je mohl trestat. Ježíš Kristus přišel na tento svět, aby nám lidem ukázal, že to není pravda. Ukazoval lidem bezpodmínečnou Boží lásku.“ (SC 10.11; CVP 11)

Otázky k rozhovoru

1. Proč je důležité chápat, že Boží sláva je spojena s jeho dobrotou? Jak to napravuje „teologii slávy“, která zdůrazňuje jen Boží moc bez zdůrazňování jeho lásky a charakteru?
2. Zpochybnili jste někdy Boží dobrotu? Znáte někoho, kdo zpochybňuje Boží dobrotu kvůli chování těch, kteří se vydávají za křesťany, nebo prostě jen kvůli projevům zla na světě? Jak jste si na tuto otázku odpověděli sami pro sebe? A jak byste mohli pomoci někomu, kdo zápasí s pochybnostmi o Boží dobrotě? (Prohlédněte si i lekci na příští týden.)
3. Věnujte se ve třídě otázce z pondělí: Proč dobrý Bůh dovoluje, aby se dělo na světě tolik zla? Jak nám realita velkého sporu pomáhá pochopit zlo, se kterým se setkáváme?

Problém zla

Texty na tento týden

Jb 30,26; Mt 27,46; Jb 38,1–12; Ž 73; Gn 2,16.17; Zj 21,3.4

Základní verš

„A setře jim každou slzu z očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pomínulo.“ (Zj 21,4)

Snad největším problémem, kterému křesťanství čelí, je problém zla. V tomto kontextu vyvstává otázka, jak sladit skutečnost, že Bůh je dokonale dobrý a milující, s realitou zla ve světě. Stručně řečeno, je-li Bůh dobrý a všemocný, proč existuje zlo a proč je ho tak mnoho?

Zdaleka nejde jen o nějaký teoretický problém. Tato otázka hluboce znepokojuje mnoho lidí, a některým dokonce brání Boha přijmout a milovat.

„Mnohé lidi znepokojuje otázka, jak vzniklo a proč existuje zlo. Vidí, jak zlo působí, jaké přináší strašné následky – utrpení a zkázu – a kladou si otázku, jak se něco takové může stát, jestliže vládne nekonečně moudrý, laskavý a mocný Bůh. Narážejí na tajemství, pro které nenacházejí vysvětlení.“ (GC 492; VDV 322)

Pro mnohé ateisty je právě problém zla důvodem, pro který jsou ateisty. Ale jak uvidíme při našem dalším studiu, Bůh Bible je skutečně dobrý a můžeme mu důvěřovat – a to i navzdory zlu, které zamořilo celý náš svět.

Osnova lekce

Sedmá lekce otevírá zásadní otázku, která vyjadřuje nejčastější problémy věřících i nevěřících s Božím charakterem: „Je-li Bůh dobrý, milující a spravedlivý, proč dopouští tolik zla?“

- ▶ Jb 30,26; Ž 10,1; 13,2: Nelehké otázky ve světě plném zla (neděle)
- ▶ Jb 42,1–3; Ž 73,1–3.16–18: Naše omezené možnosti poznání a pochopení (pondělí, úterý)
- ▶ Gn 2,16.17: Zlo jako důsledek zneužití svobodné vůle (středa)
- ▶ Ř 8,18; Zj 21,3.4: Naděje a důvěra uprostřed zla a bolesti (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

„DLOUHO JEŠTĚ, HOSPODINE?“

Dobro jsem s nadějí očekával, a přišlo zlo, čekal jsem na světlo, a přišlo mračno. (Jb 30,26)

Hospodine, proč jen stojíš v dáli, v dobách soužení se skrýváš? (Ž 10,1)

Dlouho ještě, Hospodine, na mě ani nevzpomeneš? Dlouho ještě chceš mi svou tvář skrývat? (Ž 13,2)

Osobní studium

Problém zla není jen otázkou současnosti, ale opakovaně se řeší i v samotném Písmu.

Jak tyto texty zdůrazňují problém zla jako nedílnou součást lidské zkušenosti?

Jb 30,26

Jr 12,1

Jr 13,22

Mal 2,17

Ž 10,1

Tyto verše vyvolávají mnoho otázek, které nás trápí i dnes. Proč se zdá, že bezbožným se daří, a ti, kdo jednají špatně, mají ze svého zla užitek, ne-li vždy, tak alespoň dost často? Proč spravedliví tolik trpí? Kde je Bůh, když se děje zlo? Proč se někdy zdá, že je Bůh od nás daleko, dokonce zůstává skrytý?

Ať se pokusíme odpovědět na tyto otázky jakkoli, neměli bychom sklouznout do toho,

že budeme zlo zlehčovat. Problém zla bychom se neměli snažit vyřešit relativizováním či zjednodušováním velikosti a vlivu zla na světě. Zlo je obludné a ohavné – a Bůh ho nenávidí ještě víc než my. Zlo se dotýká každého z nás, a tak se můžeme i my připojit k volání, které zaznívá v celém Písmu jako reakce na zlo a nespravedlnost ve světě: „Dlouho ještě, Hospodine?“ (Ž 13,2).

Jak rozumíš Ježíšovým slovům zapsaných v Mt 27,46? Co říkají o tom, jak se zlo dotklo tím nejkrutějším způsobem samotného Boha?

Sám Ježíš na kříži vyslovil otázku: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mt 27,46). Při ukřižování jasně vidíme, že zlo se velmi blízce dotýká samotného Boha. Tuto pravdu zdůrazňuje nevyslovitelné utrpení a potupná smrt Ježíše Krista na kříži, kde na něho dopadlo všechno zlo světa.

Ale i v této situaci nacházíme naději. To, co Kristus vykonal na kříži, porazilo původce zla, satana, a nakonec odstraní úplně všechno zlo. Ježíš citoval slova ze Ž 22,2 a tento žalm končí vítězně.

Aplikace

Na kříži Ježíš upíral svůj pohled na naději, která mu v té době zůstávala skryta. Jak můžeme čerpat útěchu z jeho zkušenosti, když v našem trápení nevidíme naději ani východisko z utrpení?

DIVUPLNÉ VĚCI, KTERÉ NEZNÁM

¹Jób na to Hospodinu odpověděl: ²„Uznávám, že všechno můžeš a že žádný záměr tobě není neproveditelný. ³Kdo smí nerozvážně zatemňovat úradek Boží? Ano, hlásal jsem, čemu jsem nerozuměl. Jsou to věci pro mě příliš divuplné, které neznám.“ (Jb 42,1–3)

Osobní studium

Na konci dějin zvítězí láska nad zlem. Mezitím však zůstává mnoho znepokojujících otázek. Jak můžeme přemýšlet a mluvit o problému zla tak, aby nám to pomohlo?

Přečti si pasáž Jb 38,1–12. Jak Bůh odpovídá na Jóbovy otázky? Jak mu objasňuje problém zla? Kolik toho víme (a kolik nevíme) o tom, co se může odehrávat v zákulisí?

V příběhu se o Jóbovi dozvídáme nejen to, že hodně trpěl, ale že kladl také mnoho otázek, proč ho postihlo tolik zla a utrpení. Požádal o setkání s Bohem, aby na své otázky našel odpovědi. Nevěděl však, že v zákulisí se toho děje mnohem více (viz Jb 1–2).

Boží odpověď Jóbovi je pozoruhodná. „Na to odpověděl Jóbovi ze smršťe Hospodin slovy: „Kdo to zatemňuje úradek Boží

neuváženými slovy?“ (Jb 38,1.2). Tato myšlenka by se dala vyjádřit i jinak: „Proč tolik mluvíš, když toho tak málo víš?“ A Bůh dodává: „Kde jsi byl, když jsem zakládal zemi? Pověz, víš-li něco rozumného o tom“ (Jb 38,4).

Jak Jóbova odpověď (Jb 42,1–3) vysvětluje, co bychom si měli uvědomit o svém postavení před Bohem?

Bůh dává ve svých odpovědích Jóbovi najevo, že je toho mnoho, čemu Jób nerozumí a o čem nic neví. Stejně jako Jób, i my bychom měli pokorně uznat, že na světě a v zákulisí se odehrává hodně toho, o čem netušíme vůbec nic. Skutečnost, že neznáme odpovědi na naše otázky, neznamená, že neexistují dobré odpovědi nebo že se jednoho dne vše nevyřeší. Do té doby však musíme důvěřovat Boží dobrotě, která se nám zjevila mnoha způsoby.

Aplikace

Uvažuj o hranicích lidského poznání a o tom, jak málo toho ve skutečnosti víme. Proč bychom se měli naučit žít s nezodpovězenými otázkami i o těch nejtěžších tématech, kterými jsou zlo a utrpení?

SKEPTICKÝ TEISTA

¹Žalm. Pro Asafa. Jak je Bůh dobrý k Izraeli, k těm, kdo jsou čistého srdce! ²Avšak moje nohy málem odbočily, moje kroky téměř sešly z cesty, ³neboť jsem záviděl potřeštěncům, když jsem viděl svévolné, jak pokojně si žijí. [...] ¹⁶Přemýšlel jsem, jak se v tom všem vyznat, nesnadné se mi to zdálo. ¹⁷Teprv když jsem vstoupil do svatyně Boží, pochopil jsem, jaký vezmou konec. ¹⁸Věru, staviš je na kluzké cesty, do zházy je sražíš. (Ž 73,1–3.16–18)

Osobní studium

V knize proroka Izajáše Hospodin prohlašuje: „Mé úmysly nejsou úmysly vaše a vaše cesty nejsou cesty moje, je výrok Hospodínův. Jako jsou nebesa vyšší než země, tak převyšují cesty mé cesty vaše a úmysly mé úmysly vaše“ (Iz 55,8.9).

Boží myšlenky nás ve všem přesahují. Neumíme si ani představit složitost Božího plánu pro naše dějiny. Bylo by nemoudré očekávat, že budeme rozumět Božím důvodům, pro které v různých situacích určitým způsobem jedná nebo také nejedná.

Jeden ze způsobů přístupu k problematice zla, který vychází z poznání, jak málo toho víme, se nazývá „skeptický teismus“. Skeptický teista věří, že Bůh má dobré důvody k tomu, aby jednal tak, jak jedná, ale vzhledem k našim omezeným znalostem bychom neměli očekávat, že budeme tyto důvody znát a rozumět jim. Skeptický teista je „skeptický“ v pohledu na schopnost člověka uvědomovat si nebo naplno chápat

způsob, jakým Bůh přistupuje ke zlu v tomto světě. To, že například nevidíme různé bakterie vznášející se ve vzduchu kolem nás, neznamená, že se tam žádné nenacházejí. To, že člověk nezná Boží záměry a pohnutky jeho jednání, určitě neznamená, že Bůh nemá pro to, co dělá, dobré důvody.

Přečti si Žalm 73. Jak se žalmista staví ke zlu a nespravedlnosti kolem sebe? Co jej vede k jinému, novému pohledu na daný problém?

Žalmistu hluboce znepokojovalo zlo ve světě. Rozhlížel se kolem sebe a viděl, jak se daří bezbožným. Všechno mu připadalo nespravedlivé a viděl mnoho bezpráví. S takovým stavem nebyl spokojen, ale neviděl žádné řešení. Uvažoval, zda se vůbec vyplatí věřit Bohu a sloužit mu. Změna v jeho vnímání nastala, až když vešel do Boží svatyně.

Svatyně poskytuje část řešení problému zla. Svatyně totiž přináší poznání, že existuje spravedlivý Soudce, který ve správný čas zajistí spravedlnost a soud.

Aplikace

Jak může adventistické chápání soudu a učení o svatyni objasnit problém zla? Je pro tebe užitečné vědět, že ačkoli nyní máme velmi mnoho otázek, Bůh nakonec odhalí své působení v dějinách a vynese své spravedlivé soudy? V čem?

OBHAJOBA SVOBODNÉ VŮLE

¹⁶A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. ¹⁷Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Gn 2,16.17)

Osobní studium

Přestože Božím cestám a myšlenkám nerozumíme, Písmo odhaluje určité motivy, které nám pomáhají zaujmout postoj k problému zla. Další ze způsobů, jak přistoupit k problému zla, je známý jako *obhajoba svobodné vůle*.

Obhajoba svobodné vůle vychází z předpokladu, že zlo je výsledkem zneužití svobodné vůle stvořených bytostí. Bůh tedy nemůže za zlo, protože zlo je výsledkem toho, že stvořené bytosti zneužily svobodnou vůli, kterou nám Bůh z dobrých důvodů dal. Proč by nám však Bůh dával svobodnou vůli? V této souvislosti C. S. Lewis napsal, že „jedině svobodná vůle, ačkoli umožňuje zlo, umožňuje i veškerou lásku, dobrotu či radost, které stojí za to. Svět automatů – tvorů, které by si počínaly jako stroje – by sotva stál za tvoření. Štěstí, které Bůh zamýšlí pro své vyšší bytosti, je štěstí být svobodně, dobrovolně sjednocen s ním a mezi sebou

navzájem. ... A proto musí být svobodné. (LEWIS, C. S. *Mere Christianity*. New York: MacMillan, 1960, s. 52)

Jak úvodní verše (Gn 2,16.17) vyjadřují morální svobodu, kterou dostali Adam a Eva?

Proč by Bůh dával lidem příkazy či zákazy, kdyby neměli svobodnou vůli? Adam a Eva jedli zakázané ovoce a od té doby je naše planeta plná zla. V Gn 4, v kapitole následující po příběhu o pádu, jsou hrozné následky hříchu ilustrovány zavražděním Ábela jeho bratrem. Vyprávění o pádu ukazuje, jak zneužití svobodné vůle Adamem a Evou vneslo hřích a zlo do dějin naší planety.

V celém Písmu vidíme realitu svobodné vůle (viz Dt 7,12.13; Joz 24,14.15; Ž 81,12–15 a Iz 66,4). Každý den našeho života v nějaké míře uplatňujeme svobodnou vůli, kterou nám dal náš Stvořitel. Bez svobodné vůle bychom vlastně ani nebyli lidmi. Podobali bychom se spíše strojům, přesněji řečeno bezduchým robotům.

Aplikace

Společnost Sony Corporation vytvořila robotického psa s názvem Aibo. Neonemocní, nedostane blechy, nekouše, nepotřebuje očkování a nelíná. Vyměnili byste svého psa z masa a kostí za Aiba? Pokud ne, jak by vám vaše volba mohla pomoci lépe pochopit, proč nás Bůh stvořil se svobodnou vůlí – navzdory rizikům, která z toho plynou?

LÁSKA A ZLO?

Soudím totiž, že utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena. (Ř 8,18)

³A slyšel jsem veliký hlas od trůnu: „Hle, přibyték Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi, a setře jim každou slzu z očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo.“ (Zj 21,3,4)

Osobní studium

Bůh dal stvořeným bytostem svobodnou vůli, protože právě ta je základním předpokladem lásky. Zneužívání svobodné vůle vede ke zlu. I zde se nachází velký prostor pro otázky a pochybnosti. Bůh dopouští zlo (na určitý čas) a zároveň jím vášnivě opovrhne. Pokud by totiž neexistovala svobodná vůle (a její nežádoucí důsledky v podobě zla), nemohla by existovat ani láska. A předčasné zničení zla by zničilo důvěru, která je nezbytným předpokladem lásky.

„Falešné chápání Boha zahalilo zemi tmou. Bylo třeba zlomit satanovu zrádnou moc, aby temným mrakem mohlo proniknout světlo a svět se mohl vrátit k Bohu. Toho nebylo možné dosáhnout násilím. Násilí je v rozporu se zásadami Boží vlády. Pán Bůh chce pouze službu lásky a lásku nelze vynutit, získat silou či mocí. Lásku probouzí jen láska. Znat Boha znamená milovat ho. Bylo třeba jasně ukázat, že Boží povaha je pravým opakem povahy satanovy.“ (DA 22; TV 10)

Bez svobodné vůle by nemohla existovat láska. A je-li Bůh láska, pak se zdá být jasné,

že Bůh skutečně nemůže zrušit či popřít lásku nebo svobodu potřebnou k existenci lásky. Dalo by se také předpokládat, že kdybychom od začátku znali konec, jak ho zná jen Bůh, nechtěli bychom, aby nás Bůh zbavil svobody. Vždyť kdo by chtěl žít ve vesmíru bez lásky?

Jak nám úvodní texty (Ř 8,18 a Zj 21,3,4) pomáhají důvěřovat v Boží dobrotu navzdory všemu zlu v našem světě?

Přestože my nevidíme skrz temnotu zla v tomto světě, Bůh vidí na konec již od začátku. Vidí i věčnou blaženost zaslíbenou všem, kteří věří v Ježíše. Podle Ř 8,18 „utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena“. Máme víru a důvěru, abychom uvěřili tomuto úžasnému zaslíbení?

Láska a svoboda, která je s ní neoddělitelně spojena, jsou pro stvoření posvátné a zásadní. A to až tak, že nám Bůh svobodnou vůli neodepřel, i když věděl, že kvůli jejímu zneužití bude Ježíš trpět a zemře na kříži. Bůh znal skutečnou cenu svobodné vůle. Věděl, kolik ho to bude stát, a přesto nám ji dal. Tato myšlenka je velmi důležitá a měli bychom ji mít vždy na paměti.

Aplikace

Jak nás vědomí daru svobodné vůle pomáhá chránit před domněnkou, že všechno, co se na světě děje, je Boží vůle?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 1. kapitolu „Původ zla“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 33–43; NUD 9–13).

„Nekonečná Moudrost nezničila satana dokonce ani poté, co byl vyhoštěn z nebe. Oddanost stvořených bytostí musí vyvěrat z přesvědčení, že Bůh je spravedlivý a laskavý. Obyvatelé nebe a světů by tenkrát v záhubě satana nerozpoznali Boží spravedlnost. Kdyby byl okamžitě zahlazen, někteří by mohli sloužit Bohu ze strachu místo z lásky. Vliv podvodníka by nebyl zcela zlikvidován a ani duch vzpoury by nebyl úplně vykořeněn. Pro věčné dobro celého vesmíru musí satan plněji rozvinout své principy, aby bylo možno vidět jeho útoky proti Boží vládě v pravém světle a aby už nikdy nemohla vzniknout pochybnost o Boží spravedlnosti a neměnnosti jeho zákona.

Satanova revolta měla být navždy ponaučením pro vesmír – stálým svědectvím o povaze hříchu a jeho strašných následcích. Dějiny tohoto pokusu o vzpouru tak měly být pro všechny svaté bytosti trvalou zárukou, že budou uchráněny před nepochopením pravé podstaty přestoupení.“ (PP 42.43; NUD 12.13)

Otázky k rozhovoru

1. „Teodicea“ je výraz označující snahu ospravedlnit Boha v souvislosti se zlem, které ve světě dopouští. Nejde však o ospravedlnění samotného zla. Představte si, že by někdo v nebi řekl: „Ach, ano, Ježíši, teď chápu, proč mi před očima umučili a vyvraždili celou rodinu. Ano, teď to všechno dává velký smysl. Děkuji, Ježíši!“ Něco takového je absurdní. Jak můžeme porozumět, že na konci velkého sporu nebude obhájeno zlo, ale že Bůh se prokáže jako ten, kdo je spravedlivý a jednal správně? (Více se tomuto tématu budeme věnovat v 9. lekci.)
2. Cítili jste se někdy jako Jób? Byl jste někdy v pokušení si myslet, že pro utrpení, které jste zažili vy nebo vaši blízcí, nemůže existovat dobré vysvětlení? Jak nám Jóbovo konečné zjištění, že mluvil o věcech, kterým nerozuměl (Jb 42,3), může pomoci, když se nacházíme v podobné situaci a klademe si podobné otázky jako on?

Svobodná vůle, láska a Boží prozřetelnost

Texty na tento týden

L 13,34; Jr 32,17–20; Žd 1,3; Dt 6,4,5; Ef 1,9–11; J 16,33

Základní verš

„To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět.“ (J 16,33)

Prozřetelnost je termín, který se snaží popsat způsob Božího jednání na světě. Způsob, jakým vnímáme Boží prozřetelnost, má obrovský vliv na náš vztah k Bohu, na náš vztah k druhým lidem i na to, jak přemýšlíme o problému zla.

Křesťané chápou Boží prozřetelnost různě. Někteří věří, že Bůh uplatňuje svou moc tak, že velmi přesně určuje, jak se všechny události mají dít. Podle nich si dokonce Bůh vybírá, kdo bude spasen, a kdo ztracen! Podle takového vnímání Boží prozřetelnosti se lidé nemohou rozhodnout jinak, než jak Bůh stanoví. Lidé, kteří věří tímto způsobem, tvrdí, že dokonce i lidské touhy určuje Bůh.

Naproti tomu věrohodné biblické důkazy ukazují, že Bůh neurčuje všechno, co se děje. Místo toho dává lidem svobodnou vůli, a to dokonce až do bodu, kdy se oni (i andělé) mohou rozhodnout jednat přímo proti tomu, co chce on. Historie pádu, hříchu a zla je dramatickým a tragickým vyjádřením důsledků zneužití svobodné vůle. Cílem plánu spasení je napravit tragédii, kterou to způsobilo.

Osnova lekce

Při studiu této lekce budeme přemýšlet nad tím, jak rozumět tomu, že Bůh je absolutně svrchovaný a všemohoucí, a přesto je v realizaci své vize a přání „limitován“ tím, že respektuje svobodná rozhodnutí svého stvoření.

- ▶ Iz 66,3.4; L 13,34: Boží vůle a lidská vůle (neděle)
- ▶ Jr 32,17.18; Žd 1,3: Boží všemohoucnost – má své limity? (pondělí)
- ▶ Mt 22,37; Dt 6,4.5: Boží moc a naše svoboda přijmout či odmítnout jeho lásku (úterý)
- ▶ Ef 1,7–12: Boží plán, který bere v úvahu naše rozhodnutí (středa)
- ▶ J 16,33: Obnova a konečná realizace Boží vůle (čtvrtek)

NÁŠ SVRCHOVANÝ BŮH

³[...] Oni si vyvolují vlastní cesty, jejich duše si libuje v ohydných modlách. ⁴Já zase vyvolím jejich zvůli a uvedu na ně, čeho se lekají, protože jsem volal, a nikdo neodpovídal, mluvil jsem, a nikdo neposlouchal. Dopouštěli se toho, co je zlé v mých očích, a volili to, co se mi nelíbí. (Iz 66,3.4)

Jeruzaléme, Jeruzaléme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kdo byli k tobě poslání, kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, tak jako kvočna shromažďuje kuřátka pod svá křídla, a nechtěli jste! (L 13,34)

Osobní studium

„Bůh je svrchovaný,“ učil kazatel mládeže svou skupinu středoškoláků. „To znamená, že ovládá všechno, co se děje.“ Jeden zmatečný žák zareagoval: „Takže Bůh ovládal i to, že mi zemřel pes? Proč by Bůh zabíjel mého psa?“

Kazatel se to pokoušel vysvětlit: „To je těžké. Ale někdy nás Bůh nechá projít těžkými časy, abychom byli připraveni na ještě těžší události v budoucnosti. Pamatuji si, jak těžké to bylo, když zemřel můj pes. Ale projít si tím mi pomohlo vyrovnat se s ještě těžším obdobím, kdy mi zemřela babička. Dává to smysl?“

Po dlouhé odmlce žák odpověděl: „Takže Bůh zabil mého psa, aby mě připravil na to, až zabije moji babičku?“ (CORTEZ, Marc. Citováno v John C. Peckham, *Divine Attributes: Knowing the Covenantal God of Scripture*. Michigan: Baker Academic, 2021, s. 141)

Lidé si někdy myslí, že všechno, co se děje, se odehrává přesně tak, jak to chce Bůh. Cokoli se na světě děje, je přesně takové, jaké to Bůh chtěl mít. Je přece všemohoucí. Jak by se tedy mohlo stát něco, co Bůh nechce? Při takovém vnímání světa se

vždy děje Boží vůle – bez ohledu na to, co se stalo, a bez ohledu na to, jak to bylo špatné. Tak to alespoň učí tato teologie.

Prostuduj si uvedené texty. Co říkají o otázce, zda se vždy plní Boží vůle?

Ž 81,12–15

Iz 30,15.18

Iz 66,4

L 13,34

Zatímco mnozí lidé věří, že Bůh vždy dosáhne toho, co chce, Bible vypráví úplně jiný příběh. Písmo opakovaně zobrazuje Boha, který prožívá nenaplněné touhy. Z toho vyplývá, že to, co se děje, je často v rozporu s tím, o čem Bůh říká, že by si ve skutečnosti přál. V mnoha případech Bůh výslovně prohlašuje, že to, co se děje, je opakem toho, co chce. Bůh chtěl pro svůj lid nějaký konkrétní výsledek, ale lidé se rozhodli pro něco jiného. Sám Bůh naříká: „Neuposlechl mě lid můj, Izrael mi povolný být nechtěl. [...] Kdyby mě však můj lid uposlechl, kdyby Izrael mými cestami chodil, brzy bych pokořil jeho nepřátele...“ (Ž 81,12.14.15).

Aplikace

Zamysli se nad důsledky jakékoli teologie, která připisuje vše, co se děje, přímé Boží vůli. Jaké problémy, zejména v kontextu zla, by taková teologie vytvořila?

VŠEMOHOUCÍ BŮH

¹⁷ „Ach, Panovníku Hospodine, hle, ty jsi učinil nebesa i zemi svou velikou mocí a svou vztaženou paží. Tobě není nic nemožného. ¹⁸ Prokazuješ milosrdenství tisícům a splácíš nepravost otců do klína jejich synů, kteří přijdou po nich. Ty jsi Bůh veliký, bohatýr, jehož jméno je Hospodin zástupů...“ (Jr 32,17.18)

On [Syn], odlesk Boží slávy a výraz Boží podstaty, nese všechno svým mocným slovem. Když dokončil očistění od hříchů, usedl po pravici Božího majestátu na výsostech. (Žd 1,3)

Osobní studium

Celé Písmo je zjevením úžasné Boží moci. Bible obsahuje nespočet příběhů o tom, jak Bůh využívá svou moc a koná zázraky. Přesto se odehrává mnoho událostí, které Bůh nechce, aby se děly.

Co se z následujících textů dovídáme o Boží moci?

Zj 11,16.17

Jr 32,17–20

L 1,37

Mt 19,26

Žd 1,3

Tyto a další texty učí, že Bůh je všemohoucí a že svou mocí udržuje svět. Skutečně, kniha Zjevení opakovaně hovoří o Bohu jako o „všemohoucím“ (ř. *pantokrátór*; například Zj 11,17; porovnej se Zj 1,8; Zj 16,14; Zj 19,15; Zj 21,22). [V řeckém překladu Starého zákona (Septuagintě) se výrazem *pantokrátór* nejčastěji překládá Boží jméno „Hospodin zástupů“ (hebr. *Jahve Cevaot*).]

Skutečnost, že Bůh je všemohoucí, nepotvrzuje biblický záznam jen vyznáním, ale projevuje se i v mnoha příbězích, kdy Bůh používá svou moc k osvobození svého lidu nebo jinak zázračně zasahuje do událostí.

Skutečnost, že Bůh je „všemohoucí“, neznamená, že Bůh může udělat cokoli. Písmo ukazuje, že jsou některé věci, které Bůh udělat nemůže. Apoštol Pavel například píše, že Bůh „nemůže zapřít sám sebe“ (2Tm 2,13).

Většina křesťanů se shoduje v tom, že Bůh je všemohoucí (všemocný), což znamená, že Bůh má moc udělat cokoli, co nevytváří nějaký rozpor – tedy cokoli, co je logicky možné a je to v souladu s Božím charakterem. To, že některé věci nejsou pro Boha možné, protože by v nich byl rozpor, je zjevné z Kristovy modlitby v Getsemane. Přestože Kristus potvrdil, že „u Boha je možné všechno“ (Mt 19,26), zároveň se před svým odsouzením a ukřižováním modlil k Otci: „Otče můj, je-li možné, ať mne mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš“ (Mt 26,39).

Otec měl samozřejmě moc vysvobodit Krista z utrpení na kříži, ale nemohl to udělat a zároveň zachránit hříšníky. Muselo to být buď jedno, nebo druhé, ne obojí.

Aplikace

Písmo ukazuje, že Bůh chce zachránit každého (např. 1Tm 2,3–6; Tt 2,11; 2Pt 3,9; Ez 33,11), přesto ne každý bude spasen. Co tato skutečnost učí o možnosti volby a hranicích Boží moci v souvislosti s bytostmi, které byly obdařeny svobodnou vůlí?

LÁSKA K BOHU

“Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. ⁵Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. (Dt 6,4.5)

On [Křtist] mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ (Mt 22,37)

Osobní studium

To, že Bůh je všemocný, neznamená, že dokáže něco, co je logicky nemožné. A podobně, Bůh nemůže způsobit, aby ho někdo svobodně miloval. Pokud svobodné jednání znamená, že nejsme předem určeni takto jednat, pak z definice nelze nikoho přinutit, aby něco svobodně udělal. Zkrátka, jak jsme viděli a musíme to znovu zdůraznit – Bůh nemůže nikoho přimět, aby ho miloval, protože v momentě, kdyby někoho k lásce přinutil, nešlo by už o lásku.

Co říkají úvodní verše (Mt 22,37 a Dt 6,4.5) o svobodné vůli?

Největší přikázání, milovat Boha, poskytuje důkaz, že Bůh skutečně chce, aby ho všichni milovali. Ne každý však Boha miluje. Proč tedy Bůh jednoduše nedonutí každého, aby ho miloval? Opět se dostáváme ke konstatování, že k tomu, aby láska byla láskou, musí vycházet ze svobodného rozhodnutí.

Co se z těchto veršů dozvídáme o Bohu? Žd 6,17.18

Tt 1,2

Podle Nu 23,19 „Bůh není člověk, aby lhal“. Bůh nikdy nelže – je „pravdomluvný“ (Tt 1,2), vždy dodrží své slovo a nikdy neporuší daný slib (Žd 6,17.18). Pokud tedy Bůh něco slíbil nebo se k něčemu zavázal, jeho budoucí jednání je morálně omezeno tímto slibem.

To znamená, že pokud Bůh ve většině případů dává stvořeným bytostem svobodu rozhodnout se jinak, než by sám chtěl, není na Bohu, co si lidé zvolí. Pokud se Bůh zavázal poskytnout stvořeným bytostem svobodnou vůli, mají schopnost uplatňovat svou svobodu i způsobem, který je v rozporu s tím, co si Bůh přeje. Je tragické, že mnozí lidé využívají svou svobodu právě takto. Proto se děje tolik věcí, které si Bůh nepřál a které nejsou podle jeho vůle.

Aplikace

Dopustil ses v životě jednání, o kterém jsi věděl, že ho Bůh neschvaluje? Co se z toho dozvídáme o zneužití – a možných strašných důsledcích – svobodné vůle?

BOŽÍ IDEÁL A KROKY K NÁPRAVĚ

⁷V něm jsme vykoupeni jeho krví a naše hříchy jsou nám odpuštěny pro přebohatou milost, ⁸kterou nás zahrnul ve vši moudrosti a prozíravosti, ⁹když nám dal poznat tajemství svého zá-
měru, svého milostivého rozhodnutí, jimž si předsevzal, ¹⁰že podle svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu. ¹¹On je ten, v němž se nám od Boha, jenž všechno působí rozhodnutím své vůle, dostalo podílu na předem daném poslání, ¹²abychom my, kteří jsme na Krista upnuli svou naději, stali se chválou jeho slávy. (Ef 1,7–12)

Osobní studium

Prostuduj si úvodní text (Ef 1,7–12). Co tento text říká o předurčení? Jsou podle těchto veršů někteří lidé předurčení ke spasení, zatímco jiní k zatracení?

Řecký výraz *proorizó*, který se v Písmu překládá jako „předurčit“ („předurčení“), sám o sobě neříká, že by Bůh přesně určoval sled dějin. Tento výraz spíše znamená „rozhodnout se předem“.

Samozřejmě o něčem můžeme rozhodnout předem buď jednostranně, nebo způsobem, který bere v úvahu svobodná rozhodnutí jiných. Písmo učí, že Bůh dělá to druhé.

V listu Efezským (ale např. i Ř 8,29.30) se výraz „předurčený“ vztahuje na to, co Bůh plánuje do budoucna *po zohlednění toho, co Bůh předem ví o svobodných rozhodnutích svých stvořených bytostí*. Bůh tedy může *prozřetelně* vést dějiny k dobrému cíli, ke kterému touží přivést všechny. Zároveň přitom respektuje svobodu stvořených bytostí, která je nezbytná pro opravdový vztah založený na lásce.

Apoštol Pavel píše, že Bůh „všechno působí rozhodnutím své vůle“ (Ef 1,11). Znamená to, že Bůh určuje, aby se všechno dělo tak, jak si to přeje? Čteme-li text Ef 1,9–11 bez kontextu, může se zdát, že tomu tak je. Takový výklad by však byl v rozporu s mnoha texty, o kterých jsme již hovořili a které ukazují, že lidé někdy „Boží vůli“ odmítají (L 7,30; porovnej s L 13,34; Ž 81,12–15). Vycházíme-li z toho, že Bible si neprotiřečí, měli bychom hledat způsob, jak tyto texty správně vyložit, aby byly v souladu.

Text Ef 1,9–11 se stává srozumitelným, pokud si uvědomíme rozdíl mezi tím, co bychom mohli nazvat Boží „ideální vůlí“ a Boží „nápravnou vůlí“. Boží „ideální vůle“ je to, co Bůh ve skutečnosti upřednostňuje, aby se stalo, a co by se dělo, kdyby každý vždy dělal přesně to, co si Bůh přeje. Na druhé straně Boží „nápravná vůle“ je Boží vůlí, která již zohledňuje všechny ostatní faktory, včetně svobodných rozhodnutí stvoření, která se někdy odchylují od toho, co Bůh upřednostňuje. V tomto kontextu můžeme předpokládat, že verše Ef 1,11 odkazují na Boží „nápravnou vůli“.

Aplikace

Boží „předzvědění“ budoucnosti (tedy že Bůh ví, co se bude dít) je tak úžasné, že i když ví o všech rozhodnutích, včetně těch špatných, která lidé učiní, stále může jednat tak, že „všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha“ (Ř 8,28). Jakou naději můžeme čerpat z této pravdy?

KRISTUS PŘEMOHL SVĚT

To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět. (J 16,33)

Osobní studium

Kdyby se vše dělo podle ideální Boží vůle, nikdy by nebylo zlo, nýbrž jen dokonalá blaženost lásky a harmonie. Zaslíbení Písma nám ukazují, že vesmír bude nakonec obnoven podle této dokonalé, ideální Boží vůle. Mezitím Bůh uskutečňuje svou vůli způsobem, který bere v úvahu svobodná rozhodnutí jeho stvoření.

Představme si soutěž v pečení, ve které jsou všichni účastníci povinni použít určitou sadu ingrediencí, ale smějí k nim přidat i jakékoli další přísady, aby mohli upéct takový druh koláče, který plánují. V konečném důsledku o tom, jaký koláč pekař nakonec připraví, budou, alespoň částečně, rozhodovat i ty složky, které by si pekař pro svůj koláč sám nevybral.

Podobně (i když stále jde jen o ilustraci) je to i s Božím jednáním. Bůh se zavázal respektovat svobodu stvořených bytostí v rozsahu, který je nezbytný pro existenci vztahu lásky. Mnohé „složky“, které jsou součástí světových dějin, si Bůh nezvolil ani nevybral, jsou ve skutečnosti dokonce opakem toho, co je Boží vůlí.

Z tohoto pohledu není Boží prozřetelnost „jednorozměrná“, jako by Bůh jednostranně ovládal vše, co se děje. Správné

pochopení dějin vyžaduje (alespoň) dvojrozměrný pohled na Boží prozřetelnost. Zatímco některé události v tomto světě jsou způsobeny přímo Božími zásahy, jiné jsou výsledkem svobodných rozhodnutí stvořených bytostí (podobně jako je zlo výsledkem jejich rozhodnutí). Ve světě se děje mnoho toho, co Bůh nechtěl a ani neplánoval.

Jakou naději nám v tomto kontextu nabízí úvodní verš (J 16,33)? V čem je toto poznání důležité v době soužení?

Zejména v dobách utrpení nebo zkoušek může naše víra kolísat. Mylně se totiž domníváme, že Bůh nás ušetří nebo by nás měl ušetřit utrpení a zkoušek. Ale Ježíš nám říká úplně jiný příběh. Varuje své následovníky, že v tomto světě zažijí zkoušky a soužení. Zároveň nám přináší naději, neboť Kristus přemohl svět (J 16,33).

To, že se setkáváme s utrpením a zkouškami, ještě neznamená, že takové soužení je Božím záměrem. Vždy musíme mít na paměti celkový obraz: velký spor. Můžeme si však být jisti, že ačkoli pro existenci dobra není nezbytná existence zla, Bůh může vytěžít dobro i ze špatných událostí. A pokud Bohu důvěřujeme, on může použít i naše utrpení, aby nás přiblížil k sobě a motivoval nás k soucitu a péči o druhé.

Aplikace

Jak bys mohl v době svého utrpení nebo zkoušek víc důvěřovat Bohu? Jakým způsobem bys mohl toto období využít k tomu, abys prokazoval větší soucit a péči o druhé?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 1. kapitolu „Největší dar lidstvu“ z knihy *Touha věků* (DA 19–26; TV 9–14).

„Plán našeho vykoupení nebyl dodatečným řešením, které Bůh vymyslel až po Adamově pádu. Byl zjevením tajemství, které od věčných časů nebylo vysloveno“ (Ř 16,25). Odhalením zásad, které jsou od věčnosti podstatou Boží vlády. Bůh i Kristus od počátku věděli, že satan odpadne a svede člověka k hříchu. Existence hříchu nebyla Božím záměrem. Bůh ji však předvídal a připravil plán, jak jí čelit. Miloval svět natolik, že zaslíbil dát svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3,16).“ (DA 22; TV 10)

Otázky k rozhovoru

1. Ukázali jsme si, že ani Bůh nedosáhne vždy toho, co považuje za ideál. Jak tato skutečnost ovlivňuje váš pohled na to, co se děje v tomto světě? Jaké jsou praktické důsledky pochopení, že i Bůh má nesplněné touhy?
2. Vrátime-li se k analogii s pečením ze čtvrtka, můžeme pochopit, proč Bůh a Kristus pokračovali v díle stvoření, i když „věděli od počátku, že satan padne“. Láska byla součástí jejich „ingrediencí“ a znamenala svobodu. Namísto toho, aby nás Bůh stvořil jako bytosti neschopné projevovat svobodně lásku, stvořil nás tak, abychom mohli milovat. A udělal to s vědomím, že to v konečném důsledku přivede Ježíše na kříž. I když Bůh věděl, že Kristus bude trpět na kříži, neodepřel nám svobodu, která je nedílnou součástí lásky. Co se z toho můžeme dozvědět o posvátnosti a důležitosti lásky pro Boha?
3. Často naříkáme nad zlem a utrpením v tomto světě. Jak často si však najdeme čas přemýšlet nad tím, že i sám Bůh je smutný, když vidí utrpení a zlo? Jak ovlivňuje váš pohled na zlo skutečnost, že zlo ve vesmíru způsobuje utrpení i Bohu?
4. Jak vám poznání, že se na tomto světě děje mnoho věcí, které Bůh nechce, pomáhá vyrovnat se s vaším vlastním utrpením, zvláště když toto utrpení nedává žádný smysl a nepřináší nic pozitivního?

Vesmírný spor

Texty na tento týden

Mt 13,24–27; Gn 1,31; Ez 28,12–19; Iz 14,12–15; Mt 4,1–11; J 8,44.45

Základní verš

„Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtiš patu.“ (Gn 3,15)

Ústředním bodem biblické teologie je velký spor mezi Kristem a satanem. Myšlenka vesmírného sporu mezi Bohem a nebeskými bytostmi, které padly do hříchu a vzbouřily se proti němu, je důležitým motivem Bible (Mt 13,24–30.37–39; Zj 12,7–10). Tento koncept je součástí i velké části křesťanské tradice. Přesto mnozí křesťané myšlenku velkého sporu odmítli nebo na ni zapoměli.

Téma velkého sporu, ve kterém se proti Božimu království staví ďábel a jeho andělé, však nemůžeme opomenout. Pokud to uděláme, unikne nám podstata mnoha biblických příběhů. Vždyť i v samotných evangeliích nacházíme mnoho zmínek o ďáblu a démonech, kteří se staví proti Bohu.

Od tohoto týdne budeme studovat vybrané biblické pasáže týkající se velkého sporu a budeme hledat odpovědi na následující otázky:

1. Kde Písmo učí, že mezi Bohem a satanem existuje vesmírný spor?
2. Jaká je podle Bible povaha konfliktu?

Osnova lekce

V rámci poznávání biblického svědectví o Bohu a jeho charakteru lásky a spravedlnosti se v této lekci dostáváme k zásadnímu tématu, které s touto myšlenkou jasně souvisí. Bude me přemýšlet nad velkým vesmírným sporem o to, jaký Bůh opravdu je.

- ▶ Mt 13,25–28: „Nepřítel“ v pozadí velkého sporu (neděle)
- ▶ Gn 3,4–7: Počátek sporu mezi Bohem a satanem na zemi (pondělí)
- ▶ Iz 14,12–15: Počátek sporu mezi Bohem a satanem v nebi (úterý)
- ▶ Mt 4,8–10: Projev tohoto sporu v Ježíšově službě (středa)
- ▶ J 8,44.45; Zj 12,7–9: Velký spor o Boží charakter (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

„TO UDĚLAL NEPŘÍTEL“

²⁴Předložil jim jiné podobenství: „S královstvím nebeským je to tak, jako když jeden člověk zasel dobré semeno na svém poli. ²⁵Když však lidé spali, přišel jeho nepřítel, nasel plevel do pšenice a odešel. ²⁶Když vyrostlo stéblo a nasadilo na klas, tu se ukázal i plevel. ²⁷Přišli sluhové toho hospodáře a řekli mu: ‚Pane, cožpak jsi nezasal na svém poli dobré semeno? Kde se vzal plevel?‘ ²⁸On jim odpovéděl: ‚To udělal nepřítel.‘ Sluhové mu řeknou: ‚Máme jít a plevel vytrhat?‘“ (Mt 13,24–28)

Osobní studium

Jak nám podobenství o pleveli mezi pšenicí pomáhá pochopit zlo v našem světě? (Mt 13,24–27).

Ježíš vypráví příběh o hospodáři, který na svém poli zasel jen dobré semeno. Mezi pšenicí však vyrůstal i plevel. Když to jeho sluhové viděli, ptali se ho, kde se plevel vzal (Mt 13,27). To je podobná otázka, jakou si dnes často klademe v souvislosti s problémem zla: Když Bůh stvořil svět zcela dobrý, proč je v něm zlo?

Přečti si text Mt 13,28–30 ve světle Kristova vysvětlení v Mt 13,37–40. Co se z těchto veršů dovídáme o povaze vesmírného konfliktu?

Hospodář odpovídá na otázku svých sluhů slovy: „To udělal nepřítel“ (Mt 13,28). Ježíš později identifikuje toho, „kdo rozsívá dobré

semeno“, jako „Syna člověka“, kterým je sám Ježíš (Mt 13,37). Dále vysvětluje, že „pole je tento svět“ (Mt 13,38), a „nepřítel“, který nasel plevel, je „ďábel“ (Mt 13,39). Jedná se o jasnou ilustraci vesmírného sporu mezi Kristem a satanem. Proč je na světě zlo? Zlo je výsledkem působení nepřitele (ďábla), který se staví proti pánovi. „To udělal nepřítel“ (Mt 13,28).

Taková odpověď však u sluhů vyvolala následující otázku: „Máme jít a plevel vytrhat?“ Vždyť proč nevykořenit zlo okamžitě? Pán jim však odpovéděl: „Ne, protože při trhání plevele byste vyrvali z kořenů i pšenici. Nechte, ať spolu roste obojí až do žně...“ (Mt 13,29.30; porovnej s Mk 4,29). Podle podobenství Bůh nakonec skoncuje se zlem, ale jeho předčasné vykořenění by mělo za následek nezvratné vedlejší škody, které by ublížily dobru.

Aplikace

Jaké nebezpečí by hrozilo při snaze „vytrhat plevel z pšenice“ už dnes? Proč to zároveň neznamená jednoduše ignorovat zlo, se kterým se setkáváme?

PŮVOD SPORU NA ZEMI

Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. Byl večer a bylo jitro, den šestý. (Gn 1,31)

“Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti. ⁵Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ ⁶Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědoucnost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. ⁷Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi. (Gn 3,4–7)

Osobní studium

V podobenství zazněla otázka, proč je na poli plevel, když hospodář zasel jen dobré semeno. Paralelně s ní zaznívá i další otázka: Pokud Bůh stvořil svět naprosto dobrý, jak se zde objevilo zlo?

Podle Gn 1,31 se stvoření Bohu podařilo a po dokončení bylo „velmi dobré“. V Genesis 1. kapitole nenacházíme v Božím stvoření této planety ani náznak zla. Jak se tedy zlo stalo součástí lidské zkušenosti?

Přečti si text Ex 3,1–7. Co se z těchto veršů dozvídáme o tom, jak se zlo dostalo na zem? Co to naznačuje o povaze vesmírného konfliktu? (Viz také Zj 12,7–9.)

V tomto příběhu se setkáváme se lží o Božím charakteru, se kterou přišel had, zto-

žněný se samotným satanem (ten „dávny had“) ve Zj 12,7–9. Had svou otázkou nejen zpochybnil Boží příkaz, ale téměř úplně ho obrátil. Potom had přímo odmítl Boží slova, když Evě řekl: „Nikoli, nepropadnete smrti“ (Gn 3,4).

Z hadova tvrzení je zřejmé, že někdo určitě lže. Ale kdo? Had, nebo Bůh? Eva nyní stála před rozhodnutím, zda uvěří Božím slovům, nebo tomu, co jí řekl had.

Bible nám ukazuje, že povaha konfliktu se týká především toho, čemu a komu máme věřit. To samo o sobě neodmyslitelně souvisí s láskou. Naše přesvědčení o konkrétním člověku a o tom, jaký je a zda se mu dá důvěřovat, má hluboký vliv na to, zda ho budeme milovat a věřit jemu i tomu, co říká.

Aplikace

Přečti si znovu Gn 3,15. Boží slova adresovaná hadovi, kterému má potomstvo ženy, odkazující na Mesiáše, rozdrtit hlavu, se často označuje jako první evangelium (protoevangelium) zaznamenané v Písmu. Jak tato zpráva posiluje realitu velkého sporu? Jakou naději nám přináší tento text?

PŮVOD SPORU V NEBI

¹²Jak jsi spadl z nebe, třpytivá hvězdo, jitřenky synu! Jak jsi sražen k zemi, zotročovateli pronárodů! ¹³A v srdci sis říkal: „Vystoupím na nebesa, vyvýším svůj trůn nad Boží hvězdy, zasednu na Hoře setkávání na nejzazším Severu. ¹⁴Vystoupím na posvátná návrší oblaků, s Nejvyšším se budu měřit.“

¹⁵Ted jsi svržen do podsvětí, do nehlubší jámy! (Iz 14,12–15)

Osobní studium

Už samotný úvod první knihy Bible (Gn 1–3) ukazuje, že zlo existovalo ještě před pádem Adama a Evy. Již v době, kdy se zlo v Edenu vůbec neprojevalo, „zlo“ se jako výraz objevilo již v pojmenování „stromu poznání dobrého a zlého“ (Gn 2,9.17). Potom had obvinil Boha ze lži, ačkoli ve skutečnosti lhal on sám. Existence hada (Zj 12,9) spolu s jeho lží ukazuje, že zlo je skutečné. I v Edenu před pádem se tedy projevuje přítomnost zla.

Přečti si text Ez 28,12–19 ve světle veršů Ex 25,19.20. Jaká je povaha pádu popsané bytostí?

Podle této pasáže začíná původ zla a vesmírný spor v nebi.

Před svým pádem byla bytost, která se stala známou jako satan, zářivým cherubem „ochráncem“. Kromě toho, že je představen jako cherub, byl „pečetí dokonalosti,

plný moudrosti a dokonale krásný“ a byl „v Edenu, Boží zahradě“ (Ez 28,12.13; B21). Nic z toho nelze říci o lidském králi Týru (ani o žádném jiném člověku). Na základě toho usuzujeme, že tyto verše nám umožňují sledovat pád Lucifera.

Co se z úvodního textu (Iz 14,12–15) dozvídáme o původu velkého sporu?

Podle Izajáše 14 se Lucifer rozhodl sám sebe povýšit a připodobnit se Bohu. Tento verš doplňuje to, co jsme četli v Ez 28, že jeho srdce se stalo „domýšlivým“ pro jeho „krásu“ (Ez 28,17). Namísto toho, aby chválil Boha za to, jak nádherně ho stvořil, v jeho srdci se zrodila domýšlivost. A co je nejhorší, Lucifer se ve své pýše rozhodl pomlouvat Boha a snažil se zaujmout Boží místo. Hebrejský výraz pro „obchody“ v Ez 28,16 znamená také „pomluvy“, což naznačuje, jak bude satan působit proti Bohu a také proti nám.

Aplikace

Jak rozumíš skutečnosti, že o Luciferovi, který padl, Bible říká: „na svých cestách jsi byl bezúhonný ode dne svého stvoření, dokud se v tobě nenašla podlost“ (Ez 28,15)? Jak by mohla dokonalá bytost padnout, kdyby „dokonalost“ v sobě nezahrnovala skutečnou morální svobodu?

POKUD SE MI BUDEŠ KLANĚT...

⁸Pak ho ďábel vezme na velmi vysokou horu, ukáže mu všechna království světa i jejich slávu
⁹a řekne mu: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.“¹⁰Tu mu Ježíš
 odpoví: „Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: ‚Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho
 jediného uctívat.‘“ (Mt 4,8–10)

Osobní studium

Satanovu snahu zmocnit se Božího trůnu odhalují i oba záznamy o pokušení, kterému byl Ježíš vystaven na poušti (Mt 4 a L 4). V pozoruhodném setkání Ježíše s pokušelem se toho dozvídáme poměrně dost o povaze konfliktu. V příběhu vidíme realitu velkého sporu mezi Kristem a satanem, ačkoli je vykreslena jen stručně a v náznacích.

Přečti si text Mt 4,1–11. Jak tento příběh odhaluje realitu velkého sporu mezi Kristem a satanem?

Duch „vyvedl“ Ježíše na poušť s jasným záměrem, aby „byl pokoušen od ďábla“ (Mt 4,1). Před tímto setkáním se Ježíš čtyřicet dní postil. Když tedy přišel ďábel, pokoušel Ježíše, aby proměnil kameny v chléb, čímž útočil na Ježíšův velký hlad. Ale Ježíš čelil tomuto pokušení Bibli a satanova lest selhala.

Potom, ve snaze přimět Ježíše k troufalemu jednání, ďábel dotíral na Ježíše, aby

skočil dolů z vrcholu chrámu. Satan překroutil Písmo, aby naznačil, že kdyby byl Ježíš skutečně Božím Synem, andělé by ho ochránili. Ježíš však odmítl takový pokroucený výklad a pokušení se ubránil.

Třetí pokušení jasně ukazuje, čeho se ďábel snažil dosáhnout. Chtěl, aby ho Ježíš uctíval. Satan se pokoušel přivlastnit si uctívání, které patří jedině Bohu.

Aby to udělal, ukázal Ježíši „všchna království světa i jejich slávu“, a pak ho vyzval: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět“ (Mt 4,8,9). V paralelním textu v Evangeliu podle Lukáše ďábel dokonce tvrdí: „Tobě dám všechnu moc i slávu těch království, poněvadž mně je dána, a komu chci, tomu ji dám: Budeš-li se mi klanět, bude to všechno tvé“ (L 4,6,7).

Ježíš opět odpověděl Písmem, pokušení odolal a satan prohrál.

Ve všech třech případech Ježíš použil Bibli k obraně před útoky nepřítelů.

Aplikace

Apoštol Pavel křesťanům v Efezu připomíná: „Nevedeme svůj boj proti lidským nepřítelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla“ (Ef 6,12). Přestože bychom neměli žít ve strachu, potřebujeme vždy pamatovat na to, že kolem nás se odehrává boj. Proč?

POVAHA VESMÍRNÉHO SPORU

“Váš otec je ďábel a vy chcete dělat, co on žádá. On byl vrah od počátku a nestál v pravdě, poněvadž v něm pravda není. Když mluví, nemůže jinak než lhát, protože je lhář a otec lži. ⁴⁵Já mluvím pravdu, a proto mi nevěříte. (J 8,44.45)

⁷A strhla se bitva na nebi: Michael a jeho andělé se utkali s drakem. ⁸Drak i jeho andělé bojovali, ale neztvrdili, a nebylo již pro ně místa v nebi. ⁹A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé. (Zj 12,7–9)

Osobní studium

Věnovali jsme se již některým textům, které odhalují existenci vesmírného sporu mezi Bohem a satanem. Jak je ale takový konflikt vůbec možný? Jak by se mohl někdo postavit proti všemocnému Bohu? Pokud by se vesmírný spor týkal jen a jen moci, skončil by dříve, než začal. Jeho podstata však spočívá v něčem jiném. Písmo totiž ukazuje, že konflikt je sporem o Boží charakter. Ďábel Boha pomlouvá a obviňuje ho, že (mimo jiné) není dokonale dobrý a milující. Taková tvrzení nelze porazit mocí ani násilím. K vyřešení takového sporu je zapotřebí čas, aby se prokázal rozdíl mezi osobami, které jsou ve sporu.

„Bůh mohl při jednání s hříchem uplatnit pouze spravedlnost a pravdu; satan však mohl používat také prostředky, které Bůh používat nemůže – lichocení a lež. Snažil se zfalšovat Boží slovo a andělům nesprávně vykládal záměry Boží vlády. Tvrdil, že Bůh není spravedlivý, když pro obyvatele nebes vydává zákony a nařízení, a že vyžadováním podřízenosti a poslušnosti stvořených bytostí se chce sám vyvýšit. Proto bylo třeba obyvatelům nebes i všech světů jasně ukázat, že Boží vláda je spravedlivá a jeho zákon dokonalý. Satan vzbudil zdání, že se

pokouší hájit dobro vesmíru. Proto budou muset všichni pochopit, jaká je jeho skutečná povaha a oč mu jde. Bylo třeba dát mu čas, aby se sám projevil svým zlým působením.“ (GC 498; VDV 325)

Co prozrazují výše uvedené pasáže o charakteru ďábla a jeho strategii?

J 8,44.45

Zj 12,7–9

Satan měl od začátku jasný plán: snažil se přimět stvořené bytosti, aby uvěřily, že Bůh ve skutečnosti není spravedlivý a milující a že jeho zákon je utlačuje a ubližuje jim. Není divu, že Ježíš mluví o ďáblu, že je „lhář a otec lži“ (J 8,44). Naproti tomu Ježíš přišel, aby „vydal svědectví pravdě“ (J 18,37). Přišel se otevřeně postavit proti lžím a pomluvám satana, aby porazil a nakonec úplně zničil ďábla a jeho moc (1J 3,8; Žd 2,14).

Zjevení identifikuje satana jako (1) „dávného hada“, (2) jako toho, kdo u nebeského soudu obviňuje Boží lid, a (3) jako „velikého draka“, který svádí celý svět (Zj 12,9.10). Řecké slovo *diabolos* přeložené jako „ďábel“ znamená doslova „pomlouváč“ či „nactiutrhač“. I to potvrzuje, že povaha konfliktu souvisí s důvěrou, včetně důvěry v to, jaký je skutečný Boží charakter.

Aplikace

Jak ty sám vnímáš Boží charakter? Jak je to s tvou důvěrou v jeho spravedlnost a lásku, když jsi vystaven situacím, které tě mohou vést k pochybnostem?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 29. kapitulu „Původ zla“ z knihy *Velké drama věků* (GC 492–504; VDV 322–329). „Nic jiného nezdůrazňuje Písmo tak výrazně jako skutečnost, že Bůh nenese odpovědnost za vznik zla, že vzpoura v nebi nevznikla proto, že by Bůh jakékoli bytosti svévolně odňal svou milost nebo se dopustil nějaké chyby v řízení vesmíru. Zlo je vetřelec, jehož existenci nelze zdůvodnit. Je tajemné a nelogické; omlouvat je, znamená je hájit. [...] Kdyby byl satan okamžitě zničen, sloužili by Bohu spíše ze strachu než z lásky. Vliv původce zla by nebyl plně odstraněn, nebyl by úplně vymýcen ani duch vzpoury. Bylo třeba nechat zlo dozrát. Pro věčné dobro celého vesmíru musí satan plněji rozvinout své myšlenky, aby všechny stvořené bytosti mohly poznat skutečnou podstatu jeho vzpoury proti Boží vládě a aby Boží spravedlnost a milost i neměnnost Božího zákona byly obhájeny jednou provždy.“ (GC 492.493.499; VDV 322.326)

Otázky k rozhovoru

1. *Mnozí lidé si kladou otázky, jak vlastně mohl bezhříšný tvor jako Lucifer na začátku zhřešit. Proč je hřích tak „tajemný“ a „nevysvětlitelný“? Jak můžeme pochopit první hřích, aniž bychom ho omlouvali nebo zdůvodňovali? V čem je vysvětlování původu zla stejné, jako jeho omlouvání?*
2. *Proč Bůh neskoncoval se satanovou existencí hned po jeho vzpouře? Proč musí zlo „dozrát“ a proč „musí satan plněji rozvinout své myšlenky“? Proč je takový postup nutný „pro věčné dobro celého vesmíru“?*
3. *Proč je důležité pochopit, že konflikt mezi Bohem a satanem není sporem o moc, ale sporem o důvěru a charakter? V čem spočívá rozdíl? V čem by se lišilo řešení velkého sporu, kdyby jeho podstatou byla moc?*
4. *V čem nám pochopení podstaty sporu mezi Bohem a satanem pomáhá lépe porozumět, že i náš život je jeho součástí? Jakým způsobem právě teď prožíváte realitu velkého konfliktu? Jak bychom měli žít a rozhodovat se, aby bylo zřejmé, na čí straně sporu stojíme?*

„Pravidla hry“

Texty na tento týden

Da 10,1–14; Zj 13,1–8; Jb 1,1–12; Jb 2,1–7; J 12,31; J 14,30; Mk 6,5; Mk 9,29

Základní verš

„Kdo však se dopouští hříchu, je z ďábla, protože ďábel od počátku hřeší. Proto se zjevil Syn Boží, aby zmařil činy ďáblův.“ (1J 3,8)

Silný příběh, který odhaluje povahu vesmírného sporu, se nachází v 1Kr 18,19–40. Jde o Eliášův zápas na hoře Karmel, kde Hospodin odhaluje „cizí bohy“. V pozadí těchto „bohů“ však nacházíme víc než jen to, že jsou výplody představivosti pohanů. Za „bohy“, které uctívaly národy v okolí Izraele, se ve skutečnosti skrývalo ještě něco jiného.

„Obětovali démonům, kteří nejsou Bohem, bohům, jež neznali, novým, kteří nedávno přišli, o nichž vaši otcové nic nevěděli“ (Dt 32,17; ČSP). Apoštol Pavel dodává, že „to, co pohané obětují, obětují démonům, a ne Bohu. Nechci, abyste vešli ve společenství s demony“ (1K 10,20).

Za falešnými „bohy“ národů se tedy ve skutečnosti skrývali démoni. To znamená, že všechny texty Písma, které se zabývají modlářstvím a cizími bohy, se týkají tématu „velkého sporu“.

Na tomto pozadí je téma vesmírného konfliktu lépe pochopitelné. Tato pravda má vážné důsledky pro lepší pochopení podstaty tohoto sporu a problému zla.

Osnova lekce

Tato lekce nás provede dalšími biblickými pasážemi, které přibližují velký spor mezi satanem a Bohem. Spor, v němž nejde o to, kdo je silnější, ale o to, jaký má kdo charakter. Při jejich čtení uvidíme, že Bůh toužící po tom, aby znovu získal důvěru stvoření a jasně prokázal, jaký skutečně je, přistoupil na určitá „pravidla hry“, v jejichž rámci do jisté míry dobrovolně omezil možnosti svého jednání (ale i jednání nepřítelé).

- ▶ Da 19,12–14: Bůh respektuje určitá „omezení“ svého jednání (neděle)
- ▶ Zj 13,1–8: „Hranice“ platící také pro satana (pondělí)
- ▶ Jb 1–2: Nebeská rada a nastavení „pravidel hry“ (úterý)
- ▶ J 12,31; 2K 4,4: „Pravidla“ umožňující satanovi dočasnou vládu (středa)
- ▶ Mk 6,5; Ř 8,18: Spor, který nelze vyřešit použitím síly (čtvrtek)

ZPOŽDĚNÝ POSEL

¹²Řekl mi: „Neboj se, Danieli, neboť od prvního dne, kdy ses rozhodl porozumět a pokořit se před svým Bohem, byla tvá slova vyslyšena, a já jsem proto přišel. ¹³Avšak ochránce perského království stál proti mně po jedenadvacet dní. Dokud mi nepřišel na pomoc Mikael, jeden z předních ochránců, zůstal jsem tam u perských králů. ¹⁴Přišel jsem, abych tě poučil o tom, co potká tvůj lid v posledních dnech, neboť vidění se týká těchto dnů.“ (Da 10,12–14)

Osobní studium

Jak jsme viděli, v pozadí za cizími falešnými „bohy“ se vlastně skrývali démoni. Na jiných místech v Bibli vidíme důkazy, že se skrývali i za některými pozemskými vládci. A těmto nepřátelským silám musí někdy čelit dokonce i Boží poslové.

Přečti si text Da 10,1–14. Zvláštní pozornost věnuj veršům 12 a 13. V čem nám tyto texty pomáhají pochopit více o vesmírném sporu? Jak rozumíš slovům, že proti nebeskému poslovi stál jedenadvacet dní „ochránce perského království“?

Jak se mohlo stát, že anděl, kterého poslal Bůh, se zpozdil o tři týdny, protože se mu někdo postavil do cesty? Zřejmě se tak rozhodl Bůh, neboť v opačném případě by všemohoucí Bůh mohl Danielovi odpovědět okamžitě. Pokud by Bůh použil svou moc, mohl by Danielovi poslat anděla ihned. Daniel však musel čekat jedenadvacet dní, protože ochránce perského království „stál proti“ Božímu poslovi. Co se tedy vlastně odehrálo?

„Na stránkách jeho knihy se dozvídáme, že archanděl Gabriel tři týdny zápasil se

silami zla, které bránily vlivům působícím na Kýrovu mysl. [...] Vítězství bylo nakonec vybojováno; mocnosti zla byly po dobu vlády krále Kýra a jeho syna Kambýsa drženy pod kontrolou.“ (PK 572; OSU 214)

Takový konflikt se mohl odehrát jen tak, že Bůh neuplatnil veškerou svou moc. Nepříteli musí být poskytnuta skutečná svoboda a moc, kterou Bůh neodstraňuje svévolně. Tuto svobodu Bůh omezuje pouze na základě určitých faktorů, o kterých vědí obě zúčastněné strany, ale my tyto podrobnosti neznáme.

Zdá se, že ve vesmírném sporu, v němž působí dokonce i Boží andělé, musí existovat určitá omezení, která budeme v následujících lekcích označovat jako přijatá „pravidla hry“.

V určitém smyslu by pochopení těchto hranic nemuselo být obtížné, pochopíme-li myšlenku, o které jsme již mluvili: Bůh působí pouze láskou a základem jeho vlády je láska, ne nátlak. Myšlenka, že Bůh jedná pouze prostřednictvím principů vycházejících z lásky, nám může pomoci lépe pochopit velký spor.

Aplikace

Jakou máš zkušenost s hranicemi, které tě vedou k jednání jen na základě principů lásky, ne nátlaku? Co ses naučil o hranicích moci?

DRAK ZE ZJEVENÍ

²Ta šelma, kterou jsem viděl, byla jako levhart, její nohy jako tlapy medvěda a její tlama jako tlama lví. A drak jí dal svou sílu i trůn i velikou moc. ³Jedna z jejich hlav vypadala jako smrtelně raněná, ale ta rána se zahojila. A celá země v obdivu šla za tou šelmou; klekali před drakem, protože dal té šelmě svou moc, a klekali také před šelmou a volali: „Kdo se může rovnat té dravé šelmě, kdo se odváží s ní bojovat?“ (Zj 13,2–4)

Osobní studium

Ucelený pohled na nebeské vládce v kosmickém sporu nacházíme v knize Zjevení, kde je ďábel zobrazen jako „veliký drak“, který se staví proti Bohu a zároveň „svádí celý svět“ (Zj 12,9).

Přečti si text Zj 13,1–8. Co se zde dozvídáme o rozsahu působení „draka“?

Drak (satan) bojuje proti Bohu (Zj 12,7–9) a jeho služebníkům (např. Zj 12,1–6). Zároveň je zobrazen jako vládce stojící v pozadí pozemských království, která během věků pronásledovala Boží lid.

Drak „dal svou sílu i trůn i velikou moc“ šelmě z moře (Zj 13,2; porovnej se Zj 13,4; 17,13,14). Této šelmě z moře bylo „dáno, aby mluvila pyšně a rouhavě a měla moc po čtyřicet dva měsíce“ (Zj 13,5).

Satan (drak) tedy předává moc a mocenskou autoritu šelmě (pozemské nábožensko-politické moci). Tuto moc šelma využívá,

aby si přisvojila uctívání, které patří Bohu. Šelma se rouhá Božímu jménu, bojuje proti Božím svatým, a dokonce nad nimi i po určitou dobu vítězí. Takovou celosvětovou autoritu a vládu dává šelmě drak, který si uzurpuje nárok vládnout celému světu.

Přesto Bůh dává jasné hranice satanovi i jeho mocností, a to včetně časového omezení. „Proto jásejte, nebesa a všichni, kdo v nich přebýváte! Běda však zemi i moři, neboť sestoupil k vám ďábel, plný zlosti, protože ví, jak málo času mu zbývá“ (Zj 12,12).

Satan ví, že mu zbývá „málo času“ (Zj 12,12). Události popsané ve Zjevení postupují podle prorockých časových linií, které ukazují konkrétní omezení (viz Zj 12,14; 13,5) pro vládu mocností zla.

Dobrá zpráva je, že Bůh nakonec zvítězí. „A setře jim každou slzu z očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo“ (Zj 21,4).

Aplikace

I když se nám to dnes může zdát nepravděpodobné nebo těžko uvěřitelné, dobro nakonec navždy zvítězí nad zlem. Proč je důležité, abychom nikdy nezapomněli na toto úžasné zaslíbení? Co ti pomáhá posilovat tuto naději?

KAUZA JÓB

¹A nastal opět den, kdy synové Boží přišli, aby předstoupili před Hospodina; přišel mezi ně i satan, aby i on předstoupil před Hospodina. ²Hospodin se satana zeptal: „Odkud přicházíš?“ Satan Hospodinu odpověděl: „Procházel jsem zemí křížem krážem.“ ³Hospodin se satana zeptal: „Zdalipak sis všiml mého služebníka Jóba? Nemá na zemi sobě rovného. Je to muž bezúhonný a přímý, bojí se Boha a vystřihá se zlého. Ve své bezúhonnosti setrvává dosud, ačkoli jsi mě proti němu podnítil, abych ho bezdůvodně mořil.“ ⁴Satan však Hospodinu odpověděl: „Kůži za kůži! Za sebe samého dá člověk všechno, co má.“ (Jb 2,1–4)

Osobní studium

Kniha Jób přináší několik fascinujících pohledů na realitu velkého sporu.

Přečti si texty Jb 1,1–12 a Jb 2,1–7. Co je pro tebe na tomto příběhu znepokojující? Jaké principy velkého sporu odhalují uvedené verše?

Z textů lze vyčíst mnoho významných detailů:

1. Zdá se, že kniha přináší výjev z něčeho, co by se dalo nazvat „zasedání nebeské rady“, kde probíhá nejen dialog mezi Bohem a satanem, ale nacházíme zde i další nebeské bytosti.
2. Ve scéně můžeme pozorovat určitý spor, naznačený Boží otázkou, zda si satan všiml Jóba. Proč si ho měl „všimnout“? A proč právě Jóba? Otázka má opodstatnění jen v kontextu nějakého většího konfliktu, který se odehrává v pozadí.
3. Zatímco Bůh o Jóbovi tvrdí, že je „bezúhonný a přímý, bojí se Hospodina a vystřihá se zlého“ a dokonce že „nemá na zemi sobě rovného“ (Jb 1,8), satan tvrdí, že Jób jen tak vypadá a že podle něj respektuje Boha jen proto, že nad ním drží ochrannou ruku. Takový výrok je vlastně útokem nejen na Jóbův charakter, ale i na charakter samotného Boha (porovnej se Zj 12,10 a Za 3).
4. Satan tvrdí, že Boží ochrana Jóba („Vždyť jsi ho ze všech stran ohradil, rovněž jeho dům a všechno, co má“; Jb 2,10) je nespravedlivá a znemožňuje satanovi dokázat

svá tvrzení. To naznačuje, že satanovy možnosti jsou omezené, protože Bůh mu stanovil určité hranice („pravidla hry“). Zároveň vidíme, že se satan zjevně pokouší Jóbovi ublížit.

Bůh reaguje na satanovo obvinění před nebeskou radou tím, že mu sice dovoluje „vyzkoušet“ jeho teorii, ale jen v rámci určitých hranic. Nejprve dává satanovi moc nad „nade vším, co mu [Jóbovi] patří“, ale zakazuje satanovi sáhnout na osobu samotného Jóba (Jb 1,12). Později, když satan tvrdí, že Jób se stará jen o sebe, Bůh dovolí satanovi, aby se Jóba osobně dotkl, ale opět mu vytyčuje hranice: „ušetři jeho život“ (Jb 2,3–6).

Satan přivolává na Jóbův domácnost množství neštěstí, ale Jób navzdory všemu žehná Božímu jménu (Jb 1,20–22; Jb 2,9,10), čímž zároveň dokazuje nepravdivost a podlost satanových obvinění.

Z příběhu o Jóbůvi se tedy dozvídáme, že ve velkém sporu existují pro všechny skupiny určité „hranice“. I u nebeského soudu existují kritéria a omezení, v rámci kterých lze urovnávat a řešit obvinění vznesená proti Bohu, aniž by Bůh porušil posvátné principy, které tvoří základní vlastnosti lásky. Právě láska je totiž základem Boží vlády. Principy lásky vytvářejí pravidla, jakými Bůh vládne vesmíru a všem inteligentním bytostem v něm.

Nebeské scény v knize Jób nám nabízejí fascinující pohledy na realitu velkého sporu a na to, jak se tento spor promítá do událostí na zemi.

(DOČASNÝ) VLÁDCE TOHOTO SVĚTA

Nyní je soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vyvržen ven. (J 12,31)

Bůh tohoto světa oslepil jejich nevěřící mysl, aby jim nevzešlo světlo evangelia slávy Kristovy, slávy toho, který je obrazem Božím. (2K 4,4)

Osobní studium

V předchozích lekcích jsme viděli důležitou charakteristiku velkého sporu: satan a jeho zástupy dostali v tomto světě dočasnou pravomoc, která je však omezena určitými dohodnutými „pravidly hry“.

Tyto hranice omezují nejen jednání nepřítelů – ďábla a jeho kohorty – ale omezují i Boží působení při odstraňování nebo zmírňování následků zla, které má Boží nepřítel (dočasně) pravomoc působit. Hospodin nikdy neporuší svá zaslíbení. Bůh, ačkoli má absolutní moc, se rozhodl respektovat určitá morální pravidla a dohody, které satanovi dočasně umožňují mít určitý vliv. Tím se Bůh sám morálně omezuje v tom, co může v budoucnosti udělat, ale tato omezení neznamenají, že by ztratil svou moc. Vše tedy zůstává podřízeno jeho zaslíbením a jeho spravedlnosti.

Co říkají uvedené texty o vládě nepřítelů v tomto světě?

J 12,31

J 14,30

J 16,11

2K 4,4

L 4,6

Nový zákon nám představuje střet dvou království – království světla a království temnoty. Zatímco království světla představuje Boží vládu, temnota přichází od satana a má svůj původ v jeho vzpouře proti Bohu. Součástí Kristova poslání bylo porazit království satana: „Proto se zjevil Syn Boží, aby zmařil činy ďáblovy“ (1J 3,8).

Přesto existují „pravidla“, která „omezují“ Boží jednání, přičemž ten stále zůstává věrný zásadám své vlády. Tato „omezení“ se týkají (1) udělení svobodné vůle stvořeným bytostem a (2) smlouvou daných pravidel, která – alespoň prozatím – zcela neznáme. Takové překážky a omezení Božího jednání mají významné důsledky pro Boží morální schopnost zmenšovat a/nebo okamžitě odstraňovat zlo v tomto světě. Jsme tedy svědky pokračujícího zla a utrpení, které skutečně může u mnoha lidí vyvolat pochybnosti buď o Boží existenci, nebo o jeho dobrotě. Jakmile však pochopíme pozadí velkého sporu a omezení, která Bůh stanovil pro to, jak se vypořádá se zlem, můžeme trochu lépe pochopit, proč se na světě děje tolik zla, které zůstává prozatím nepotrestáno a nevyřešeno. A bude tomu tak až do konečného Božího vítězství nad zlem.

Aplikace

Jak nám skutečnost, že Ježíš nazývá satana „vládcem“ (ř. archon) tohoto světa, pomáhá alespoň trochu pochopit podstatu zla, které nyní existuje ve světě? Je potěšující vědět, že vláda zla je opravdu jen dočasná!

HRANICE A PRAVIDLA

A nemohl tam učinit žádný mocný čin, jen na několik málo nemocných vložil ruce a uzdravil je. (Mk 6,5)

Řekl jim: „Takový duch nemůže vyjít jinak než modlitbou.“ (Mk 9,29)

Soudím totiž, že utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena. (Ř 8,18)

Osobní studium

Vesmírný spor je především konfliktem o Boží charakter. Jaký je vlastně Bůh? Tento spor má svůj původ v ďáblových očerňujících obviněních namířených proti Boží dobrotě, spravedlnosti a vládě. Je to jakýsi vesmírný soudní spor.

Takový konflikt nelze vyřešit použitím síly, ale pouze na základě důkazů.

Pokud někdo vznesne vážná obvinění proti osobě, která má moc, je nejlepším (a možná jediným) způsobem, jak tato obvinění vyvrátit, umožnit svobodné, spravedlivé a otevřené vyšetřování. Pokud obvinění ohrožují celou vládu (lásky), nelze je jednoduše zamést pod koberec.

Jak to všechno ovlivňuje naše chápání vesmírného sporu a jak to souvisí s problémem zla? Pokud Bůh dá slib, poruší ho někdy? Samozřejmě že ne. Jelikož Bůh souhlasí s určitými omezeními („pravidla hry“), jeho budoucí jednání je (morálně) omezeno.

Zlo se tak stává součástí dočasného království temnoty.

Co říkají úvodní verše (Mk 6,5 a Mk 9,29) o vztahu mezi Božím působením a naší vírou a modlitbou?

Zdá se, že v obou zmíněných příbězích můžeme pozorovat určitá omezení či nastavená „pravidla hry“, která dynamicky souvisí s vírou a modlitbou člověka. Na jiných místech vidíme důkazy, že modlitba způsobuje v tomto světě změny a otevírá cestu pro Boží jednání, které by jinak nemuselo být (morálně) dostupné. Neměli bychom si však myslet, že jedinými faktory ovlivňujícími Boží jednání jsou víra a modlitba. Pravděpodobně existuje mnoho dalších faktorů, o kterých nevíme.

Souvisí to s tím, co jsme již zmiňovali. Ukázali jsme si, že existují určitá pravidla chování, která omezují, co Bůh může ve velkém sporu udělat – alespoň prozatím. Z toho vyplývá, že zlo zůstává součástí působení časově omezeného království temnoty.

Aplikace

Přečti si texty Ř 8,18 a Zj 21,3,4. Existuje mnoho skutečností, kterým ve velkém sporu nerozumíme. Jak nám tyto texty pomáhají již dnes vírou prožívat jistotu, že Bůh ví, co je nejlepší, chce to nejlepší, ukončí působení zla a dovede nás do svého království světla a věčné radosti?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 58. kapitolu „Satanovy svody“ z knihy *Rady pro církev* (1T 116–122; RPC 272.273). „Padlý člověk zákonitě patří satanovi. Kristus přišel, aby člověka vysvobodil z jeho moci. Člověk je od přirozenosti nakloněn poslouchat satanovo našeptávání a nemůže úspěšně odolávat tak strašnému nepříteli, dokud Kristus, mocný Vítěz, v něm nepřebývá, neusměrňuje jeho touhy a nedává mu sílu. Satanovu moc může omezit jen Bůh. Satan chodí po zemi sem i tam, z jednoho konce na druhý. Ani na okamžik nepřestává dávat pozor v obavě, aby nepropásl příležitost strhnout někoho do záhuby. Je důležité, aby to Boží lid pochopil a mohl uniknout jeho nástrahám.

Satan chystá své svody tak, aby při posledním útoku proti Božímu lidu zůstal nepoznán. „A není divu, vždyť sám satan se převléká za anděla světla“ (2K 11,14). Než si někteří oklamání lidé uvědomí, že satan vůbec existuje, jsou v jeho zajetí a on aktivně působí jejich prostřednictvím. Satan ví mnohem lépe než Boží lid o moci, kterou by nad ním křesťané mohli mít, kdyby skutečně přijali Krista za svou sílu. I ti nejslabší věřící opření o Krista mohou úspěšně odrazit satanův útok, když budou pokorně prosit toho jediného mocného Vítěze o pomoc. Satan je příliš zkušný, než aby se svými pokušeními přicházel otevřeně a odvážně, protože pak by se dřímající síly křesťana probudily a ten by se obrátil k mocnému, neporazitelnému Osvoboditeli. Satan však přichází nepozorovaně a pracuje skrytě, prostřednictvím zlých lidí, kteří tvrdí, že jsou bohobožní.“ (1T 116)

Otázky k rozhovoru

1. *Jak rozumíte myšlence, že „padlý člověk zákonitě patří satanovi“? Znamená to, že si ďábel s lidmi může dělat, co chce? Pokud ne, tak proč? Jak to souvisí s tím, co bychom mohli nazvat „pravidly hry“ ve vesmírném sporu?*
2. *Proč by měl vlastně Bůh udělit satanovi jakoukoli pravomoc ve vesmírném sporu – i když jen dočasně? Co se z toho dovídáme o tom, jak se Bůh snaží odpovědět na satanova obvinění?*
3. *Jak reagujete na ty, dokonce i na křesťany, kteří popírají existenci satana jako skutečné bytosti? Přestože nemůžeme přímo dokázat satanovu existenci, jak můžeme pomoci poukázat na satanovu existenci někomu, kdo v této otázce tápe nebo je podveden?*

„Co jsem měl ještě udělat?“

Texty na tento týden

J 18,37; Ř 3,23–26; Ř 5,8; Iz 5,1–4; Mt 21,33–39; Iz 53,4; Ř 3,1–4

Základní verš

„Pilát mu řekl: ‚Jsi tedy přece král?‘ Ježíš odpověděl: ‚Ty sám říkáš, že jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“ (J 18,37)

Před několika lety publikoval adventistický časopis *Guide* poučný příběh pro děti. Příběh ze středověku popisuje život chlapce Denise, sirotka, který žil u svých pěstounů. Denis vášnivě nenáviděl krále své země, protože když jednou jeho rodiče onemocněli, královi vojáci ho od nich proti jeho vůli odvedli a chlapec už své rodiče nikdy neviděl. Až mnohem později se dozvěděl, že je král oddělil, aby ochránil zdravé před nákazou strašnou nemocí – černým morem. Pravda o králi osvobodila Denise od nenávisti, kterou v sobě přechovával téměř celý život. Král jednal z lásky ke svému lidu.

Mnoho lidí se dnes dívá na Boha podobně jako malý Denis na krále. Zlo, kterého jsme svědky nebo které sami prožíváme, některé z nás přivádí k nenávisti nebo odmítání Boha. Kde je Bůh, když přichází utrpení? Pokud je Bůh dobrý, proč je zde tolik zla? Myšlenka vesmírného sporu nám pomáhá alespoň zčásti pochopit, co se ve světě odehrává, i když až bolestně mnoho otázek zůstává nezodpovězeno. Když však naše hledání odpovědí končí neúspěchem, můžeme se vždy znovu podívat na Ježíše na kříži a prostřednictvím jeho bolesti, utrpení a největší oběti vnímat, že Bohu opravdu lze důvěřovat. A to dokonce i tehdy, když máme příliš mnoho nezodpovězených otázek.

Osnova lekce

V této lekci ještě jednou nahlédneme do velkého biblického obrazu vesmírného sporu, který se týká Božího charakteru. Tentokrát se zaměříme více na výhled do budoucnosti, na to, jak tento spor dopadne a jak Bůh „očistí“ své jméno před celým vesmírem.

- ▶ J 18,36-37: Jistota Ježíšova vítězství ve velkém sporu (neděle)
- ▶ Ř 3,22–26: Velký spor a prokázání Boží spravedlnosti (pondělí)
- ▶ Iz 5,1–4; Mt 21,37–39: Velký spor a prokázání Boží lásky (úterý, středa)
- ▶ Ř 3,1–4; Zj 15,3: Očištění Božího jména před celým vesmírem (čtvrtek)

VÍTĚZNÝ KRISTUS

³⁶Ježíš řekl: „Moje království není z tohoto světa. Kdyby mé království bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán Židům; mé království však není odtud.“³⁷Pilát mu řekl: „Jsi tedy přece král?“ Ježíš odpověděl: „Ty sám říkáš, že jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“ (J 18,36.37)

Osobní studium

Ačkoli na tomto světě působí nepřítel, kterého sám Kristus označil za (samozvané) „kníže tohoto světa“ (J 12,31), skutečným Králem vesmíru je Ježíš Kristus. Ježíš pro nás vydobyl vítězství a v něm můžeme zvítězit i uprostřed obtíží a utrpení. A opravdu, Kristovy skutky brání nepříteli naplno použít svou moc.

Viděli jsme, že Písmo popisuje ďábla jako toho, kdo:

1. svádí celý svět od počátku (Zj 12,9; Mt 4,3; J 8,44; 2K 11,3; 1J 3,8);
2. pomlouvá a obviňuje Boha a v nebi žaluje na jeho lid (Zj 12,10; Zj 13,6; Jb 1–2; Za 3,1.2; Ju 1,9);
3. si uzurpuje moc nad tímto světem (J 14,30; J 16,11; Sk 26,18; 2K 4,4; Ef 2,2; 1J 5,19).

Co se z úvodních veršů (J 18,36.37) dozvídáme o díle Ježíše Krista v boji proti podvodům nepřítelů? Co to znamená, že Ježíš je Král?

Písmo učí, že satan je úhlavní nepřítel, podvodník, pomlouvač, žalobce a uzurpující vládce tohoto světa. Zároveň se však z Písma dozvídáme, že Ježíš je vítězem nad satanem ve všech ohledech:

1. Ježíš „přišel na svět, aby vydal svědectví pravdě“ (J 18,37);
2. Ježíš prostřednictvím kříže prokázal tím nejvyšším způsobem Boží dokonalou spravedlnost a lásku (Ř 3,25.26; Ř 5,8), čímž vyvrátil ďáblova pomlouvačná obvinění (Zj 12,10.11);
3. Ježíš nakonec zničí království ďábla, který „ví, jak málo času mu zbývá“ (Zj 12,12; porovnej s Ř 16,20), a Kristus „bude kralovat na věky věků“ (Zj 11,15).

Na tomto místě je třeba zdůraznit, že bez ohledu na to, co satan dělá, je již poraženým nepřítelem. Pro nás je důležité, abychom se každý den opírali o Kristovo vítězství a zároveň se vírou odvolávali na zaslíbení, která jsme díky kříži dostali.

Aplikace

V souvislosti s velkým sporem víme, která strana zvítězí. Jak naše každodenní rozhodnutí ovlivňují, na které straně nakonec skončíme? Jak se můžeme už dnes ujistit, že jsme opravdu na vítězné straně?

KRISTUS – SPRAVEDLIVÝ I OSPRAVEDLŇUJÍCÍ

²²Boží spravedlnost skrze víru v Ježíše Krista pro všechny, kdo věří. *Není totiž rozdíl: ²³všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy; ²⁴jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši. ²⁵Jeho ustanovil Bůh, aby svou vlastní smrtí se stal smírnou obětí pro ty, kdo věří. Tak prokázal, že byl spravedlivý, když již dříve trpělivě promíjel hříchy. ²⁶Svou spravedlnost prokázal i v nynějším čase, aby bylo zjevné, že je spravedlivý a ospravedlňuje toho, kdo žije z víry v Ježíše. (Ř 3,22–26)*

Osobní studium

Kristovy skutky neustále *hatí a ničí* ďáblovu dílo. Apoštol Jan píše: „Proto se zjevil Syn Boží, aby zmařil činy ďáblovy“ (1J 3,8) a „aby svou smrtí zbavil moci toho, kdo smrtí vládne, totiž ďábla“ (Žd 2,14). Úplná porážka nadvlády nepřítelů se však odehrává ve dvou fázích. V první fázi prostřednictvím svého díla na kříži Kristus vyvrátil satanovu pomlouvačnou obvinění. A ve druhé fázi bude satan zničen a jeho království rozbořeno.

Co prozrazuje úvodní text (Ř 3,22–26) a text Ř 5,8 o tom, jak Kristus vyvrací ďáblovu obvinění?

Poukázali jsme již na satanovy lži, kterými obviňuje Boha, že není zcela spravedlivý a milující. V Kristu však prostřednictvím

kříže Bůh poskytl nejvyšší projev své spravedlnosti a lásky.

Po Ježíšově smrti „satan pochopil, že byl odhalen. Nepadl andělé i celý vesmír měli možnost sledovat jeho jednání. Sám se projevil jako vrah. Protil krev Božího Syna, a tím se připravil o náklonnost nebeských bytostí.“ (DA 761; TV 489)

Přečti si texty Zj 12,10–12 a Gn 3,15. Jak tyto verše objasňují vesmírný význam Kristova vítězství na kříži?

Dějiny vykoupění nám poskytují řadu přesvědčivých důkazů, že Bůh vždy jedná tak, aby nakonec dosáhl toho, co je dobré pro všechny zúčastněné. Bůh Bible vždy dělá to nejlepší a nejvhodnější, co je vzhledem k probíhajícímu kosmickému konfliktu možné (Dt 32,4; 1S 3,18; Ž 145,17; Da 4,34; Abk 1,13; Zj 15,3; Gn 18,25).

Aplikace

Proč je projev Boží spravedlnosti a lásky ve vesmírném sporu tak důležitý? Když uvažuješ o kříži a o všech Božích skutcích v plánu vykoupění, jak jeho skutky posilují důvěru v Boží lásku, a to i uprostřed zkoušek a utrpení?

„PÍSEŇ MÉHO MILÉHO“

¹Zaspívám svému milému píseň mého milého o jeho vinici: „Můj milý měl vinici na úrodném svahu. ²Zkypřil ji, kameny z ní vybral a vysadil ušlechtilou révu. Uprostřed ní vystavěl věž i lis v ní vytesal a čekal, že vydá hrozny; ona však vydala odporná pláňata. ³Teď tedy, obyvateli Jeruzaléma a muži judský, rozhodněte spor mezi mnou a mou vinicí. ⁴Co se mělo pro mou vinici ještě udělat a já pro ni neudělal? Když jsem očekával, že vydá hrozny, jak to, že vydala odporná pláňata? (Iz 5,1–4)

Osobní studium

I uprostřed vesmírného sporu Bůh úžasnými způsoby projevuje svou lásku a spravedlnost. Někdo by se však mohl ptát: Měl Bůh udělat víc, než udělal, aby zabránil zlu a/nebo jej odstranil? Během našeho studia jsme poznali zázemí vesmírného sporu, který naznačuje, že Bůh jednal tak, aby respektoval svobodnou vůli nezbytnou pro maximální rozkvet vztahu lásky mezi ním a lidstvem. Kromě toho zjevně jednal v mezích morálních omezení (dohodnutých „pravidel hry“) v kontextu vesmírného sporu o jeho charakter. Tento spor může být vyřešen pouze projevy a důkazy jeho lásky.

Kdo mluví a o kom v úvodních verších (Iz 5,1–4)? Koho představují vinice a vinař? Jaký význam má jednání majitele vinice pro vinici? Jaký je výsledek?

V těchto verších Izajáš zpívá píseň o vinici. Vlastníkem vinice je sám Bůh a vinice představuje Boží lid (viz např. Iz 1,8 a Jr 2,21). Tuto píseň však můžeme aplikovat i na obraz toho, co Bůh dělá pro tento svět. Podle těchto veršů majitel vinice (Bůh) udělal vše, co mohl, pro rozkvet své vinice. Na vinici se měly urodit dobré hrozny, ale vyrostla na ní pouze „odporná pláňata“. Hebrejský termín by se dal doslova přeložit jako „páchnoucí ovoce“.

Verš Iz 5,3 se zaměřuje na slova samotného Boha, který lidi vyzývá, aby „rozhodli spor“ mezi ním a jeho vinicí. A v následujícím verši Bůh klade tu nejdůležitější otázku: „Co se mělo pro mou vinici ještě udělat a já pro ni neudělal? Když jsem očekával, že vydá hrozny, jak to, že vydala odporná pláňata?“ (Iz 5,4). Opravdu, co víc mohl udělat? Je fascinující, že sám Bůh žádá druhé, aby posoudili jeho jednání.

Aplikace

Uvažuj o kříži, na kterém se Bůh obětoval za všechny naše hříchy, v souvislosti se slovy „Co se mělo pro mou vinici ještě udělat a já pro ni neudělal?“ V čem tato slova nabývají v kontextu kříže zcela nového významu?

KRISTOVO PODOBENSTVÍ O ZLÝCH VINAŘÍCH

³⁷Nakonec k nim poslal svého syna; řekl si: „Na mého syna budou mít přece ohled!“ ³⁸Když však vinaři zhlédli syna, řekli si mezi sebou: „To je dědic. Pojd'te, zabijme ho, a dědictví připadne nám!“ ³⁹Chytili ho, vyvlekli ven z vinice a zabili. (Mt 21,37–39)

Osobní studium

V podobenství o zlých vinařích (Mt 21) Ježíš pokračuje tam, kde skončila píseň o vinici (Iz 5). Podobenství ještě výrazněji popisuje charakter majitele a to, co udělal ve prospěch vinice.

Přečti si text Mt 21,33–39 v kontextu otázky z Iz 5,4. Co víc ještě mohl Bůh udělat?

První část Kristova podobenství cituje přímo z písně Iz 5 o majiteli vinice a jeho vinici (viz Iz 5,2 a Mt 21,33). Ježíš pak dodává, že hospodář vinici „pronajal vinařům a odcestoval“ (Mt 21,33). Když však majitel vinice dvakrát poslal své služebníky (proroky) posbírat úrodu, vinaři, kteří měli vinici pronajatou, zbili a zabili jeho služebníky (Mt 21,34–36). Nakonec poslal svého syna (Ježíše) s tím, že na jeho „syna budou mít přece ohled“ (Mt 21,37). Ale zavraždili i syna, protože si řekli: „To je dědic. Pojd'te, zabijme ho, a dědictví připadne nám!“ (Mt 21,38). A nakonec to i udělali: „Chytili ho, vyvlekli ven z vinice a zabili“ (Mt 21,39).

Co víc mohl udělat? Otec nás tak miloval, že dal svého milovaného Syna (J 3,16). Jde-li o takový vesmírný konflikt, jak je zde naznačeno, nemohl být předčasně urovnán použitím Boží moci, ale vyžadoval nejprve veřejné zjevení Božího charakteru. To se uskutečnilo prostřednictvím Kristova díla (Ř 3,25.26; Ř 5,8). Co víc bychom si mohli přát, než že se Bůh (v Kristu) vydal na smrt za nás, aby nás mohl ospravedlnit, aniž by jakýmkoli způsobem slevil ze své spravedlnosti a dokonalé lásky?

Událost kříže ukazuje, že Bůh udělal vše, co se dalo, aby zmírnil a odstranil zlo, aniž by nějak negativně ovlivnil růst skutečné lásky. Kdyby měl Bůh k dispozici nějakou vhodnější cestu, nevybral by si ji? Přestože lidé ve vesmírném sporu nesmírně trpí, nejvíce ze všech trpí samotný Bůh. Když se podíváme na kříž, můžeme vidět, jak ohromné utrpení a jakou nesmírnou bolest přinesl hřích samotnému Bohu. Ale svoboda vycházející z podstaty lásky je tak posvátná, že Kristus byl ochoten to vše pro nás podstoupit.

Aplikace

Přečti si verš Iz 53,4. Či „nemoci“ a „bolesti“ nesl Kristus až na kříž? Co se z toho dozvídáme o všem, co pro nás Bůh udělal a co ho stála naše záchrana?

OČIŠTĚNÍ BOŽÍHO JMÉNA

¹Co má tedy žid navíc? A jaký je užitek obřizky? ²Veliký v každém ohledu! Předně ten, že židům byla svěřena Boží slova. ³A co když někteří byli nevěrní? Nezruší jejich nevěrnost věrnost Boží? ⁴Naprosto ne! Ať se ukáže, že Bůh je pravdivý, ale „každý člověk lhář“, jak je psáno: „Aby ses ukázal spravedlivý ve svých slovech a zvítězil, přijdeš-li na soud.“ (Ř 3,1–4)

A zpívali píseň Božího služebníka Mojžíše a píseň Beránkovu: „Veliké a podivuhodné jsou tvé činy, Pane Bože všemohoucí; spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů.“ (Zj 15,3)

Osobní studium

Bůh nakonec obhájí své jméno ve všech směrech. Prostřednictvím toho, jak se Otec, Syn a Duch svatý podíleli na plánu vykoupení, se dokonalá Boží spravedlnost a láska projeví nade vší pochybnost (viz Ř 3,25.26; Ř 5,8).

Uvažuj o úvodních verších (Ř 3,1–4) v kontextu veršů Iz 5,3.4. Co se z nich dozvídáme o Bohu, který se ve vesmírném sporu obhájil jako spravedlivý a laskavý?

V Římanům 3 a Izajášovi 5 vidíme, že Bůh (v určitém omezeném smyslu) vyzývá obyčejné stvořené bytosti (lidí), aby posoudili jeho charakter, i když na to nemáme nárok, právo ani postavení. Nakonec, až budou otevřeny všechny „knihy“, uvidíme důkaz, že Bůh je dokonale spravedlivý a jedná čestně. Bůh se obhájí před vším inteligentním stvořením.

Přečti si verše Zj 15,3 a Zj 19,1–6. Co tyto verše říkají o obhájení Božího jména na konci věků?

V celém Písmu vidíme, že Bohu záleží na tom, abychom ho správně vnímali. Proč? Nemůžeme mít totiž hluboký vztah lásky s někým, o jehož charakteru pochybujeme

a komu nedůvěřujeme. Pokud by někdo řekl vašemu nynějšímu nebo budoucímu manželskému partnerovi hrozné lži o vašem charakteru, udělali byste vše možné pro to, abyste taková tvrzení vyvrátili. Pokud by totiž váš partner těmto lžím uvěřil, zničilo by to váš láskyplný vztah.

Díky kříži a zjevenému plánu vykoupení nakonec všichni uznají, že Bůh je laskavý a spravedlivý. V předadventním soudu se Bůh obhájí před celým vesmírem.

A nakonec se Bůh obhájí i po Ježíšově příchodu, při soudu během milénia, kdy budou vykoupení dokonce „soudit anděly“ (1K 6,2.3). Vykoupení dostanou příležitost přezkoumat záznamy a sami se přesvědčit, proč Bůh jednal tak, jak jednal, a že všechny Boží soudy byly vždy a jen dokonale spravedlivé a laskavé. Kdo z nás nemá mnoho otázek, na které potřebuje znát odpověď? Než bude všemu konec, dostaneme odpovědi i na naše – často palčivé a bolestné – otázky (viz 1K 4,5).

Nakonec se skloní každé koleno a každý jazyk vyzná, že Ježíš je Pán (Fp 2,10.11). To vše je součástí obhájení Božího charakteru.

Aplikace

Až budeme znát pozadí všech událostí, uznáme, že náš nebeský Otec pro nás udělal to nejlepší, co mohl. Může ti toto vědomí pomáhat již dnes, kdy prožíváš něco těžkého a máš otázky bez odpovědí?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 42. kapitulu „Vítězství lásky“ z knihy *Velké drama věků* (GC 662–678; VDV 427–437), případně také z knihy *Svědectví pro církev* (9. svazek) kapitulu „Odměna za spravedlivé úsilí“ (9T 285–288).

„Všechno, co nás v Boží prozřetelnosti mátló, nám bude vyjasněno v budoucím světě. Všechno nepochopitelné bude vysvětleno. Odhalí se nám tajemství milosti. Tam, kde naše omezená lidská mysl nacházela jen zmatek a nesplněná zaslíbení, uvidíme nejdokonalejší a nejkrásnější harmonii. Poznáme, že nekonečná láska nám pomohla při prožívání zkušeností, které se nám zdály být velmi těžké. Když pochopíme něžnou péči toho, který působí, že všechny věci spolupracují pro naše dobro, budeme mít nevýslovnou radost a cítit plnost slávy.“ (9T 286)

Otázky k rozhovoru

1. *Kdy a v čem jste měli problém pochopit Boží jednání? V čem je pro vás potěšením vědomí, že Bůh všechny naše nejasnosti nakonec vyjasní?*
2. *Uvažujte, čeho se Kristus vzdal, aby se stal člověkem a zemřel za tento svět. Zamyslete se nad tím, co se z toho dozvídáme o Boží lásce a o tom, zda můžeme Bohu důvěřovat. Co víc mohl Bůh udělat?*
3. *Co je důležité na Božím „jménu“? Jaké důsledky má pro nás, když se nazýváme křesťany? Jakými způsoby křesťané znevažovali Kristovo jméno? Co můžeme udělat v našem okolí, abychom lidem ukázali, jak vypadá následování Krista v praxi?*
4. *I naše nejlepší „odpovědi“ týkající se problému zla jsou v konečném důsledku nedostatečné a neúplné. Co můžeme v praxi udělat, abychom se přiblížili k těm, kdo trpí? Jak můžeme pomáhat zmírňovat utrpení v tomto světě, zatímco čekáme na závěrečné, eschatologické řešení problému zla, které může přinést pouze Bůh?*
5. *Zamyslete se více nad textem Iz 53,4, o skutečnosti, že Kristus nesl naše „nemoci“ a „bolesti“. Co z toho, co se stalo na kříži, nám pomáhá pochopit (1) plán spasení a (2) co Boha stála naše záchrana?*

Dvě největší přikázání: Láska a spravedlnost

Texty na tento týden

Mt 22,34–40; Za 7,9–12; Ž 82; Mi 6,8; Mt 23,23–30; L 10,25–37

Základní verš

„Řekne-li někdo: ‚Já miluji Boha,‘ a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí.“ (1J 4,20)

Jako křesťané věříme, že Bůh nakonec vše urovná a dá do pořádku. Zároveň vnímáme, že záleží na tom, co jako křesťané děláme tady a teď. Přestože kolem nás existuje mnoho nespravedlnosti a zla, které Bůh prozatím neodstraní (probíhá vesmírný konflikt), neznamená to, že bychom se v nějaké míře nemohli podílet na zmírnění utrpení a zla, kterých jsme svědky. Ve skutečnosti je takové jednání pro nás povinností.

Ukázali jsme si už, že láska a spravedlnost spolu souvisí a jsou neoddělitelné. Bůh miluje spravedlnost. A milujeme-li Boha, pak budeme i my milovat spravedlnost.

Stejně je to i s láskou k bližním. Pokud milujeme Boha, budeme milovat jeden druhého. Nedílnou součástí lásky k bližnímu je projevování zájmu o blaho lidí kolem nás. Když jiné sužuje chudoba, útlak nebo jakákoli nespravedlnost, mělo by nás to znepokojovat. Když někdo prožívá útlak, neměli bychom nad tím zavírat oči. Namísto toho bychom si měli klást otázku, co můžeme udělat, jednotlivě i společně, abychom prosazovali Boží lásku a spravedlnost způsobem, který bude v našem zničeném světě zrcadlit dokonalý charakter spravedlnosti a lásky našeho Boha.

Osnova lekce

Dosud jsme mluvili o Bohu a jeho charakteru, v němž se projevuje láska a spravedlnost. V této lekci se zaměříme na biblické učení o Boží touze, aby se právě tyto rysy jeho povahy odrážely i v životech jeho dětí.

- ▶ Mt 22,24–40: Největší přikázání: láska k Bohu a k bližním (neděle)
- ▶ Za 7,9–12: Naše nejčastější selhání: neláska k Bohu i k bližním (pondělí)
- ▶ Ž 82: Boží láska prosazující spravedlnost (úterý)
- ▶ Mt 23,23: Výzva k usilování o spravedlivou společnost (středa)
- ▶ L 10,25–37: Podobenství o lásce k Bohu a k bližním (čtvrtek)

DVĚ NEJVĚTŠÍ PŘIKÁZÁNÍ

³⁴Když se farizeové doslechli, že umlčel saduceje, smluvili se ³⁵a jeden jejich zákoník se ho otázal, aby ho pokoušel: ³⁶„Mistře, které přikázání je v zákoně největší?“ ³⁷On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ ³⁸To je největší a první přikázání. ³⁹Druhé je mu podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“ ⁴⁰Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci.“ (Mt 22,34–40)

Osobní studium

Chceme-li se zamyslet nad tím, co bychom mohli udělat jako jednotlivci i jako společenství, abychom podpořili Boží lásku a spravedlnost v našem světě, začněme tím, že se zaměříme na to, co nám Bůh přikázal.

Jak Ježíš odpověděl na zákoníkovu otázku v úvodním textu (Mt 22,34–40)?

Podle samotného Ježíše „největší a první“ přikázání zní: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ A Ježíš dodává: „Druhé je mu podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.““ Tato dvě přikázání však nestojí osamocně. Ježíš dále říká: „Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci“ (Mt 22,37–40). Obě přikázání jsou citáty ze Starého zákona.

Přečti si Mt 19,16–23. Jak souvisí Ježíšovy odpovědi na otázky bohatého mladíka s jeho odpověďmi na otázku zákoníka v Mt 22?

O co jde v tomto příběhu? Proč Ježíš odpovídal právě tímto způsobem? Co se můžeme naučit z obou těchto setkání?

„Kristus mu ukázal jediný způsob, jakým je možno získat křesťanskou povahu. Jeho slova se sice zdála být tvrdá a přísná, ale byla moudrá. Jedinou nadějí bohatého mladíka bylo je přijmout a řídit se jimi. Vysoké postavení a majetek měly na jeho povahu špatný vliv a postupně by zcela vytlačily Boha z jeho srdce. Kdyby byl mladík odepřel Bohu větší či menší část svého jmění, ponechal by si něco, co by podlamovalo jeho mravní sílu a schopnosti. Věci tohoto světa totiž navzdory své malichernosti a pomíjivosti dokážou člověka zcela pohltit.“ (DA 520; TV 331)

Aplikace

Všichni zřejmě nejsme povoláni prodat všechno, co máme, jak k tomu vyzval Ježíš bohatého mládence. Na čem můžeš ty osobně lpět tolik, že kdyby ses toho nevzdal, mohlo by tě to vést na zahynutí?

DVA NEJVĚTŠÍ HŘÍCHY

⁹Toto praví Hospodin zástupů: Vynášejte pravdivé rozsudky a ať každý prokazuje svému bratru milosrdenství a slitování. ¹⁰Neutiskujte vdovu a sirotka, bezdomovce a trpícího, nikdo ať ve svém srdci nezamýšlí proti bratru nic zlého. ¹¹Ale oni tomu odmítli věnovat pozornost, svéhlavě se obrátili zády a zacpali si uši, aby neslyšeli. ¹²Srdce měli jako z křemene a neslyšeli zákon ani slova, která posílal Hospodin zástupů svým duchem skrze dřívější proroky. Proto je postihlo velké rozlíčení Hospodina zástupů. (Za 7,9–12)

Osobní studium

Podle samotného Ježíše jsou dvě největší přikázání láska k Bohu a vzájemná láska. Naplňování těchto přikázání v sobě zahrnuje přinášení obětí, které konkrétně a jasně vyjadřují lásku k druhým. Právě tak se „chodí“ v Ježíšových stopách.

Jsou-li dvě největší přikázání láska k Bohu a láska k druhým, jaké jsou potom dva největší hříchy?

Přečti si text Ž 135,13–19. Co tyto verše prozrazují o hříchu, před nímž Písmo velmi často varuje?

Starý zákon opakovaně zdůrazňuje, jak velký význam má láska k Bohu (viz Dt 6,5). Tento důraz je silně propojen s velkým hříchem modlářství, které je opakem lásky k Bohu.

Co Bůh odsuzuje v úvodním textu pro roka Zacharjáše (Za 7,9–12)? Jak to spolu

s hříchem modlářství souvisí se dvěma velkými přikázáními?

Bůh reaguje hněvem motivovaným láskou nejen na hřích modlářství. Svůj hněv míří i na špatné zacházení s jeho lidem, ať už individuální nebo kolektivní. Bůh se zlobí na nespravedlnost, protože Bůh je láska.

Dva velké hříchy zdůrazňované ve Starém zákoně se týkají dvou velkých přikázání: milovat Boha a milovat bližního. Dva největší hříchy jsou vlastně nedostatkem lásky. Nemůžeme zachovávat přikázání, pokud nemilujeme Boha a pokud nemilujeme druhé.

Apoštol Jan na to upozorňuje následovně: „Řekne-li někdo: ‚Já miluji Boha,‘ a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí. A tak máme od něho toto přikázání: Kdo miluje Boha, ať miluje i svého bratra“ (1J 4,20.21).

Aplikace

Jak bys někomu vysvětlil, že lásku k Bohu nelze oddělit od lásky k druhým? Jak rozumíš nezrušitelnému propojení mezi láskou k Bohu a láskou k bližnímu?

BŮH MILUJE SPRAVEDLNOST

¹V shromáždění bohů postavil se Bůh, vykoná soud mezi bohy: ²„Dlouho ještě chcete soudit proti právu, stranit svévolníkům?“ ³Dopomozte nuznému a sirotkovi k právu, poníženému a chudému zjednejte spravedlnost, ⁴pomozte vyváznout nuznému ubožáku, svévolným ho vytrhněte z rukou!“ ⁵Nic nevědí, nic nechápou, chodí v tmách, a celá země v základech se hroutí. ⁶„Ač jsem řekl: „Jste bohové, všichni jste synové Nejvyššího,“ ⁷zemřete těž jako jiní lidé, padnete tak jako každý vladař.“ ⁸Bože, povstaň, rozsud' zemi, dědičně ti patří všechny pronárody! (Ž 82)

Osobní studium

Písmo zdůrazňuje, že Bůh miluje spravedlnost a nenávidí zlo (např. Ž 33,5; Iz 61,8). Bůh je hluboce znepokojen nespravedlností. Vyvolává u něj spravedlivé rozhořčení a snahu ochránit všechny, kteří jsou oběťmi nespravedlnosti. Ve Starém i Novém zákoně se Bůh horlivě zastává ponižovaných a utlačovaných. Zároveň opakovaně vyjadřuje spravedlivý hněv proti pronásledovatelům a utiskovatelům.

Jak úvodní text (Ž 82) vyjadřuje Boží péči o spravedlnost v tomto světě? Jaký význam to má pro nás dnes?

Tato pasáž podle mnoha komentářů kritizuje pozemské vládcy zodpovědné za nespravedlnost ve společnosti. Zároveň odkazuje na Boží soud nad nebeskými vládci („bohy“), kteří stojí v pozadí za zkorumpovanými pozemskými soudci a vládci (jedná se tedy o démonické síly). Ptá se jich: „Dlouho

ještě chcete soudit proti právu, stranit svévolníkům?“ (Ž 82,2). Bůh je obviňuje, že se nezastávají těch nejslabších ve společnosti a že nedělají nic pro záchranu potřebných z rukou svévolníků (Ž 82,3.4).

Starozákonní proroci opakovaně vyzývají ke spravedlnosti. Je třeba zdůraznit, že se nejedná jen o jakési okrajové téma Bible. Naopak, jde o ústřední bod poselství proroků v celém Starém zákoně i toho, co kázal a dělal Ježíš Kristus zde na zemi.

Není tajemstvím, co si Bůh přeje a co vyžaduje od těch, kdo tvrdí, že ho milují a poslouchají. Jasně to zdůrazňuje například prorok Micheáš: „Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem“ (Mi 6,8).

Tento postoj se opakuje v celém Písmu. Ježíš řekl: „Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým“ (J 13,35; porovnej s 1J 4,8–16).

Aplikace

Jak by vypadaly naše rodiny a sbory, kdybychom se soustředili na poselství z Mi 6,8 a tento požadavek uváděli do praxe slovem i skutkem? Jak bys mohl ty sám lépe uplatňovat principy popsané v tomto verši?

VÝZVY K NASTOLENÍ SPRAVEDLNOSTI

Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Odevzdáváte desátky z máty, kopru a kmínu, a ne dbáte na to, co je v Zákoně důležitější: právo, milosrdenství a věrnost. Toto bylo třeba činit a to ostatní nezanedbávat. (Mt 23,23)

Osobní studium

Proroci v Písmu neustále připomínají Boží volání po spravedlnosti ve společnosti. Bible znovu a znovu neváhá upozorňovat na problémy nespravedlnosti a útlaku. Výzva, aby Bůh „soudil“ nebo „vynesl soud“, je ve své podstatě voláním, aby Bůh nastolil spravedlnost.

Vzpomeňme například proroka Izajáše. Ten velmi otevřeně upozorňuje na problém nespravedlnosti v Izraeli. Jeho slova a volání po spravedlnosti bychom si měli vzít k srdci i dnes: „Učte se činit dobro. Hleďte právo, zakročte proti násilníku, dopomozte k právu sirotkovi, ujímejte se pře vdovy“ (Iz 1,17). V desáté kapitole volá „běda“ proti těm, „kdo vydávají zlá ustanovení, a těm, kdo předepisují trápení, aby převraceli právní nárok chudých“ (Iz 10,1.2; ČSP). Zároveň varuje: „Co uděláte v den navštívení a ve zkáze, jež přijde zdaleka? Ke komu utečete pro pomoc a kde zanecháte svou slávu?“ (Iz 10,3; ČSP).

Podobné poselství od Hospodina hlásá i prorok Jeremjáš: „Běda, kdo staví svůj dům

nespravedlností a své pokojíky na střeše bezprávím, svého bližního nutí pracovat zadarmo a jeho výdělek mu nedává. [...] Zdali se tvůj otec nenajedl a nenapil? Když uplatňoval právo a spravedlnost, tehdy se mu dobře vedlo. Když se zastával utištěného a ubožáka, tehdy bývalo dobře. Zda to neznamená, že mě znal?“ (Jr 22,13.15.16).

Přečti si text Mt 23,23–30. Co podle těchto veršů považuje Ježíš za nejdůležitější? Co má na mysli, když mluví o tom, co je „důležitější“?

Bylo by mylné se domnívat, že na problém nespravedlnosti poukazovali jen starozákonní proroci. V mnoha příkladech v Ježíšově službě jasně vidíme, že tato otázka byla nesmírně důležitá i pro něj. Úvodní text velmi jasně ukazuje Ježíšův nesmiřitelný postoj k pokryteckému jednání zákoníků a farizeů, kteří zanedbávají „co je v Zákoně důležitější: právo, milosrdenství a věrnost“ (Mt 23,23). V paralelní pasáži u Lukáše Ježíš říká „běda“ farizeům, kteří „nedbají“ (ř. doslova „zanedbávají“ nebo „porušují“) „na spravedlnost a lásku, kterou žádá Bůh“ (L 11,42).

Aplikace

Změnil by se tvůj život, kdyby ses dnes měl zaměřit na to, „co je v Zákoně důležitější“? Pokud ano, v čem? Jak se projevuje, když někdo dává důraz na „desátky z máty, kopru a kmínu“, ale zapomíná na to, „co je v Zákoně důležitější“?

KDO JE MŮJ BLIŽNÍ?

³³ „Ale když jeden Samařan na své cestě přišel k tomu místu a uviděl ho, byl pohnut soucitem; ³⁴ přistoupil k němu, ošetřil jeho rány olejem a vínem a obvázal mu je, posadil jej na svého meze-ka, zavezl do hostince a tam se o něj staral. ³⁵ Druhého dne dal hostinskému dva denáry a řekl: „Postarej se o něj, a bude-li tě to stát víc, já ti to zaplatím, až se budu vracet.“ ³⁶ Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?“ ³⁷ Zákoník odpověděl: „Ten, který mu prokázal milosrdenství.“ Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak.“ (L 10,33–37)

Osobní studium

V příběhu zaznamenaném v L 10,25–37 Ježíš nejprve potvrzuje platnost dvou nejdůležitějších přikázání: milovat Boha a milovat bližního. Tehdy se „jeden zákoník“ chce „ospravedlnit“, a proto se Ježíše ptá: „A kdo je můj bližní?“ (L 10,29). V reakci na to Ježíš vypráví nám známé, ale v té době šokující podobenství o milosrdném Samařanu.

Přečtěte si *podobenství o milosrdném Samařanu* (L 10,25–37). Co říká tato pasáž ve světle výzev proroků ke konání milosrdenství a spravedlnosti? Jakým způsobem různé skupiny lidí páchaly během lidské historie nespravedlnost na těch „druhých“?

Ježíš o spravedlnosti nejen mluvil, on ji přišel uskutečnit. Kristus byl a bude naplněním volání a touhy proroků po spravedlnosti (viz L 4,16–21 v kontextu Iz 61,1,2). On je touhou lidí všech národů, zejména těch, kteří si uvědomují, že potřebují záchranu.

V přímém protikladu k nepříteli, který se chopil moci a uzurpoval si Boží trůn,

Ježíš se snížil a ztotožnil s těmi, kteří jsou v područí hříchu, nespravedlnosti a útlaku (aniž by byl sám nakažen hříchem). Porazil nepřítel tím, že z lásky sám sebe vydal, aby tak nastolil spravedlnost. On je spravedlivý a ospravedlňuje všechny, kdo věří. Pokud tvrdíme, že bereme vážně Zákon, jehož platnost Ježíš potvrdil svou smrtí, pak musíme brát vážně i to, „co je v Zákoně důležitější“.

Ž 9,9,10 říká: „Rozsoudí svět spravedlivě, povede při národů dle práva. Hospodin je zdeptanému nedobytným hradem, v dobách soužení je hradem nedobytným.“ Podobně Ž 146,7–9 dodává, že Bůh „utištěným dopomáhá k právu, hladovým chléb dává. Hospodin osvobozuje vězně. Hospodin otvírá oči slepým, Hospodin sehnuté napřimuje, Hospodin miluje spravedlivé. Hospodin ochraňuje ty, kdo jsou bez domova, ujímá se sirotka i vdovy, svévolným však mate cestu.“

Může snad Boží slovo nějak jasněji zdůraznit, že máme pomáhat a sloužit lidem kolem nás, kteří jsou v nouzi a trpí?

Aplikace

Co se můžeme naučit ze života a služby Ježíše o pomoci potřebným? I když nedokážeme dělat zázraky jako on, mnoha lidem v nouzi a v ohrožení bychom mohli takovou „zázračnou“ pomoc poskytnout. Jak?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 29. kapitolu „Sobota“ z knihy *Touha věků* (DA 281–289; TV 176–181).

„Zvědové se neodvážili Ježíši odpovědět v přítomnosti tolika lidí. Báli se, aby se nedostali do těžkostí. Věděli, že Ježíš mluví pravdu. Raději by nechali člověka trpět, než by porušili své zvyky. Zvíře by však zachránili, protože jinak by jeho majitel utrpěl škodu. Měli větší péči o němou tvář než o člověka stvořeného k Božímu obrazu. Tak se projevuje každé falešné náboženství. Začíná jako lidská touha vyvýšit se nad Boha, a potom člověka ponižuje hůře než zvíře. Každé náboženství, jež bojuje proti Boží svrchovanosti, připravuje člověka o slávu, kterou měl při stvoření a kterou mu chce Kristus vrátit. Falešná náboženství vedou své stoupence k tomu, že přehlížejí potřeby, utrpení a práva lidí kolem sebe. Evangelium staví člověka velmi vysoko, stále má na paměti, že byl vykoupen Kristovou krví, a proto učí citlivému přístupu ke všem potřebným a trpícím. Pán Bůh řekl: ‚Způsobím, že člověk bude vzácnější než ryzí zlato, člověk bude nad zlato z Ofíru‘ (Iz 13,12).

Když se Ježíš zeptal farizeu, zda je správné konat v sobotu dobré skutky, nebo zlé, zachránit život, nebo jej zmařit, nastavil tím zrcadlo jejich bezbožným úmyslům. S nenávistí v srdci usilovali o jeho smrt, zatímco on zachraňoval život a přinášel radost celým zástupům. Bylo lepší v sobotu zabít, jak měli v plánu, nebo uzdravit nemocného, jako to udělal on? Bylo správnější uvažovat v svatý Boží den o vraždě, nebo mít v srdci lásku ke všem lidem a projevovat ji skutky milosrdenství?“ (DA 286.287; TV 179.180)

Otázky k rozhovoru

1. Proč a jak „falešná náboženství vedou své stoupence k tomu, že přehlížejí potřeby, utrpení a práva lidí kolem sebe“? Co můžeme dělat, abychom se cíleně vyhnuli takové nedbalosti v našich církevních společenstvích i mimo ně?
2. Kdo je můj bližní? A kdo je tvůj bližní? Jakými praktickými způsoby nás může následování Krista učinit podobnějšími Samařanovi, který překročil tehdejší hranice a předsudky, aby projevil lásku bližnímu?
3. Pokud Bůh miluje spravedlnost a milosrdenství, co můžeme dělat, abychom jednali v souladu s tím, na čem Bohu nejvíce záleží? Jak se můžeme více zaměřit na to, co Ježíš označil za důležitější „v Zákoně“?
4. Když přemýšlíme a mluvíme o soudu, mějme na paměti, že Ježíš dává v souvislosti se soudem hlavní důraz na to, zda a do jaké míry aktivně milujeme druhé, zejména ponižované a utlačované. Uvažujte nad tím v kontextu veršů Mt 25,31–46.

Láska je naplněním zákona

Texty na tento týden

Ex 20,1–17; Ř 6,1–3; Ř 7,7–12; Jr 31,31–34; Mt 23,23.24; Jk 2,1–9

Základní verš

„Nikomu nebudte nic dlužni, než abyste se navzájem milovali, neboť ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon.“ (Ř 13,8)

Při rozhodování o problematickém členovi řekl jeden bratr z výboru sboru kazatelů: „Nemůžeme se rozhodovat na základě soucitu.“ Nemůžeme? Kazatel přemýšlel, jaké chápání Boha a Božího zákona má asi tento člověk. Soucit určitě musí být základem našeho přístupu k lidem – zejména k těm, kteří udělali chybu. Soucit je nedílnou součástí lásky, a jak říká úvodní text, milovat bližního znamená naplnit zákon.

Pokud je láska skutečně naplněním zákona, pak bychom si měli dávat pozor, abychom nepřemýšleli bez lásky o zákonu, ani bez zákona o lásce. V Písmu patří láska a zákon k sobě. Božský Zákonomáre je láska, a proto je Boží zákon zákonem lásky. Jak čteme v knize *Perly moudrosti*, zákon „vyjadřuje Boží povahu“ (COL 305; PM 156).

Boží zákon není souborem abstraktních principů, ale komplexem příkazů a pokynů, jejichž cílem je naše dobro. Boží zákon je ve své celistvosti vyjádřením lásky samotného Boha.

Osnova lekce

V průběhu dvanácti předchozích lekcí jsme společně poznávali ze stránek Písma Boha a jeho jedinečný charakter lásky a spravedlnosti. Žel, že mnohdy i v křesťanském prostředí bývají láska (milost) a spravedlnost (zákon) vnímány jako protiklady. V závěrečné lekci se proto podíváme, proč Bible představuje tyto dva rysy jako nerozlučnou dvojici, která se jedinečně projevuje nejen u Boha, ale má být patrná i v našem životě.

- ▶ Ex 20,1–17: Desatero jako zákon lásky (neděle)
- ▶ Ř 7,7–12: Svatý, dobrý a spravedlivý zákon (pondělí)
- ▶ Jr 31,33.34: Zákon, milost a Boží charakter (úterý)
- ▶ Ř 13,8–10: Láska jako naplnění zákona (středa)
- ▶ Jk 2,1–9: Pozvání k činné lásce (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ZÁKON LÁSKY

¹Bůh vyhlásil všechna tato přikázání: ²„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. ³Nebudeš mít jiného boha mimo mne. ⁴Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. ⁵Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ⁶ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají. (Ex 20,1–6)

Osobní studium

Boží zákon není souborem abstraktních principů. Boží zákon je vyjádřením vztahu. Velmi zřetelně je to vidět v Desateru. Již v rajske zahradě platily základní principy Desatera, principy lásky, které měly určovat vztah mezi Bohem a lidmi a mezi lidmi navzájem.

Desatero vyhlášené v Ex 20 a později zapsané na kamenné desky, dostali Izraelci v kontextu smluvního vztahu. Přikázání byla zapsána poté, co Hospodin vysvobodil lid z Egypta. Vycházejí z Boží lásky a z jeho zaslíbení daných Izraeli (viz Ex 6,7,8 a Lv 26,12). Zaměřují se na dvě oblasti – rozvoj vztahu člověka k Bohu a na budování vzájemných vztahů mezi lidmi.

Přečti si Desatero v Ex 20,1–17. Jak tento text odhaluje dva základní principy – lásku k Bohu a lásku k druhým?

První čtyři přikázání se zabývají vztahem člověka s Bohem a následujících šest přikázání určuje pravidla pro mezilidské

vztahy. Náš vztah k Bohu i k druhým lidem se musí řídit zásadami Božího zákona.

Dvě části zákona přímo odpovídají tomu, co Ježíš označil za dvě největší přikázání – „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí“ (Mt 22,37; porovnej s Dt 6,5) a „Miluj svého bližního jako sám sebe“ (Mt 22,39; porovnej s Lv 19,18).

První čtyři přikázání ukazují, že Boha máme milovat celou svou bytostí. Dalších šest přikázání popisuje, že lidi kolem nás máme milovat jako sami sebe. Ježíš jasně říká, že tato dvě velká přikázání lásky jsou neoddělitelně spojena se zákonem. „Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proci“ (Mt 22,40).

Celý Boží zákon je tedy založen na Boží lásce. Jeho láska a zákon jsou neoddělitelné. Často slyšíme lidi říkat: *Nepotřebujeme dodržovat zákon, stačí milovat Boha a milovat druhé.* Proč tato myšlenka není v souladu s Písmem?

Aplikace

Jak bychom Bohu nebo druhým lidem mohli projevat lásku, pokud zároveň setrváváme ve vzpouře a porušujeme některé z deseti přikázání?

ZÁKON JE SVATÝ, SPRAVEDLIVÝ A DOBRÝ

7Co tedy máme říci? Že zákon je hříšný? Naprosto ne! Ale hřích bych byl nepoznal, kdyby nebylo zákona. Vždyť bych neznal žádostivost, kdyby zákon neřekl: „Nepožádáš!“⁸Hřích použil tohoto přikázání jako příležitosti, aby ve mně probudil všechnu žádostivost; bez zákona je totiž hřích mrtev. ⁹Já jsem kdysi žil bez zákona, když však přišel zákon, hřích ožil, ¹⁰a já jsem zemřel. Tak se ukázalo, že právě přikázání, které mi mělo dát život, přineslo mi smrt. ¹¹Hřích použil přikázání jako příležitosti, aby mne oklamal a tak mě usmrtil. ¹²Zákon je tedy sám v sobě svatý a přikázání svaté, spravedlivé a dobré. (Ř 7,7–12)

Osobní studium

Láska je základem Božího zákona. Když Bůh potvrzuje platnost zákona, potvrzuje tím svou lásku. To je také důvod, proč Ježíš zemřel za hříšníky. Nejenže tím zachoval zákon, ale může nám zároveň udělovat milost. Tak může být Bůh nejen spravedlivý, ale může i udělovat spravedlnost těm, kdo věří (Ř 3,25.26). Z Boží strany jde o úžasný projev lásky. Zároveň je třeba říci, že zákon není procesem vykoupění zrušen, naopak potvrzuje se jeho pokračující platnost.

Přečti si verše Ř 6,1–3 v kontextu úvodního textu (Ř 7,7–12). Soustřeď se přitom na verš 7,12. Co se z těchto veršů dozvídáme o platnosti zákona, dokonce i po Kristově smrti?

Zatímco někteří jsou přesvědčeni, že milost a vykoupění ruší zákon, apoštol Pavel má velmi jasno v tom, že nemáme „dále žít v hříchu, aby se rozhojnila milost“ (Ř 6,1). Ukazuje, že ti, kdo jsou vírou v Kristu, byli „pokřtěni v jeho smrt“ (Ř 6,3), a proto se mají považovat za mrtvé pro hřích a živé pro Krista.

Boží zákon není hřích, ale – mimo jiné – nám odhaluje podstatu hříchu a naši hříšnost. Právě proto: „Zákon je tedy sám v sobě svatý a přikázání svaté, spravedlivé a dobré“ (Ř 7,12). Zákon nám velmi jasně ukazuje, jak moc potřebujeme spasení a vykoupění, které přicházejí jedině skrze Krista. Proto na otázku: „To tedy vírou rušíme zákon?“ Pavel jasně odpovídá: „Naprosto ne! Naopak, zákon potvrzujeme“ (Ř 3,31).

Kristus nepřišel zákon zrušit, ale splnit vše, co bylo zaslíbeno v Zákoně a v Prorocích. Proto Ježíš zdůrazňuje: „Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane“ (Mt 5,18).

Samotný Boží zákon představuje Boží svatost – jeho dokonalý charakter lásky, spravedlnosti, dobroty a pravdy (Lv 19,2; Ž 19,8.9; Ž 119,142.172). V této souvislosti je důležité, že podle Ex 31,18 sám Bůh napsal Desatero na kamenné desky. Přikázání zaznamenaná na kameni jsou svědectvím neměnného Božího charakteru a jeho morální vlády, která je založena na lásce – ústředním tématu velkého sporu.

Aplikace

Jak nám spojení mezi zákonem a láskou pomáhá lépe porozumět Ježíšovým slovům „Milujete-li mne, budete zachovávat má přikázání“ (J 14,15)?

ZÁKON A MILOST

³³*Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po onech dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.*

³⁴*Už nebude učit každý svého bližního a každý svého bratra: „Poznávejte Hospodina!“ Všichni mě budou znát, od nejmenšího do největšího z nich, je výrok Hospodinův. Odpustím jim jejich nepravost a jejich hřích už nebudu připomínat.“ (Jr 31,33.34)*

Osobní studium

Ukázali jsme si už, že zákon a milost si vzájemně neodporují. Naopak, plní v díle spasení různé funkce, v souladu s Boží láskou a spravedlností. Uvažování, že mezi zákonem a milostí existuje rozpor, by rozhodně zmátlo starověké Izraelce, kteří samotný dar Božího zákona považovali za velký projev Boží milosti. Zatímco „bohové“ okolních národů byli nestálí a naprosto nepředvídatelní, takže lidé nevěděli, co „bohové“ chtějí a co by se jim líbilo, Bůh Bible velmi jasně říká svému lidu, co se mu líbí. A to, co se Hospodinu líbí, přináší nejvyšší dobro i celému jeho lidu – jednotlivě i kolektivně.

Zákon nás však nemůže zachránit před hříchem a nemá ani moc změnit lidská srdce. Kvůli naší vrozené hříšnosti potřebujeme „duchovní transplantaci srdce“.

Přečti si text Jr 31,31–34. Co se z těchto veršů dozvídáme o Božím zaslíbení, že nám dá nové srdce? Porovnej to s tím, co řekl Kristus Nikodémovi v J 3,1–21 o novém narození. Viz také Žd 8,10.

Deset přikázání sice napsal sám Bůh na kamenné desky (Ex 31,18), ale zákon měl být vepsán i do srdcí Božího lidu (Ž 37,30.31). V ideálním případě pro nás nemá být Boží zákon lásky něco cizího, ale má se stát samozřejmou součástí našeho charakteru. Pouze Bůh může „vepsat“ svůj zákon do lidských srdcí. A on se zavázal smlouvou, že to pro svůj lid opravdu udělá (viz Žd 8,10).

Dodržováním zákona se nemůžeme zachránit. „Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit“ (Ef 2,8.9). Zákon nedodržujeme proto, *abychom byli* spaseni, naopak zákon dodržujeme, *protože už jsme* spaseni. Zákon nedodržujeme proto, *aby nás Bůh miloval*, ale proto, že Bůh nás miluje a my – vedeni jeho láskou – toužíme milovat Boha i druhé lidi (viz J 14,15).

Zákon nám ukazuje náš hřích (Jk 1,22–25; Ř 3,20; Ř 7,7) a připomíná nám, že nezbytně potřebujeme Vykupitele (Ga 3,22–24). Zákon nám ukazuje, jak máme správně žít, a odhaluje nám Boží charakter lásky.

Aplikace

Na co spoléháš v souvislosti se soudem? Je tvou nadějí usilovné a věrné dodržování zákona, nebo se spoléháš na Kristovu spravedlnost, která tě přikrývá? Co tvá odpověď vypovídá o roli Božího zákona? Co zákon může udělat, a co ne?

NAPLNĚNÍM ZÁKONA JE LÁSKA

⁸Nikomu nebud'te nic dlužni, než abyste se navzájem milovali, neboť ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon. ⁹Vždyť přikázání „nezcizoložíš, nezabiješ, nepokradeš, nepožádáš“ a kterákoli jiná jsou shrnuta v tomto slovu: „Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“ ¹⁰Láska nedělá bližnímu nic zlého. Je tedy láska naplněním zákona. (Ř 13,8-10)

Osobní studium

Nemůže se stát, že bychom dali až příliš velký důraz na vztah mezi láskou a zákonem, podle Písma totiž milovat znamená naplnit zákon.

Apoštol Pavel to říká velmi jasně: „kdo miluje druhého, naplnil zákon“ (Ř 13,8). Po vyjmenování většiny z posledních šesti přikázání Desatera Pavel prohlašuje, že všechna „jsou shrnuta“ ve výroku „Milovat budeš bližního svého jako sebe samého“ (Ř 13,9). Apoštol výslovně říká, že je „láska naplněním Zákona“ (Ř 13,10). Podobně to Pavel píše i Galatským: „Vždyť celý zákon je shrnut v jednom slově: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!“ (Ga 5,14). Jaká láska však naplňuje zákon? Jak taková láska vypadá?

Přečti si texty Mt 23,23.24; Dt 5,12-15 a Iz 58,13.14. Jak tyto pasáže zobrazují vztah mezi zákonem (zejména sobotním přikázáním) a Božím zájmem o spravedlnost a vykoupení?

Už jsme si ukázali, co Ježíš považuje v Zákoně za „důležitější“. Je to „právo, milosrdenství a věrnost“ (Mt 23,23). V Písmu můžeme

vidět, že zejména přikázání o sobotě je neoddělitelně spojeno s vykoupením a spravedlností.

V Dt 5 je přikázání o sobotě založeno na Božím vysvobození Izraele z otroctví. Z toho vyplývá známá skutečnost, že sobota je nejen památkou stvoření, ale i připomínkou vysvobození z otroctví a útla-ku. A v kontextu toho, že se člověk odvrátí od vlastního potěšení a nazve svým potěšením právě sobotu a těší se ze vztahu s Hospodinem (Iz 58,13.14), je důraz kladen především na skutky lásky a spravedlnosti pro druhé. Sem patří konání dobra, nasycení hladových, nabídnutí domova bezdomovcům (viz Iz 58,3-10).

Z těchto myšlenek vyplývá důležitá pravda: Ti, kteří chtějí naplnit zákon prostřednictvím lásky, by se měli zajímat nejen o „spáchané“ hříchy, ale také o hříchy, kterých se dopustili svým „nekonáním“. Láska jako naplnění zákona zahrnuje nejen dodržování zákona ve smyslu nedělání hříchů, ale také aktivní konání dobra – skutků lásky, které prosazují spravedlnost a milosrdenství. Být věrný Bohu znamená víc než jen neporušovat literu zákona.

Aplikace

Jak můžeme ve svém každodenním životě projevit lásku a spravedlnost, nejen tím, že se vyhneme děláním zlých věcí, ale i aktivním hledáním příležitostí konat dobro a pomáhat druhým, zejména těm, kteří jsou v nouzi?

„NADE VŠE MĚJTE LÁSKU JEDNI K DRUHÝM“

⁵Poslyšte, moji milovaní bratři: Cožpak Bůh nevyvolil chudáky tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a stali se dědici království, jež zaslíbil těm, kdo ho milují? ⁶Vy jste však ponížili chudého. Cožpak vás bohatí neutiskují? Nevláčejí vás před soudy? ⁷Nemluví právě oni s pohrdáním o slavném jménu, které bylo nad vámi vysloveno? ⁸Jestliže tedy zachováváte královský zákon, jak je napsán v Písmu: „Milovati budeš bližního svého jako sám sebe,“ dobře činíte. ⁹Jestliže však někomu straníte, dopouštíte se hříchu a zákon vás usvědčuje z přestoupení. (Jk 2,5–9)

Osobní studium

Je-li láska naplněním zákona, pak člověk nemůže dodržovat Boží zákon v plném smyslu jen tím, že se zdrží špatných věcí. Samotný zákon lásky (vyjádřený v plnosti Písma) nám nejen přikazuje zdržet se páchání zla, ale zákon nás zároveň pobízí ke konání skutků, které zjevují Boží lásku druhým. Nejen členům církve, ale celému světu, který tak zoufale potřebuje opravdové křesťanské svědectví.

Přečti si text Jk 2,1–9. Jaké zásadní poselství zde najdeme?

Jakub ve svém dopise důrazně odsuzuje nespravedlnost ve společnosti. Zaměřuje se především na ponižování chudých a útlak ze strany některých bohatých. Pak upozorňuje na zákon lásky k bližnímu a říká, že pokud plníme tento zákon, děláme dobře (Jk 2,8).

„Láska k druhým je pozemským projevem Boží lásky. Král slávy se stal jedním z nás právě proto, aby tuto lásku zasel do našich srdcí a spojil nás jako jednu rodinu. Pokud

žijeme podle jeho slov: ‚Abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás‘ (J 15,12) a milujeme svět, jako jej miloval on, naplňujeme jeho poslání. Jsme připraveni pro život v nebi, neboť máme nebe ve svém srdci.“ (DA 641; TV 411)

Když milujeme svět, jako Kristus miloval svět, pak jsme připraveni pro nebesa. Jde o silné vyjádření toho, co znamená být Ježíšovým následovníkem!

Ježíš nám jako svým následovníkům přikazuje, abychom se „navzájem milovali“, a to dokonce tak, jak nás miloval on“ (J 13,34). Ježíš zároveň prohlašuje: „Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým“ (J 13,35). Láska se tak stává ústředním prvkem křesťanství, protože Bůh je láska (1J 4,8,16), a ti, kteří tvrdí, že milují Boha, se musí milovat navzájem (porovnej s 1J 3,11; 4,20.21).

V souladu s tím apoštol Petr nabádá křesťany: „Především mějte vytrvalou lásku jedni k druhým; vždyť láska přikryje množství hříchů“ (1Pt 4,8; viz také Žd 10,24 a 1Te 3,12).

Aplikace

Premýšlej o tom, že máme milovat svět tak jako Kristus. Jak ti to může pomoci lépe pochopit pojem křesťanské dokonalosti a to, zda jsme připraveni pro věčný život?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 70. kapitolu „Ježíšův princip“ z knihy *Touha věků* (DA 637–641; TV 408–411).

„Lidem, kteří slouží svým bližním, poslouží nebeský Pastýř. Budou pít vodu života a budou nasyceni. Nebudou toužit po vzrušujících zábavách a změnách ve svém životě. Jejich hlavním zájmem bude záchrana lidí, kteří spějí k zahynutí. Vždy budou svému okolí prospěšní. Vykupitelova láska lidi spojuje a sjednocuje.“

Uvědomíme-li si, že jsme Božími spolupracovníky, budeme se z celé duše radovat z jeho zaslíbení a nadšeně o nich vyprávět druhým. Když Bůh povolal Mojžíše, aby sloužil nevzdělanému, neukázněnému a vzpurnému lidu, dal mu zaslíbení: „Já sám půjdu s vámi a dám vám odpočinutí.“ „Já budu s tebou!“ (Ex 33,14; 3,12). Tato slova jsou určena všem, kdo jako Kristovi zástupci pomáhají sužovaným a trpícím lidem.“ (DA 641; TV 411)

Otázky k rozhovoru

1. Přečtěte si text 1K 13,4–8. Jak celá tato kapitola objasňuje, jakými lidmi bychom měli být?
2. Co odděluje ovce od kozlů v Mt 25,31–46? Jak můžeme porozumět Ježíšovým slovům, aby nás to nepřivedlo k nesprávnému učení o spasení ze skutků?
3. Jak rozumíte slovům ze čtvrtého citátu: „Pokud žijeme podle jeho slov [...] a milujeme svět, jako jej miloval on, naplňujeme jeho poslání. Jsme připraveni pro život v nebi, neboť máme nebe ve svém srdci.“ (DA 641; TV 411) Co tato slova prozrazují o tom, jaký je Bůh a nebe? Jak můžeme ve svém životě prožívat již dnes prvky nebe a šířit Boží lásku tak, aby přinášela světlo a spravedlnost utlačovaným a potřebným?
4. Jaké praktické kroky byste měli učinit ve vašem místním sboru, aby odrážel Boží zájem o lásku a spravedlnost ve vaší místní komunitě? Co děláte dobře? Co potřebujete zlepšit a na co se více zaměřit? Jaké konkrétní kroky můžete podniknout sami nebo společně, abyste jednali podle toho, co jsme se naučili o Boží lásce a spravedlnosti?

POUŽITÉ ZKRATKY

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad (ČEP). Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

B21 Bible, překlad 21. století

BK Bible kralická

ČSP Český studijní překlad

PMP Studijní překlad Miloše Pavlíka

Díla Ellen G. Whiteové

U českých překladů knih Ellen G. Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Český překlad
CCh	Counsels for the Church	RPC	Rady pro církev
COL	Christ's Object Lessons	PM	Perly moudrosti
DA	The Desire of Ages	TV	Touha věků
GC	The Great Controversy	VDV	Velké drama věků
MB	Thoughts from the Mount of Blessing	MON	Myšlenky o naději
PK	Prophets and Kings	OSU	Od slávy k úpadku
PP	Patriarchs and Prophets	NUD	Na úsvitu dějin
SC	Steps to Christ	CVP	Cesta k vnitřnímu pokoji

Zkratka	Anglický název
T	Testimonies for the Church

Všem dárcům děkujeme za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi i v prostoru světa kolem nás.

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů.

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odesílány na účet příslušného sdružení. První část variabilního symbolu je ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je přidělené číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2025			
	Téma soboty	Sbírka	VS
Leden			
4. 1.	Den modlitby a půstu		
11. 1.	Den zdraví		
18. 1.	10 dní modliteb za vylití Ducha svatého (8.–18. 1.)		
	Den náboženské svobody	Sbírka DNS pro ČSU	4
25. 1.			
Únor			
1. 2.	Den osobní evangelizace		
8. 2.			
15. 2.	Národní týden manželství (10.–16. 2.)		
22. 2.			
Březen			
1. 3.	Modlitební den žen		
8. 3.	Den adventistického rádia AWR	Sbírka pro AWR	9
15. 3.	Den dětí a mládeže		
22. 3.	Modlitební týden mládeže (15.–22. 3.)	Sbírka MTM pro EUD	110
	Den křesťanského vzdělávání		
29. 3.	Sbírka 13. soboty pro Severoasijsko-Pacifickou divizi	Sbírka 13. soboty	13

HopeTV.cz

NABÍDKOVÝ LIST 1.Q 2025

NOVINKY

S Božím slovem na každý den

Obraz lásky

Ellen G. Whiteová

ELLEN G. WHITEOVÁ

OBRAZ LÁSKY

(S Božím slovem na každý den)

Po 7 letech jsme opět oslovili sestru Marcelu Bielikovou, aby pro nás sestavila jitřenku z textů knih Ellen G. Whiteové. Tyto řádky soustředí naši pozornost na postavy a události z dějin izraelského národa, dále pak na novozákonní dobu učedníků a prvních křesťanů. Působivé připomenutí Ježíšova posledního týdne života na této zemi a závěrečný důraz na soud a vykopení dotváří překrásný obraz Boží lásky, která nachází odezvu v našem křesťanském životě.

11,5 × 17 cm / 388 stran / brožura

ZA OBZOREM

Letošní magazín pro všechny, kdo chtějí dohlédnout dále (až za obzor), se tematicky zaměřil na slovo „PRAVDA“. Jako křesťané nemáme daleko k jednoduchým definicím, ale pozorný čtenář objeví, že i na tak jednoznačné téma lze pohlédnout různým způsobem.

17 × 24 cm / 64 stran / brožura

64 STRAN

Obdobný rozhovor a výpovědi: Sestru Marcelu Bielikovou oslovili a termín, jak má být s obzorem, a pravda v naší společnosti i samotná Bible.

6 ROZHOVORŮ

MOŽNOST OBJEDNÁNÍ

- ▶ Advent-Orion, spol. s r. o.
Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec
tel.: 558 359 100, 603 553 628
e-mail: expedice@adventorion.cz
www.adventorion.cz

- ▶ Prostřednictvím sborového traktátníka doručení v příští zásilce do vašeho sboru (*neplatí se poštovné ani balné*).
- ▶ Osobní objednání – zásilky jsou expedovány po obdržení objednávky na adresu objednatele (*poštovné a balné 100 Kč, dobřecné 100 Kč*).

NOVINKY

BIBLE+

Ilustrované studium Bible

Pomocí této učebnice lze názorným způsobem seznamovat zájemce s Biblií. Bohatě ilustrovaná publikace je přednostně určena pro práci s lidmi se speciálními potřebami. Při výuce je třeba, aby všichni účastníci na probírané téma dobře viděli.

27,5 × 20,5 cm / 90 stran / drátěná kroužková vazba

PAUL KENT, GEORGE KNIGHT 66 KNIH BIBLE V KOSTCE

Jak již název naznačuje, jedná se o přehled všech biblických knih. Každá z nich je stručně popsána v tematických odstavcích:

- autor
- dobové zařazení
- jednou větou
- bližší pohled
- klíčové texty
- co jste možná netušili
- aplikace.

11,5 × 17 cm / 144 stran / brožura

365 PŘÍBĚHŮ NADĚJE

Tento pomocný materiál sloužící ke studiu Bible nabízí seznam nejrůznějších biblických příběhů s uvedením, kde je příběh v Bibli zaznamenán.

11,5 × 17 cm / 40 stran / brožura

52 BIBLICKÝCH TÉMAT

Dalším materiálem pro biblické studium může být **52 biblických témat**. Tentokrát se jedná o vybraná témata, ke kterým se Bible vyjadřuje, a vždy jsou uvedena konkrétní místa, na kterých se o nich píše.

11,5 × 17 cm / 36 stran / brožura

JEDNA KAPITOLA DENNĚ

Ke každému soustavnému studiu patří také plánovací kalendář. Tak je tomu i v případě studia Bible pomocí studijní pomůcky **Jedna kapitola denně**.

Užitečná bude bezpochyby stránka s náměty na značení v Bibli, ale hlavní prostor je věnován možnosti označit si již prostudované kapitoly při každodenním studiu.

11,5 × 17 cm / 10 stran / „harmonika“

NOVINKY

ARIEL NOLTZE OPERACE ČLOVĚK

Autor poutavě srovnává setkání pacienta s lékařem a setkání člověka s Bohem. Každá kapitola začíná scénami, které zná snad každý: Něco je ve vašem těle špatně, a tak jdete k lékaři, čekáte, až na vás přijde řada, jste vyšetřeni, dostanete diagnózu, které jste se možná báli, ale doufali jste, že se jí vyhnete. Nyní vás čeká léčba nebo operace. Ke každému z těchto výjevů autor uvádí paralely z duchovního života. Kniha zaujme zvláště toho, kdo se nebojí „na hlubinu“.

13 × 20 cm / 124 stran / brožura

MARTA GODLOVÁ NEŽ SES NARODIL, ZNAL JSEM TĚ

Další z řady životních příběhů popisuje cestu romského páru k obrácení a jejich zkušenosti, které je naučily cele se spolehnout na Boha. Na cestu víry je přivedly nástrahy života v podobě závislosti a právě víra v Boha jim pomohla překonat tyto těžké časy. V přijetí a podpoře místního sboru pocítili Boží lásku a tu nyní předávají dalším lidem skrze osobní svědectví a vytváření modlitebních skupinek v místě, kde nyní žijí.

13 × 20 cm / 152 stran / brožura

AHOJ, NÁMOŘNÍCI!

OMALOVÁNKY A PÍSNIČKY

Ahoj, námořníci! Na palubě naší lodi jsme pro vás připravili omalovánky a notový zápis písniček, které znáte z dětského pořadu AHOJ, NÁMOŘNÍCI! Všechny písničky se teď s námi můžete naučit a doplnit je barevnými obrázky. Tak pojďme na to!

Brožura 17,5 × 25 cm / 32 stran

Objednávky přijímá Advent-Orion, spol. s r. o., Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6-Sedlec,
e-mail: expedice@adventorion.cz, tel.: 603 553 625, www.adventorion.cz

Koncert v knize

Nebem překvapená

evangelium podle Marie Magdaleny

Ojedinělá multimediální kniha, která poskytuje textový a pomocí QR kódů přeneseně i audiovizuální záznam hudebního vyprávění Pěveckého sboru Ireny Szurmanové s názvem Nebem překvapená. Podtitul „evangelium podle Marie Magdaleny“ odkazuje na její osobní příběh setkání s Ježíšem Kristem, který kdysi dávno o Velikonocích jednou provždy svou obětí změnil její život i dějiny celého světa. Kniha propojuje QR kódy texty písní i slova s audiovizuálním záznamem na YouTube, který byl pořizen ve spolupráci s HopeTV v Neratově v červnu 2023. Pěvecký sbor zpívá v doprovodu osmičlenného komorního orchestru složeného z členů Janáčkovy filharmonie Ostrava a hostů. Vyprávění Marie Magdaleny přednáší herečka Eva Kodešová. Na stránkách knihy je možné najít i předmluvu a doslov k vyprávění, ohlasy účastníků a kompletní obsazení projektu. Kniha je bohatá na fotografie nejen z Neratova, ale i z dalších koncertů pěveckého sboru.

Brožura 15 x 21cm / 84 stran

Objednávky přijímá Advent-Orion, spol. s r. o., Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec,
e-mail: expedice@adventorion.cz, tel.: 603 553 625, www.adventorion.cz

Bůh s námi

ÚVOD DO ADVENTISTICKÉ TEOLOGIE

John C. Peckham

BŮH S NÁMI

Úvod do adventistické teologie

John C. Peckham

Tato kniha je úvodem do křesťanské teologie z adventistické perspektivy. Jejím záměrem je nabídnout čtenářům takový úvod, který by jim umožnil vnímat učení Bible podložené samotnou Biblií. Nejde v ní jen o představení a formulace toho, čemu adventisté sedmého dne věří, ale o to, jak jejich věroučné postoje vyplývají ze samotného příběhu Bible. Autor v úvodu uvádí, že vždy bude rád vzpomínat na to, jak společně se svým synem pomalu pročítali kapitoly této knihy, když se připravoval ke křtu.

16 × 24 cm / 534 stran / brožura / pevná vazba

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNÍ ŠKOLY <http://sobotniskola.casd.cz>

základní informace o sobotní škole / lekce ve formátu pdf / doplňkové materiály / odkazy na další studijní pomůcky / podněty k modlitbám

